

MATHIAE CASIMIRI

SARBIEVII

E SOCIETATE IESU

LYRICORUM LIBRI QUATUOR

EPODON LIBER UNUS

ALTERQUE

EPIGRAMMATUM

Neapoli

Excudebat Typographus Paci 1852

Penes Franciscum Perracinum secus viam
Trinitatis Majoris n. 25.

LECTORI

Nemini equidem latinorum poematium studioso, qui seu illis delectatur, quos aurea illa aetas protulit, seu illis quos sequiores aetates ad haec usque tempora veterum poetarum imitatores dedere, praeclarum Sarbievii nomen effugisse mihi persuadeo. Uti enim innumeris gaudet testimoniis, quae poeticam eius artem extollunt, ita nomen eius haud ulli ignotum puto. At quonam pacto factum sit, ut cum lyrica illius carmina tanto sint in pretio apud omnes, vix vix apud paucos tantum typis expressa extent, id certe non magis incuriae, quam invidiae tribuerim; nempe ne nimis vulgata de pretio decidant. Fortasse hoc fuit, ni alia omnia. Utcumque sit amplius in pluteis paucorum delitescere tale opus non fert animus, praesertim cum typis recudi communiter quamplurimi et optent, et efflagitent. Quapropter statuimus opus Sarbievi, quod inscribitur « Mathiae Casimiri Sarbievi lyricorum libri quatuor » sive palam sive furtim omnimode comparare, illudque in lucem prout est, prodere.

Ne tamen penitus ignoras quis fuerit auctor, quaeque eius vitae ratio pauca hacic de illo, qui Horatius Polonus *ab omnibus praedicatur, adnectenda censeo.*

Mathias Casimirus Sarbievius natione Polonus, gente Mazzovita provinciae Lithuaniae adlectus in societatem Jesu anno Domini 1612 aetatis 17 vota quatuor solemnia concepit. Cum superiorum venia Romam concedere ei licuerit, mirum est, quae commoda quosque honores in alma illa scientiarum ac literarum sede sit consecutus, praesertim cum sedens Urbanus VIII ingeniorum judex acerrimus hymnorum Breviarî Romani corrigendorum provinciam Sarbievio demandatam voluerit. Poloniam repetens vir omni scentiarum genere excellens Rhetoricam, Philosophiam, et Theologiam Vilnae docuit cum laude. Doctorali laurea coram Serenissimo Poloniae Rege Vladislao IV, qui suo illum annulo inaugurari voluit, decoratus, ad regias conciones adscitus est. Obit Varsaviae die 2 Aprilis 1640 ab inita societate 28.

Nos tamen prout licuit, carmina eius lyrica Neapolitanis tyqis primum edimus eo tantum consilio, ut in studiosorum utilitatem vertant, spondentes, quod si nostris laboribus, et disquisitionibus faveant lectores alia subinde opera generis ejusdem brevi excudenda curabimus. Vale.

MATHIAE CASIMIRI SARBIEVII

SOCIETATIS JESU.

LYRICORUM

LIBER I.

AD URBANUM VIII

PONT. OPT. MAX.

ODE I.

Cum infestae Thracum copiae
Pannoniam excessissent

Iam minae saevi cecidere belli:
Iam profanatis male pulsa terris
Et salus, et Pax nives revisit
Oppida bigis:
Iam Fides et Fas, et amoena praeter
Faustitas laeto volat arva curru:
Iam fluunt passim pretiosa largis
Secula rivis.
Candidi soles, veterisque venae
Fontibus nati revocantur Anni:
Grandinat gemmis, riguoque caelum
Depluit auro.
Meque veraci cecinisse plectro
Inter Octobres, tua festa, pompas,
Prisca Saturni rediisse saecla,
Approbat orbis.
Aurei patrum niveique mores,
Exul et sera procul usque Thule

Candor, et pulchro remeare Virtus
Audet Olympo.
Lactis, et fusi per aprica mellis
Garruli campos secuere rivi:
Et superfuso tumuere plenae
Nectare ripae.
Laetior vulgo seges inquietis
Fluctuat culmis, titubantque frugum
Uberes campi, nec avara fulcis
Invidet aestas.
Pastor errantes comitatus hoedos
Provocat raucas calamo cicadas:
Mugiunt colles, et anhela fessis
Silva iuvencis.
Pace subsultant iuga, pace rident
Tetricae rupes: leve separatos
Otium colles amat, et sequestri
Gaudia pagi
Te Ceres flavis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis.
Te suis Aestas opulenta circum-
fundit aristis.
Supplici myrtus tibi servit umbra,
Serviunt lauri: tibi celsa longe
Quercus assurgit, tremuloque pinus
Vertice nutat.
Siderum Praeses, Dominusque terrae,
Lucida Romam speculatus arce,
Regna tranquillet, cupidoque Patrem
Te velit orbi.
Laurus annosum tibi signet aevum:
Fata te norint, properentque Parcae
Nescium carpi tibi destinatos
Stamen in annos.

Quaeque formosos sedet inter ignes,
Sedulam pro te miserata Romam
Virgo, quam circum glomerantur albis
Astra chores.
Curet effusas Latii querelas,
Virginum castas iuvenumque voces
Curet, et votis procerum reclinem
Accommodet aurem.

AD AURELIUM LYCUM

Ne plus aequo de adversa fortuna queratur.

ODE II.

In dignas, Lyce, naenias,
Et moestum gemitu pectus, et hispidis
Frontem nubibus expedi,
Cum Sol non solito lumine riserit,
Et fortuna volubilis
Fati difficilem iecerit aleam.
Quod vexant hodie Noti,
Cras lambent hilares aequor Etesiae,
Moestum Sol in hodie caput
Cras laetum roseo promet ab aequore.
Alterno redeunt choro
Risus, et Gemitus, et madidis prope
Sicci cum Lacrymis ioci.
Nascuntur mediis gaudia Luctibus.
Sic fatis placidum; suis
Tempestiva fluunt fata periculis,
Fessos duxit heri boves,
Dat magnis hodie iura Quiritibus:
Et quae bobus ademerat,
Imponit Gabiis, et Curibus iuga.

Idem Phosphorus aspicit
    Magnum, quem tenuem viderat Hesperus,
Quod si seria ludicris
    Fortunae placeat texere; rusticus
Hesternam repetet casam
    Ridentis populi non humilis iocus:
Et queis rexerat omnia,
    Findet laurigeris ligna securibus.
Quod si defuerit salix,
    Fasces pauperibus subiiciet focis.

AD URBANUM VIII. P. O. MAXIMUM.

ODE III.

Urbane Regum maxime, maxime
Urbane Vatum, Pegaseus tibi
    Temo, volaturusque late
        Regna super populosque currus
Iam dudum apud me est. Eripe te solo,
Obliviosis eripe nubibus
    Nomenque laudesque. O Deorum
        Concilio, patrioque quondam
Promisse coelo! te super inclyta
Terrarum et altas Acroceraunia
    Egressa nubes, te superni
        Colla super humerosque Pindi
Attollere alte, non sine numine,
Luctabor. Ibis sub pedibus pigras
    Urbes relicturusque gentes,
        Attonitae novus hospes aurae,
Hac unde vasti littora Nerei,
Amnesque camposque et iuga desuper
    Arcesque mirari, et natantes

Oceano numerare terras
Coram licebit: iam tibi barbarus
Circum supinis collibus annuit.
Aemus, salutataque longe
Attremit Acrocorinthus aula.
Ter pronus Othrys, ter trepidae latus
Subsedit Ossae, ter Rhodope nives
Sacrasve submisera lauros
Aemathii capita alta Pindi.
Sacerque Phoebo Cynthus et aviae:
Acuta Cyrrhae, laurigeris tibi
Thyrsis coronatus Citheron,
Et patula nemorosa pinu
Pangaea gaudent brachia frondium
Longe tetendisse, et procul obvios
Currus adorare, et volanti
Ardua supposuisse terga.
Hinc ire pompas, hinc tibi praepetes
Centum superbis ire curulibus
Urbane Musas, atque aperto
Ire sines tua facta coelo
Auditis? An me ludit amabilis
Imago pompae? Iam videor pios
Audire plausus, et frementes
Caeruleum per inane turmas.
Hinc et tepenti vectus ab Africo
Apum sonoro exercitus agmine
Leni ter Urbanum susurro
Ter resonis fremuere pennis.
Ter vecta terris ac pelago super
Respondit Echo: ter lituis procul,
Sparsae ter Urbanum Camoenae
Pindaricis cecinere plectris.
Audivit ingens pontus et insulas

Erexit omnes. Illicet Africae
Plausere et Europes, et una
Americes Asiaeque regna.
Laetaeque tandem, Currite secula,
Dixere Musae: Currite candidis
Horae quadrigis: ite, magni
Saecula deproperate menses.
Dixere Musae: protinus aurea
Risere longum saecula, saecula
Auro laborata, et recuso
In pretium emicuere vultu.

AD CRISPUM LÆVINIUM.

Ne nimium adolescentiae fidat.

ODE IV.

Vive iucundae metuens iuventae
Crispe Laevini: fugiunt avarae
Mensium Lunae, nimiumque volvi
Lubricus aether.
Tu licet multo pretiosus auro
Gemmea vestem moderere zona;
Et super collo Tyrias amicet
Fibula lanas.
Iure Phoenissis vaga penna cristis
Stare labenti dubitat galero:
Iure, quo fulges timidum refigi
Palluit aurum.
Quod tibi larga dedit hora dextra
Hora furaci rapiet sinistra.
More fallenti tenerum iocosae
Matris alumnum.

Mobiles rerum dubiique casus
Regna mortalis tenuere vitae:
Sedulus metae, properat fugacis
Impetus aevi.
Tardius ponto volat Adriano,
Quam ratem mersi pepulere remi
Et repentinis animosa trudunt
Carbasa ventis,
Omnibus mundi dominator Horis
Aptat urgendas per inane pennas:
Pars adhuc nido latet, et futuros
Crescit in annos.

LAUDES URBANI VIII. P. O. M.

ODE V.

Nuper recepta bella super Tyro,
Pugnasque serum ludere distuli
Urbane, nunc iurata lenem
Increpuit tibi musa buxum.
Per te refecto ferro adamantinum
Offulsit auro saeculum, et undique
Gazis coronatumque gemmis,
Purpureo revirescit aevo.
Quo foeta quondam nectare flumina,
Ultroque septem balsama collibus
Manare, vinoque et liquenti
Melle vagos properare rivos,
Et sponte sero vespere turgidas
Ad septa narrant lanigerum pecus
Mammas reportare, et comatum
Assyrio grave vellus auro.
Te fas, Piumque, et Iustitiae comes,

Utcumque sacrum laetus agis pedem,
Candor coronat; Te fidelis
Propositi studiosa Virtus
Te pone flavo larga Ceres sinu,
Rerumque plenis non sine cornibus
Felix Amalthee citatis
Rura subit populosque bigis,
At Vis, et ater Luctus, et aeneis
Stipata centum Bella furoribus,
Curaeque pallentesque Morbi, et
Foeda modis simulacra miris
Cessere retro. Te duce Faustistas
Secura frugum rura perambulat,
Tutaeque per vasti tumultus
Carpathii volitant carinae.
Te feriati cum pueris senes,
Nec non reclusae cum nuribus canunt
Regem puellae: sive reddit,
Sive citum rapit hora solem.
At nos recurvo poplite per vias
Parem colentes, ter niveum Tibi
Nimbum ligustri, ter rosarum
Puniceum iaciemus imbrem.

AD PRINCIPES EUROPAE,

De recuperando Orientis imperio.

ODE VI.

Nondum minaci cornua Bosphoro
Decussit audax Pontus, et efferis
Servire neptunus Gelonis
Turpe gemit, resonasque fluctu

Plangente ripas Thraca rebellibus
Immugit undis: Emathiam pudet
Froenos momordisse, et Pelasgos
Odrysiis dare colla loris.
Moerent tenaci compede Cyclades
Pigrae moveri: moeret Achaica
Tethys, inaequalesque campi
Perpetuo lacrymantur Hebro.
Semperne nigras Ethiopum domos,
Vel, quae superbus praefluit oppida
Ganges, Abydenasque turres
Supplicibus tremuisse pinnis.
Formidolosam iuverit Artacen?
Seseque captum Bosphorus omnibus
Undis Erytreoque, et alto
Ionio, Arabioque ploret?
Vani futuri temporis augures
Fecunda rerum saecula discimus;
Si non retractamus fideli
Tela manu, tacitoque gaudet
Vagina ferro: si clypei vacant,
Hastaeque, et arcus; non animi placent
Parci laborum, non magistrae
Consilii, sine Marte, linguae.
Frustra Novembres dicimus ad focos
Pugnata Rhaetis bella sub Alpibus:
Frustra renarramus Gelonum
Versa retro retulisse signa:
Si non et ipsi stringere Noricos
Audemus enses; quos male barbara
Non decoloravere terga,
Sed Tyrio Latiale fuco
Illevit aurum, non sine gemmeo
Circumsonantis fulgure balthei, et

Grato catenarum tumultu,
Et sonitu phalerarum acuto.
Formosa fortes arma timent viros,
Frangique nolent, seu profugus Scythes,
Seu creber e campis agetur
Mirmidonum Dolopumque nimbus.
Quicumque suras et caput induet
Auro, Quirites; exuet Italum,
Civisque Romanus negari
Impavido patietur hosti.
Nec qui capillum finget, et aureum
Solem refusis crinibus allinet,
Dicemus Umbrum, qui frementes
Antiochi Annibalisque turmas
Rursum efficaci diruat impetu,
Alpesque, clausumque intrepida manu
Perrumpat orbem. Sic citatis
Saecula degenerare metis
Sancit futuri temporis Arbiter:
Certoque prudens ordine segreges
Metatur annos. Nunc severis
Artibus, ingenioque pugnax
Affulget aetas, nunc melior foro
Gestit disertis feruere iurgiis.
Haec Thacas, audacemque Bessum,
Haec Cilicas, pavidosque Seras
Produxit aetas. Nos senio piger
Effudit Obis, dedecus ultimum
Mundi, fatiscentisque naturae
Opprobrium. Male nata proles,
Quidquid bonorum restitit (heu nefas!)
Morum, scelesta deterimus nota,
Mentisque, et excelsi latrones
Ingenii, violenta fraudum

Tormenta, sanctis addere dotibus
Laudamur ultro: nec scelerum pudet:
Virtusque clamatur sagacem
Flagitio violare dextram.
Iras et enses vendimus, et manum,
Hac, unde nummis aura refulserit:
Sparsique tinnitus ad auri
Sollicita vacat aure vulgus.
Et qua secundis iecit honoribus
Bene ominatam nobilis aleam
Fortuna, mentitur caducae
Plebis honos, positoque fallax
Accumbit omnis poplite civitas,
Periura festo surgere cum ioco,
Cum pompa stipantum, et dolosi
Praeteriit breve fulgur auri.

AD TELEPHUM LYCUM.

Fortunae rerumque humanarum inconstantiam accusat.

ODE VII.

Eheu, Telephe, ludimur;
Fortunae volucri ludimur impetu!
Aeternum nihil est, sacro
Quidquid lenta tulit Materies sinu.
Statur casibus. Occidet
Quod surgit: sed adhuc surget, et occidet:
Ritu praeceritis pisae,
Quae cum pulsa cava reiicitur manu
Nunc lenes secat Africos,
Nunc terrae refugis absilit ictibus.

Vesper vespere truditur ;
  Sed nunc deterior, nunc melior subit.
Anni nubibus insident,
  Incertis equitant Lustra Favoniis,
Cocco saecula turbine.
  Haec, quam Pieria decipimus lyra,
Iuncto fulminis essedo,
  Eheu, quam celeres hora quatit Notos,
Nec gratae strepitum lyrae,
  Nec curat miserae carmina tibiae :
Et quamquam canitur levis,
  Sese tota suis laudibus invidet.
Magnas interea rapit
  Urbesque, et populos, et miserabili
Reges subruit impetu :
  Et sceptri decus, et regna cadentium
Permiscet cineri Ducum,
  Auratasque trabes et penetralia,
Et cives simul, et super
  Eversis sepelit turribus oppida :
Ac mundi procul arduas,
  Stragesque et cumulos, ac Procerum pyras
Festa nube supervolat ;
  Stellarumque rotam et longa brevissimo
Cursu saecula corripit.
  Dum nobis taciti diffugiunt Dies
Eheu, Telephe, ludimur,
  Fatorum rapida ludimur orbita.
An nos fallimur ? an suam
  Rerum pulcher habet vultus imaginem,
Et sunt quae, Lyce, cernimus ?
  An peccant fatuis lumina palpebris,
Et mendax oculi vitrum ?
  An longi trahitur fabula somnii ?

Saeculi nostri socordiam persequitur.

ODE VIII.

Aut nos avarae vendidimus Tyro,
Aut usque Thulem misimus exules
Cultus avorum, non honoris
Praecipiti libet ire clivo:
Non sceptra Pyrrhi, non Agamemnonis
Leto pacisci: non Alyattici
Veiente permutare saxo
Uber, Achaemeniumque Tigrim.
Nescit severo livida brachia
Signare ferro, nescit idoneis
Tyro reluctantem lupatis
Frangere equum, metuitque torvum
Tranare Lirim, cum nivibus satur
Exaestuanti fraena licentiae
Permisit, emovitque ripam
Assiduae metuendus Urbi:
Quod si procacem fregit equus gratum,
Micatque nervis, et genibus tremit:
At non Lupercales iisdem?
Nescius assimulare saltus,
Et cum peritum sistra citant pedem,
Doctus choreae. Frangite barbita,
Nervosque, dementemque buxum
Femineo prohibete cantu.
Auditis? Istri littora personat
Ferale cornu, iam capita Alpium
Magnaeque respondere montes
Ausoniae. Novat arma Mavors,
Urbeisque tectis elicit. Ibimus?
At nos Caleno mensa tenet mero,

Coenaque regnorum redemptae
Divitiis, populique censu?
Quas cum recedens viderit Hesperus,
Surgens easdem Phosphorus aspicit;
Et ridet aspecto renidens
Luna mero, radiosque tingit,
Dum nos Lyaeo regificis super,
Descripta mensis praelia pingimus,
Fusoque metamur Falerno
Moenia, diluimusque fossas.
Surgamus. Indo lutea Nereo
Sublucet Eos; iam radiantium
Flatus quadrigarum, et citatae
Oceanum pepulere plantae.
Surgamus omnes prima vocat dies,
Et Phoebus: at non noster ab Indiis
Phoebus, Quirites, nec Latino
Orta dies famulatur orbi.
Totumque diris mane Othomanidis
Impendit aether: proh pudor! Occidens
Nobis, fatigatusque tantum
Hesperium prope Phoebus axem
Turpi Latinis vespere serviet?
Surgamus: Oetam Gadibus et Patron
Addamus, Auroramque nocti, et
Bactra Tago, Tiberique Gangem.

AD NICOLAUM VEIERUM PALATINI CULMENSIS FILIUM.

ODE IX.

Ibis belligerae regna Poloniae,
Et gratiae repetes limina Patriae.

Quae te voce diu, quae prece flagitat
　　Passis obvia brachiis.
Ceu quem velivolis praepes Etesiis
Navis divitibus destinet insulis
Dilectum iuvenem, quem modo barbara
　　Auri corripuit fames,
Mater sollicito spectat ab aequore;
Et lentum pelagi damnat Oriona,
Et ventos gemitu duplicat, et pigro
　　Affundit lacrymas mari:
Si fors edomito fletibus Aeolo
Indo sole niger filius advolet,
Et longi memores exilii notas
　　Caris deleat osculis.
At tu nec studio mercis idoneus,
Infamisque lucri nec sitiens opum,
Quas septem geminis prodigus ostiis
　　Aut Ganges vomit, aut Tagus.
Invises patrium limen, amantior
Insignes animi quaerere copias,
Et ut consilii promptus, et ubere
　　Vena divitis ingeni.
Te rerum sapiens usus, et imperi,
Te felix operum spiritus addecet,
Et vox se populo fundere largior
　　Plenae flumine copiae.
Fortunae volucrem mitte licentiam:
Hoc appone lucro, quod tuleris simul
Quo te cumque feres: seu per inhospita
　　Rauci littora Bosphori,
Et captum nivea compede Nereum:
Seu pacis dubios Thracas, et asperum
Persen, seu refugum visere Concanum
　　Legatus properaveris:

Virtutem solidi pectoris hospitam.
Idem portat equus, qui dominum, neque
Aut campo melior pone perambulat,
Aut mensae comes assidet.
Illam cana Fides, nudaque Veritas,
Et ferrugineae plebe Pecuniae
Circumfusus Honor, et sequitur prope
Albis Fama iugalibus.

LAUDES URBANI VIII. P. O. M.

ODE X.

Non solus olim praepes Horatius
Ibit biformis per liquidum aethera
Vates: olorinisve late
Cantibus, Aeoliove terras
Temnet volatu. Me quoque desides
Tranare nimbos, me Zephiris super
Impune pendere, et sereno
Calliope dedit ire Coelo,
Et qua licebit nubibus et sacrum
Vulgare coelo carmen, eburneam
Lyramque suspendens, tubamque
Colla super, niveisque laeves
Plumis lacertos. Me nec inhospita
Sistent oborti littora Nerei,
Rupesve inaccessae ferarum, aut
Verticibus scopulorum acutis
Amata Tethys. Me iuga Caucasi,
Me canus Atlas, me mare barbarum,
Lateque deiectis uterque
Audiet Oceanus procellis.
Ut se quieto cuncta silentio

Stravere late! Pieriae simul
Fontes Amymonae, et canoris
In numerum cecidere lymphis
Doctum fluentis murmura Penei,
Sacroque Nisae e vertice tympana,
Lyraeque, buxique, et remista
Cum lituis citharisque plectra
Fregere nubes. Hinc tibi Gloria
Late per orbem differet aureum
Urbane nomen: qua corusco
Concutitur Iovis aula curru,
Septemque sese sideribus pigrum
Evolvit aevum. Protinus ultimis
Afris, coronatisque Serum
Moenibus, Oceanoque rubro
Noscere magnus. Iam tibi tinnulus
Fert sistra Nilus, iam Berecynthia
Curetes aera, iam frementes
Rauca crepant Corybantes arma.
Te vaticanis Maurus et Æthiops
Affusus aris, te tepidi canunt
Devexa mundi, te remotae
Littora personuere Chrysae:
Magnusque late diceris arbiter
Coelumque, Terrasque, et Maria, et Styga,
Amnemque Cocyti severum, et
Elysiam cohibere Lethen.
Tibi (benignae si qua fides spei)
Sternentur olim magnanimae ad pedes
Gentesque Regesque. O caduci
Praesidium, columenque mundi,
Iam nunc labantis pondera saeculi, et
Depraeliantum funera Principum,
Pronasque Regnorum ruinas

Consilioque humerisque siste.
Tardum sereni partibus aetheris
Te Sidus addas; neu properes citus
Mensis reclinari, et faventum
Ambrosiae accubuisse Divum.
Sero receptum Roma fleat Patrem,
Tuisque longum vivere moribus
Possint Quirites, possit ingens
Curia, purpureique Patres:
Diuque gaudens, et cupidus tibi
Incumbat orbis: certus ames Remi
Urbemque, prolemque: ac merenti
Quamquam avidus tibi debet aether,
Reposce Divos praemia lentior,
Paullumque differ sidera, dum Tagum,
Tum Baetin, undantemque bello
Eridanum, Ligerimque places:
Dum fracta septem cornua montibus
Submitat Hebrus, dum tibi Thessalum
Ducat catenatus Tyrannum in
Perniciem, opprobiumque fastus.
Jam tum tropaeis et senio gravem
Aurata stellarum ad Capitolia
Longis revertentem triumphis
Signiferae vehat axis aulae.
Quo Musa vatem, non memor Icari,
Tollis relapsurum? his potius gravem
Depone ripis, et dolosas
Deme humeris digitisque plumas.
Tybrimque propter ducere languidos
Permitte somnos: et super illice
Lyramque Pendentemque buxum
Ambiguis fluitare ramis.

AD STEPHANUM PACIUM

Magni Ducatus Lithuaniae Supremum Thesauri Praefectum.

Equestris elegantiae iactantiam reprehendit.

ODE XI.

Non auro, neque tinnulis
  Pugnandum phaleris, et chlamydum sinus
Et nodos, et inutiles
  Gemmas belligeris demite brachiis.
Quid laevem galeam iuvat
  Plumarum volucrem ferre superbiam
Cur sparsas agitat iubas,
  Et conus tremulis annuit Africis?
Cur tectum pavidam caput
  Ementitur avem, cum leve sibilis
Aurarum, et Zephyri ioco
  Furtum Mygdoniae proditur alitis?
Jam grando chalybum imminet.
  Telorumque frequens aura volantium
Imbelli galeae insonat.
  Iam Martis tonitru mugit, et obvium
Medi fulgur acinacis.
  Quid prosunt phalerae? quid galeae iubar?
Quid laetae Zephiris comae?
  Aut umbo clypei quod procul aemulis
Lucem solibus invidet?
  Quid vultus nimium sedulus adspici?
Quid pictus pharetrae timor?
  Aurum fraenigera reiice dextera.
Ferro res eget et minu,
  Et magnis animis: haec tuleris tria,

Dicam Geryoni parem,
  Quem nec populifer proruat Hercules,
Nec coelo nimius Mimas,
  Nec dura Idomeneus, aut Sthenelus manu
Bellis adsit idonea
  Incomptae facies lege ferociae,
Quam fuci decor abstinens,
  Lascivaeque carens forma proterviae,
Et ferri memores genae,
  Hesternique notent vulnera praelii.
Cristae non facient virum.
  Non arguta suis colla coralliis.
Thoracas Pavor et Metus
  Dicuntur Siculis fingere malleis,
Et primi scopulis super
  Procudisse vagis scuta Cydoniis.
Nos stultum tegimur caput,
  Et leto tenues obiicimus moras.
At quos erucrit sibi
  Directis oculos invida spiculis
Mors affingere creditur.
  Fatis mille loci, mille patent viae:
Sed signat iaculis locum,
  Qui vultum subitis dimovet ictibus,
Devotumque mori latus
  Obiectu tremulae protegit aegidis,
Nudos bella pavent viros,
  Audentes animos ipsa volunt prope
Declinare pericula.
  Cum consanguineae ferrea Greciae
Hector rumperet agmina,
  Torvis saepe genis turbidus obvios
Fari terruit impetus.
  Quos fortuna timet, vitat, et acrium

Differt praelia mentium ;
    Et mors saepe viris invidet auream
Famae pandere semitam.
    Quod si belligera cesseris orbita
Post te fata citaveris,
    Ostendesque neci, qua fugies, viam.

AD PRINCIPES ROMANI IMPERII

De recuperandis Greciae Provinciis.

ODE XII.

At non supino semper in otio
Perdemus aevum. Surgite Dardani
    Cives, triumphatumque captis
        Imperium reparate Grajis.
Implete classes, tendite carbasa,
Inferte remos, ite volentibus
    Fatis Quirites : ite : ventis
        Vestra tument animisque vela.
Est, qui locantem bella pecuniam,
Novisque rebus postulet utilem
    Nervum. Quis erumpentis auri
        Fluxit ager potiore vena
Cuniculosi montibus Orici ?
Ferro, Quirites, si lubet, abditum
    Mercemur aurum. Qui vibrati
        Glandibus emeruisse plumbi
Gazas potentum sciverit urbium,
Hic magna parvo lucra paruerit
    Sumptu. Nec esponetur aurum,
        Nec Tyriae Cypriaeve merces,
Quas non cruentus Martis emat chalybs,
Seu per reluctantum agmina Bistonum,

Et per recedentes Gelonos
Vulnifico pluit aura nimbo :
Seu fulminatis diruta molibus
Castella densis bella tonitruis
Emoliuntur, cum caduco
Moenia concutientur igni,
Capique versis turribus annuent
Arces, et omnis copia, et obice
Centum catenarum gementes
Divitiae pedicisque ferri.
Iam pene gazis Bactra timent suis,
Iam dives Aule iam Cythereiae
Conchae, Mycenaeique census
Et Tyros, et Genoessa flavo
Pallescit auro iam prope decolor
Alber superbis Creta coralliis ;
Phthieque, et interfusa Cypros,
Ditibus ingemuere ripis.
Est, quem comantum gratia montium,
Aut floridorum tangit amoenior
Vultus viretorum, vel uda
Mobilibus Cynosura rivis ?
Hunc empta multo sanguine recreent
Tempe, vel acri Pelion aut Samos
Asserta bello, vel virentis
Silva Gragi, vel opaca leni
Pangaea quercu : nec viridem Gnidon,
Altamque Dimen spreverit, aut retro
Spissis coronatam salictis
Olenon, umbriferamque Tricen.
Non lympha Cydni, non vitreus Meles,
Lenisve puro Lidius agmine,
Non mite crystallum Lycormae
Non gelidis Arasinus undis

Desiderantem non bene lubrico
Soletur amni, si modo bellica
E strage fumantes capillos,
Et tepidus linat ora pulvis.
Est qui supina certet amystide
Obliviosum ducere Liberum?
Hunc Lesbos, hunc vinosa Crete,
Hunc Paphii rogat ora Cypri
Laxare ferrum nec Rodos abnuit,
Nec non severi strenua Caecubi
Naxos; nec illaudata Thrachin,
Aut resides amathuntis arces
Nolent cruentis ictibus asseri;
Aut qui propinguis aethera rupibus
Affectat Edon, aut maritus
Vitiferis Aracynthus ulmis.
Est cui supellex, et vigil ignibus
Risit caminus, cui pecorum placent
Armenta, cui late reductus
Hinnit ager, fluviique balant;
Cantu sonori blandius Orphei?
Illum iuvencis postulat hospita
Pleuros, Cleonaeique colles
Et pecorum studiosa Thraezen;
Ceaeque valles, vel Calydoniae
Dumeta silvae vel redeuntibus
Saltata Gortyne capellis,
Cum roseus tegit arva vesper.
Si quis virenti limina marmore,
Saxoque postes, et laquearia, et
Fingat pavimentum; Caryston
Et variam Salamina, iustis
Reposcat armis. Huic Phrigyum prope

Baccata longis Attica collibus
Descendet in tectum, et videndae
Porticus adiicietur aulae.

AD TARQUINIUM LAVINUM.

ODE XIII.

Non si sol semel occidit,
Non rubris iterum surget ab Indiis,
Nec si quos celeris rotae
Sors non exiguo proruit impetu,
Non lapsos iterum levet,
Arguto docilis ludere cum ioco,
Ne spem proiice, Tarquini.
Cuius paene retro lambere pulverem
Et vestigia diceris,
Cum fortuna levem verterit orbitam,
Effusam super et luto
Fumantem poteris cernere purpuram.
Tunc et risibus abstine,
Neu turpi domino lumina paveris:
Neu calces nimium, memor
Fortunae geminam saepe iaci pilam.

AD IULIUM FLORUM.

Curam Lyncei adolescentis illi commendas

ODE XIV.

Nullus effraenae rabiem iuventae
Aestus Aetnei superet camini:

Nulla conceptos iaculantis ignes
Ira Vesevi.
Crescit infestis animosus ausis
Ardor, et primae iuvenile vitae
Robur adversum sibi luctuosis
Dissidet armis.
Sic ubi densis Aquilo procellis
Bella montanis meditatur euris,
Et potens igni Notus, et sonorus
Imbribus aether;
Hinc repentinos struit aura montes:
Inde bacchantum patiens procellarum
Ingemit littus, resonumque saxis
Tunditur aequor:
Fervet hinc illinc inimica Tethis?
Pacis incertus, dubiusque belli
Fluctuat pontus, cui militares
Instruat undas.
Mollior laesi tamen ira ponti,
Lenior motis Aquilo procellis,
Puberum, Iuli, quatiente caecas
Turbine mentes,
Hic ubi pugnax equitavit Auster,
Incitae remis volitant carinae,
Quas leves aurae, facilisque veli
Trudit lapix:
Quae semel certo metuendus arcu
Fixit, aut recti timor, aut cupido,
Rara pacatis agitata fidunt
Pectora curis.
Fortius pugnes iuvenum domando
Spiritu, quam si iuga feriatis
Induas tauris, vel equina Poeno
Fraena leoni.

Iure florentes moderaris annos
Lyncei : duris merito lupatis
Corripis fraenum , spatiique parcum
Flectis ephebum.

AD EQUITES POLONOS.

Cum Ladislaus Poloniae Princeps, fuso Osmano Turcarum Imperatore, victorem exercitum in hiberna reduceret.

ODE XV.

Credetis ? io credite posteri
Fractos pudendo Bistonas impetu
Cessisse , et infaustis redemptam
Funeribus pepigisse pacem :
Quis tunc recentes Odrisiis timor
Affixit alas , cum refugas metu
Prae se Ladislaus phalangas
Fulmines agitaret armis !
Quantus Gelonis , quantus erat feris
Sudor Corallis , cum prope decolor
Ister , verecundusque capta
Bosphorus erubuisset unda !
Cum versa Thracum parma trementibus
Fronderet hastis , cum celer Artacen ,
Turresque Byzanti probrosis
Concanus assonuisset armis.
An nos repensam sanguine gloriam
Frustra futuris emimus ? an suos
Exempla diffingent nepotem
In proavos , similemque patri
Gnatum reponent ? quatenus (heu pudor !)
Peior nefastis progenies avis

Succrevit, et dammosa pulchras
Secula diminuere vires.
Vel non avitae stemmata gloriae,
Currusque, et enses, nuper et hosticis
Direpta delubris tropaea,
Aemoniae monumenta pugnae
Uramus igni; neu pudeat sacros
Mentita vultus frangere marmora,
Non aera, fumosasque patrum
Effigies, memoresque laudum
Ceras profundo mergere Vistula;
Vel, si supinae taedet inertiae
Martemque maiorumque pugnas
Egregiis iterate factis
Iuremus, O quem Gloria fervidis
Urbesque terrasque et populos
Evexit alis, o caduci
Grande decus columenque mundi.
Pridem Geloni sobria sanguinis
Rursum Polonis deripe postibus
Et tela, Princeps, et timenda
Edoniis refer arma signis.

Temporum nostrorum ignaviam reprehendit.

ODE XVI.

Mercuri, nam te cithare potentem
Vivido manes reparare cantu
Furva Cocyti stupuere pressis
Stagna fluentis.
Tuque Lesboos imitata nervos
Musa Dircaeum modulare carmen,
Quo Palatini revocetur Orco
Turba Quirini.

Ite pugnaces Priami nepotes,
Pulcher Anchisae Venerisque sanguis,
Ite, formosas Acherontis, ite,
Linquite ripas,
Quid iuvat nigras habitare valles,
Ferreum leto simulante somnum?
Quid iuvat subter sepelire magna
Saecula terra?
Te Mari torvi revocant Sicambri:
Te pharetratae Nomadum catervae,
Te Numantini metuende poscunt
Scipio campi.
Æreis rursum fluitare turmis
Visa Carthago, peditumque nimbos,
Et Saguntinis, Siculisque bellum
Affundere portis.
Surge: non audis strepitum, et sonorum
Agmen, et tractas per humum catenas?
Non vides, quantam novus esse surgis
Poenus in hastam?
Magna te poscunt Asiae sepulchra
Magna Pompei. Tibi Caesar olim
Thraces, et ferrum, manicasque, ignem, et
Tela minantur.
Bactra iam motis tremuere castris,
Martio nubes feriente cornu;
Iam minae tristes equitum, et frementum
Hinnitus equorum.
Surge: qua dormis, quatit acer urnam
Ungula Medus: potes hoc sepulchro
Esse secure piger, aut honestos
Carpere somnos?
Ite, felices iterate pugnas,
Ite Romani, iuvet arma notis

Postibus demi, solitoque frontem
Assurgere cono.
Bella nos pictis simulamus armis,
Splendide fortes, et inane pugnae
Nomen, et docti vacuum duellis
Ludere Martem.
Fortium cingi galeis avorum
(Pro pudor!) seri fugimus nepotes,
Heu peregrinis onerasse fortes
Tempora gemmis!
Parva non magnam manus implet hastam,
Defluunt grandes humeris pharetrae:
Decidunt arcus, laterique iniquos
Exprobat ensis.
Prisca mutatae pudet arma dextrae:
Patrius quondam male laxus haeret
Filio torax, nec avita norunt
Tela nepotem.

Animi lenitate Principes maxime commendari.

ODE XVII.

Non vini paries vitri,
Crystalique fores, aut Mareoticis
Aurum postibus illitum,
Laudandum memori carmine Principem
Clarabit, neque barbaras
Decidet tumulo gloria laureas?
Sed frons mitior aspici,
Innubique nitens ore meridies,
Et qui sospitat omnia
Irati vacuus nube supercili,
Primo gratior Hespero

Formosus rosea vultus in Iride,
Regum vultus imagine
Regnorum legitur pandite lumina, et
Vultum pandite Principes:
Iam vultum, et populi lumina vidimus.
Irasci populum docet,
Qui torvis nebulam nutibus addidit:
Idem supplicii piger
Maturis faciem risibus explicet,
Caedesque, et populi graves
Iras, et procerum praelia, et asperas
Regum contuderit minas.
Vulgus bella fremat: te nihil attinet
Foedo turbida nubilo
Mutari pavidis ora coloribus
Veris ianitor aureus,
Qui campis liquidi pascitur aetheris
Stellatis Aries comis,
Picti rura poli fraenat, et arbiter
Mundi prata perambulat:
Iraeque, et placidi lenior imperi
Visis praesidet, et lupis;
Demitque, et dominis cornibus annuit
Torvis iura leonibus
Castigare vagos acer, et ignes.
Mundi cogere sepibus.
Vultur degenerum parcior gulium
Albis parcit oloribus:
Compescit volucrem Bellerophon equum.
Nusquam monstra vagantia
Chiron Æmonia figit arundine:
Colludit geminis Leo, et
Taurum supplicibus conciliat iubis;
Nusquam sidera mugiunt,

Aut latrat Procyon, aut Libyco duplex
Rugitu reboat polus.
Labuntur tacito summa silentio;
Tranquillaeque tacent rotae,
Dum currus vigilum volvitur ignium.
Tantum lanigerae facis
Balatu resonat mundus amabili,
Rixaque, et strepitu vacat;
Et se mundus amans, ipse sui prope
Vivis lucet amoribus:
Naturaeque uterum, et parturientia
Zona sidera subligat:
Hanc flexis Aries cornibus inchoat.
Rerum nobile vinculum, et
Conjunx signiferi fibula balthei

AD DIVAM ELISABETHAM

Dum inter Divos ab Urbano VIII. Pont. Opt. Max. referretur.

ODE XVIII.

Diva devexo dominata ponto,
Cuius undosae meminere Gades,
Cui Tagus servit, liquidoque rura
Praefluit auro.
Pauperes olim coluisse sedes
Laeta, nunc magnas habitare stellas,
Inter et gyros, et euntis inter
Sidera mundi,
Dum tibi Medae pretiosa silvae
Damna, per Thuscas adolemus aras.
Thureo Regem, populique celes
Crimina Fumo.

Ad caelestem aspirat patriam.

ODE XIX.

Urit me patriae decor,
  Urit conspicuis pervigil ignibus
Stellati tholus aehteris:
  Et lunae tenerum lumen, et aureis
Fixae lampades atriis.
  O noctis choreas, et teretem sequi
Iuratae thyasum faces!
  O pulcher patriae vultus, et ignei
Dulces excubiae poli!
  Cur me stelliferi luminis hospitem,
Cur, heu! cur nimium diu
  Coelo sepositum cernitis exulem!
Hic canum mihi cespitem,
  Hic albis tumulum sternite liliis,
Fulgentis pueri domus.
  Hic leti pedicas exuor, et meo
Secernor cineri cinis.
  Hinc lenti spolium ponite corporis,
Et quidquid superest mei;
  Immensum reliquus tollor in aethera.

AD PRINCIPES ITALIÆ

De recuperando Orientis Imperio.

ODE XX.

Pulchro, Quirites, pulvere gaudeat
Impubis aetas, et strepitum, et minas
  Iam nunc, et audaces tumultus
    De tenero meditetur ungui:

Visoque primum sanguine gestiat
Inter cadentium signa, neque eligat
Quo lassa post pugnam, reclinet
Colla toro, solidisque somnum
Commendet armis, aut clypeo super
Effusus, aut se cespitis explicet
Per summa, non parcus iuventae,
Et decorum pretiosus emptor.
Hoc septus olim milite, Bistonum
Vallata saxo diruit oppida
Regnator Epiri, et timendus
Parrhasiae moderator orae.
Heu quantus armis, quantus adest equis,
Quantusque sudor depopulantibus
Pangaea Dacis, cum refusi
Ferrea diluvies Gradivi
Tumultuosi turbine praelii
Concussit Aemum: cum Rhodopen prope,
Sacrisque Ladislaus armis
Attonitum patefecit Hebrum,
Et bellicosum Strymona vindice
Turbavit hasta, qui calidas adhuc
Strages Gelonorum, et natantum
Scuta virum, geleasque volvit.
Magnum illa terris intulerat metum,
Praeceps ahenas rumpere copias.
Taboque fumantes et igni
Ausa cohors operire campos.
Si non honesti laeta periculi,
Bellique metas rumpere pertinax,
Egisset armorum cupido
Non humiles iterare pugnas:
Manes avorum quis bene prosperis
Excuset armis? quae manus impigrum

Leti Musurmannum paternis
Immolet inferias sepulchris;
Quae nunc (pudendum) illudere pervicax
Persultat armentum, et miserabiles
Delent peremptorum ruinas
Hinnulei, timidaeque damae?
Eheu cicatricum Hesperiam pudet,
Et mollis oti, et turpis inertiae;
Iraeque, quae procudit arma
Immeritis inimica regnis!
Quisquamne tandem (dicite posteri)
Ulturus Urbis nomen et Imperi
Affulget ensis, atque ab ullo
Scuta tholo galeaeque pendent?
An (quod vereri crediderim nefas)
Futurus ensis Dardanios adhuc
Proscindit agros, aut Latina
Arva metit, viridesque silvis
Frondent sagittae? non ego Romulam
Damnabo pubem veridicus sacri
Vates Gradivi, Iam cruento
Sparsa mari fluitare tela,
Videre totis iam videor Thetin
Pugnare remis, iam Latiae procul
Turmae, repercussaque circum
Aera micant galeaeque lympha;
Iam plana Triton personat aequora
Clangente cornu: iam video novas
Late per Aegeum moveri
Cycladas Aemoniamque longe
Inauspicato sidere lugubrem
Moerere Lunam: iam profugae retro-
cedunt Tyrannorum phalanges,
Poene metu glaciante Pontum.

AD URBANUM VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE XXI.

Pone surgentes super orbe curas,
Magne pacati Moderator orbis;
Mitte Threissas calida phalangas
Feruere rixa.
Mugiant cano, sine, bella ponto,
Cum procellosos struit aura montes,
Cum gemunt cautes, refugaque Calpe
Vapulat unda.
Regna Rhaeteis resonant triumphis,
Rumor aurata volitans quadriga
Grata demittit bene feriatis
Omina terris.
Occidit iustae reus hostis irae,
Hostis hibernae dominator orae
Qua coronatis sinuantur altae
Turribus alpes,
Qua nivis late saturaeque flavent
Imbrium valles: ubi mitigatus
Sole vicinos iaculante montes
Liquitur humor.
Ire captivo patiens fluento
Ister asserta famulatur unda:
Corripit fluctus, et utroque Rhenus
Margine servit.
Te genu nixi didicere Medi:
Laxat intentum tibi Maurus arcum
Te pavent Seres humerisque Parthi
Scuta reponunt.
Fingit effuso tibi nomen auro

Induș arguta resonante lympha :
Te sonant septem vaga fabulosi
Ostia Nili.

URBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

POEMATA

ODE XXII.

Quis temperatae flumine copiae
Siticulosis influit auribus
Facundus amnis , et sequacis
Agmine luxuriatur undae ?
Rursum ne torvum cantibus Aeacum
Delenit Orpheus , quo duce Thraciae
Aurita reptavere saxa , et
Aemoniae saliere rupes ?
An Daedalei pectinis arbiter
Vates amica Pierias lyra
Triumphat aures , et disertos
Eloquii reseravit amnes ?
Qualem pudicis Penea fontibus
Admurmurantem Thessaliae iuga
Mirantur , aut praetervoluto
Attonitus stupet Aemus Hebro ;
Qualem ve puris Parthenium vadis
Dignantur alto muta silentio
Pangaea , vel circumsonantem
Castaliis Helicona ripis
Parnassus audit , dum nova gaudia
Iam iam futuri veris aventibus
Enarrat agris , et virentem
Exilio remeare Maium.

O quis Latinae fons opulentiae
Exuberanti vividus impetu
Bachatur, et lymphata secum
Corda rapax animosque volvit!
Qui nunc profundo volvitur alveo
Sententiarum, nunc gracili fluit
Torrente linguae, nunc apertis
Ingenii spatiatur arvis,
Suique late pronus, et insolens
Exire ripam, non tamen obvia
Captivus alga, nec tenaci
Ire piger per aprica limo:
Sed clarus auro fertur, et Atticis
Ludit smaragdis, non sine consono
Liquentis electri susurro, et
Murmure praetereuntis auri.
Non stagna Cirrhae, non ego Phocidos
Desiderarim: te prope vitrea
Urbane Dirce, te fluenta
Virginei comitantur antri:
Olimque simplex collis et invius
Nunc Hospitalis, te duce; Dardanae
Parnassus immigravit aulae
Et Latii rediere vates.
Magnusque tanto Pindarus aemulo
Minor videri gaudet, et Apulae
Miratur heredem Camoenae
Pegaseos vacuare fontes.
Seu dithyrambo liber inutilem
Verbis catenam demis, et offluis
Impune; seu rursum severo
Verba placet cohibere nodo.
Sed non profanae gloria laureae,
Umbrata Graiis tempora frondibus

Adcomit, at conchyliata
Pulcher honor redimit corona,
Et delicatam purpura laureae
Furata frontem subrubet. Hactenus
Florete Vates: iam Latino
Vester honos adolevit ostro.

AD LAEVINUM HIELIUM

Laboris commendatio

ODE XXIII.

Nam quae purpureis fumet honoribus
Formoso melior de grege victima,
Quam cui solliciti vomeris aspero
Ussit colla labor iugo?
Condit regna labor. Fabricio bene
Findenti patriis jugera sarculis
Frondent in mediis sceptra novalibus
Pulchrae messis adoreae,
Rastrisque et rigidis parce ligonibus;
Uncum, Lictor ait, reiice sarculum:
Quae sevit Cererem, Regna metet manus,
Glebae fraude superbior.
Iam nunc emeritos solve iugo boves.
Iam nunc mobilium colla Quiritium
Aequi flectae memor, parcus et abstinens
Romani pater Imperi.
Fortunae memores nunc, age victimas
Iusto mitte Jovi, quae modo mugiit
Sacris Pontificum digna securibus
Aras illinet hostia.
Numquam puniceis hispida crinibus

Martis belligera pendula fraxino
Auri deciduis vestierat iubis
Graium pellis Jasona;
Si non difficiles imperii boves
Egisset domina vertere dextera
Ferratis chalybum saucia dentibus
Colchi littora Phasidis.
Quamquam fulmineo pectoris halitu
Sorberent animosum agricolam boves,
Et fumi fluvium et noctis inhospita
Circum nubila funderent?
Nec quidquam viridum e semine dentium
Bellator iaculis campus inhorruit,
Et late peperit castra virentibus
Cristatus galeis ager.
Quippe ad Thessalici fulgur acinacis,
Natali immoriens occubuit metu
Tempestas peditum, et densa micantium
Hastarum interiit seges.

FINIS LIBRI PRIMI.

MATHIAE CASIMIRI SARBIEVII

SOCIETATIS JESU

LYRICORUM

LIBER II.

AD

FERDINANDUM II.

CAESAREM AUGUSTUM

ODE I.

Cum Thracum copiae excessissent e Pannoniae finibus.

Quae regna, vel quae dissociabili
Secreta tellus aequore, quae domus
Eurique et Arctoi Bootae
Caesarei sonitum triumphi
Nescivit? O qua Rumor eburneis
Gentesque et urbes praevehitur rotis,
Audite Caesar, te superbae
Herculeas superasse laudes
Flevere Thebae: te tumidus procul
Formidolosi laudibus Herculis
Ploravit Hebrus; te frementes
Arcadiae gemuere valles,
Non usitatae monstra protervae
Stravisse late. Te Nemees iugo
Dignatur Alcides, et Argis,

Et domita tibi cedit Ida.
Non ille quamquam colla minantium
Fumosque et ignes contudit anguium
Cristasque et immanes hiatus
Fulmineo tremefecit ictu:
Quamquam gelati marmora Nerei,
Surdisque mutum littoribus mare
Emensus, arcane refregit
Regna Stygis, pedicasque captis
Iniecit umbris immiserabilis
Praedator Orci; cum spolio prius
Taurique et insani Leonis
Moenalias decorasset ornos:
Non ille quamquam transtulit aureo
Scalpenda coelo praelia, quae procul
Memnonque et Aurorae rubentis
Regna legant, mediisque Vesper
Miretur astris: non tibi debitae
Auguste Caesar, reddat adoreae
Palmas, triumphalemque laurum, et
Populei diadema serti.
Te pronus ambit flumine supplici
Rhenusque et Albis. Te refluus sonat
Tibiscus, et late recepta
Danubius tibi servit unda.
Te bellicosus Thermodoontii
Regnator Hebri, te sibi destinat
Peltatus Eurotas, et asper
Argolicis Achelous hastis.
Te militaris moenia Daciae
Te Cimber horret: te genibus minor
Brennus, repercussisque laetum
Vindelici crepuere parmis.
Te belluosi littora Bosphori,

Multoque canum frigore Caspium,
Te Cydnus, et levis Scamandri
Te refugi pavet unda Xanthi.

AD PUBLIUM MEMMIUM

Vitae humanae brevitatem benefactis extendendam esse.

ODE II.

Quae tegit canas modo bruma valles,
Sole vicinos iaculante montes
Deteget rursum. Tibi cum nivosae
Bruma senectae
In caput seris cecidit pruinis,
Decidet numquam, cita fugit Aestas,
Fugit Autmnus, fugient propinqui
Tempora Veris:
At tibi frigus, capitique cani
Semper haerebunt, neque multa nardus,
Nec parum gratum repetita dement
Serta colorem,
Una quem nobis dederat iuventus,
Una te nobis rapiet senectus:
Sed potes, Publi, geminare magna
Saecula fama
Quem sui raptum gemuere cives,
Hic diu vixit: sibi quisque Famam
Scribat heredem: rapiunt avarae
Cetera Lunae.

AD SUAM TESTUDINEM

ODE III.

Sonora buxi filia sutilis
Pendebis alta barbite populo
   Dum ridet aer, et supinas
      Sollicitat levis aura frondes,
Te sibilantis lenior alitus
Perflabit Euri: me iuvet interim
   Collum reclinasse, et virenti
      Sic temere iacuisse ripa.
Eheu! serenum quae nebulae tegunt
Repente caelum! quis sonus imbrium!
   Surgamus. Heu semper fugaci
      Gaudia praeteritura passu!

AD STANISLAUM SARBIEVVSKI

Fratrem equitem polonum

ODE IV.

Si transacta retro saecula respicis,
Si ventura vides; tristibus omnium
Incumbunt tumulis nigra silentia, et
            Altae oblivio gloriae.
Frustra belligerum carmine suscitas
Sarbievi Sarabetem, et sibi conscios
Manes esse vetas, qui bene barbaro
            Pridem in pulvere dorm
Armorum studio clarus avum nepos
Ad vitam reducem splendidius dabis;

Nos cantu dabimus, qui tacitos sacro
Soles ducimus otio.
Multi magna loqui possumus: ardua
Raros ausa vocant. Nobilium fluunt
Infoecunda Ducum saecula; nec bono
Succrescit soboles Patri.
Aetas si pariat quaelibet Herculem,
Sit foecunda satis, sed sua saepius
Tellus monstra videt. Gerionem, aut Libyn
Antaeum, aut validum Gygen.
Cessant omnia: nec praepete curritur
Ad maiora gradu, cum potioribus
Servant parva vicem. Deterior subit
Pravis fama nepotibus.
Si se quisque tamen vincere gestiat
Olim aequabit avos. Tu modo fortibus
Insta consiliis, et rude nobili
Urge propositum manu.
Ipsa ad conspicuas nominis inclyti
Ducent fata fores; qua labor arduam
Emunire domum pugnat, et aureis
Sudor praefluit arcibus.
Nunc seu Caesareo miles in agmine
Scandis turrigerae moenia Mantuae,
Seu ite per Ligures, sive per ultimam
Raptat Gloria Galliam;
Iam nunc ad patriae bella Poloniae
Magnam finge animam; iam doceat pius
Pulchrae mortis amor laudibus aspera
Commendare pericula:
Mox seu victa vocent Ismara, seu Getes;
Narratam patrio in pulvere gloriam
Exercebis eques, nec trepidam sines
De te serpere fabulam.

E rebus humanis excessus

ODE V.

Humana linquo: tollite praepetem
Nubesque ventique. Ut mihi devii
Montes resedere, et volanti
Regna procul populosque vastus
Subegit aer! iam radiantia
Delubra Divum, iam mihi regiae
Turres recessere, et relictae in
Exiguum tenuantur urbes;
Totasque, qua se cumque ferunt vagae,
Despecto gentes. O lacrymabilis
Incerta fortunae! o fluentum
Principia interitusque rerum!
Hic ducta primis oppida moenibns
Minantur in caelum: hic veteres ruunt
Murique turresque: hic supinas
Poene civis sepelivit arces.
Hic mite coelum, sed rapidae ruunt
In bella gentes: hic placida sedent
In pace, sed late quietos
Dira lues populatur agros.
Hic poene tellus tota micantibus
Ardet sub armis: stant acies adhuc
Pendente Fatorum sub ictu,
Et dubio furor haesitavit
In bella passu. Parte alia recens
Iam mista Mavors agmina mutuam
Collisit in mortem, et cadentum
Caede virum cumulisque latos
Insternit agros: hic Mareoticae
Secura merces aequora navigant,

Portusque certatim frequentes
Centum operis populisque fervent.
Nec una Marti causa, nec unius
Sunt arma moris, bellat adulterae
Ridentis e vultu voluptas,
Inque Helena procus ardet orbis.
Hic verba bellis vindicat: hic canis
Heu vile furtum! se mala comparant;
Rarum sub exemplo superbit,
Nec sceleris scelus instar omne est.
Eous illinc belligera latet
Sub classe pontus: iam Thetis aenea
Mugire flammarum procella, et
Attonitae trepidare cautes,
Et ipsa circum littora percuti
Majore fluctu. Sistite barbari,
Ferroque, neu simplex, et igni, et
Naufragio geminate Fatum.
Parumne tellus in miseras patet
Immensa mortes? hinc miserabili
Quassata terrarum tumultu
Stare pavent titubantque regna;
Unaque tandem funditus obruunt
Cives ruina: stat tacitus cinis;
Cui serus inscribat viator:
Cum Populo Iacet hic et Ipso
Cum Rege Regnum. Quid memorem super
Infusa totis aequora portubus
Urbes inundare, et repenti
Tecta Deum sonuisse fluctu,
Regumque turres, et pelago casas
Iam iam latentes? iam video procul
Mercesque differri, et natantem
Oceano fluitare gazam.

Alterna rerum militat efficax
In damna mundus. Cladibus instruit
Bellisque, rixisque, et ruinis
Sanguineam Libitina scenam.
Suprema donec stelligerum dies
Claudat theatrum. Quid moret hactenus
Viator aurarum et serenas
Sole domos aditurus, usque
Humana mirer? tollite praepetem
Festina Vatem, tollite nubila
Qua solis et lunae labores
Caeruleo vehit aethra campo.
Ludor? sequaces an subeunt latus
Feruntque venti? iamque iterum mihi
Et regna decrevere, et immensae
Ante oculos periere gentes;
Suoque semper terra minor globo
Iam iamque cerni difficilis suum
Vanescit in punctum? O refusum
Numinis Oceanum! o carentem
Mortalitatis portubus insulam!
O Clausa nullis marginibus freta!
Haurite anhelantem, et perenni
Sarbivium glomerate fluctu.

CATO POLITICUS.

ODE VI.

Usu se minui si sinerent opes,
Iam nunc plura petam, quam teneo: sed, heu!
Auri stulta fames ipsa sibi negat;
Quidquid omnibus abstulit.
Laudo divitias, quas animus dedit,

Quas versat facili consilium manu;
Quae cum perpetuum crescere gestiant.
Namquam diminui dolent.
Rex aut Caesar erit, cui Deus arbitra
Seu quid sustulerit, seu dederit manu,
Nulla parte sui maior abiverit,
Nulla parte sui minor.
At Sors ingenio plebis inanibus
Illudit studiis: nam varias sinu
Cum dispersit opes, ridet inutili
Vulgum fervere iurgio.
Quantum magna libet munera iecerit,
Stulti diripiant; non ego mobiles
Voto digner opes, quas aliquis meam
Casus verterit in manum,
Quod si me meritis fascibus ambiunt
Ipsam Fata domum, sed sine tristibus
Intrent invidiis, ne volitent meae
Circnm limina regiae.
A virtute datis utar honoribus
Tamquam deposito: cum superi volent
Quae laetus tenui, laetus idoneo
Tradam sceptra vicario.
Gratam cum populis egero fabulam
Seu claro nitidus murice, seu toga
E scena monitus cedere, non meis
Ultro vestibus exuar:
Et qui conspicuus tot populis heri
Spectabar tacito non sine gaudio;
Ridens e media plebe vicariam
Cras spectabo Tragoediam.

AD PUBLIUM MEMMIUM

ODE VII.

Esset humanis aliquod levamen
Cladibus, si res caderent eadem
Qua mora surgunt, sed humant repentes
Alta ruinae.
Nil diu felix stetit. Inquieta
Urbium currunt hominumque fata:
Totque vix horis iacuere, surgunt
Regna quotannis.
Casibus longum dedit ille tempus,
Qui diem regnis satis ruendis
Dixit: elato populos habent momenta sub ictu.
Parce crudeles, moriture Publi,
Impio Divos onerare questu,
Densa vicinis nimium vagari
Funera tectis
Quae tibi primum dedit hora nasci
Haec mori primum dedit. Ille longum
Vixit, aeternum sibi qui merendo
Vindicat aevum.

AD ASTERIUM

ODE VIII.

At nos inani pascit imagine
Fortuna rerum. Ludimur, Asteri
Umbris amicorum; et doloso
Verba simul placuere fuco;
Res esse stulti credimus: at simul

Sors infidelem corripuit rotam,
  Gaudent recedenti Sodales
    Non eadem dare verba Divae.
Plerumque falsis nominibus placent
Humana. Rari polliticis data
  Aequamus : et minor loquaci
    Relligio solet esse voto.

AD DECIUM

ODE IX.

An nos sola parit Deci
  Tellus? an patrio degeneres polo
Mentitur genus, et domum,
  Quae nos assiduis circuit ignibus.
Et torpere domestico
  Stellatam sobolem non sinit otio?
At si semideum genus
  Non falsis canimur fabula Vatibus
Caelo ducere sanguinem;
  Cur nostrae resides (heu nimium diu)!
Indormimus inertiae,
  Natalique dies infodimus casae,
Dum pulchri fuga temporis
  Nil cunctante senes praetereat rota?
O quisquis volet impiam
  Noctem paciferi rumpere saeculi;
Primus Phasin et uberes
  Colchos, et veteris moenia Thraciae
Pulsis eripiat Getis:
  Illum per populos garrula differet
Bigis gloria candidis:
  Et seris recinet fama nepotibus.

At nos nobilium domi
Laudum livor edet: quatenus (heu nefas)!
Quod Virtus erat, invidi,
Fortunae tenui nomine diximus.
Fatis omnia tradimus:
Et quam certus emit consiliis labor,
Stultae plebis in agmine,
Laudem casus habet, nam simul abstitit
Nostris Gloria postibus,
Obliquo refugam lumine figimus;
Et laeti male, serias
Laudes non hilari deterimus ioco.
At tu, cui placitas manu
Pulsat Fama fores, excute te toro,
Mensaeque et patriis focis:
Et quacumque sequi iusserit, emica
Ducentemque praei, neque
Praeter succiduis passibus ambula.
Mox hinc Caucason, hinc Athon
Victor belligero corripies gradu:
Tunc quae maxima fluminum
Seu cum Sole sacris fontibus exeunt,
Seu cum Sole cadunt, nihil
Indignata tui sceptra sub imperi
Leni pace fluent; suum
Volvent cuncta tuis in manibus diem.
Cur tunc ad patrios ego
Cantem bella focos, segnis et immemor
Sacrae transfuga Gloriae?
Cur non te potius Graecia, barbarum
Cur exuta iugum Rhodos
Visam non pavidis navita puppibus?
Iam tunc carpere libero
Tempe laeta gradu, iam liceat sacrum

Acmi scandere verticem:
  Et nunc in vitrei margine Penei,
Nunc ad saxa biverticis
  Parnassi residem, Pindaricis iuvet
Rupes vincere cantibus,
  Et pacare rudi praelia barbito.
Iam tunc inclytus et sacer,
  Ignotisque procul gentibus audiat
Magni carminis artifex:
  Tum quae pessima praesentibus imminet,
Absens ulterioribus
  Abrumpam spatiis invidiam; neque
Occultus patiar mori
  Exul Pieriae civis adorae.

ODE X.

Meo beatus, cetera vilibus
Habere Fatis, et miserabili
  Permitto vulgo: quos secundo
    Per populos vehat axe Rumor:
Quem donet astris Gloria, fortiter
Ignarus: et quae lex sapientibus,
  Idem meas nescire, et idem
    A populo didicisse laudes,
Latere clauso certior ostio:
At ne malignis Fama calumniis
  Me iactet arcanum probrosis
    Flagitium simulare tectis,
Audax vel ipso vivere publicus
In sole civis. Non ego ludicrae
  Dixi sacramentum Minervae
    Innocuus sine cede miles:
Sed bellicoso strenuus ardui

Amore veri, crimina saeculi
Fraudesque et indevota laudi
Pectora desidiamque frango
Ultore versu: quem nimis asperum
Exuscitando Numina gentium,
Regem esse nolebant veterno.
Esse tamen voluere vatem

AD D. VIRGINEM MATREM

Cum illi templum Ioannes Carolus Chodkevicius, signa contra Osmanum Byzantinum Imperatorem moturus, exstrueret.

ODE XI.

Huc o beatis septa cohortibus
Regina mundi, sidereos, age,
Molire passus, huc curuli
Nube super Zephyroque praepes
Descende, sacri conscia liminis:
Qua dedicatis te Samogitia
Dignatur aris, et patronae
Thuricremi famulantur ignes:
Neu vota Virgo temne vocantium,
Quamquam micantum regia siderum,
Romaeque, Lauretique sedes
Dalmatico potior metallo:
Quamquam nivosi civis Enipei
Te non avaris ornet adoreis,
Ditemque miretur superbis
Heniochus radiare tectis:
Et qui supinis praecipitem rotis
Solem reclives Americi vident,

Et qui sub Eois renatum
Suspiciunt remeare cunis
Videtis? An me ludit amabilis
Imago Divae? iam videor pios
Audire plausus, et sonantes
Caeruleum per inane currus,
Tristesque fumos et nebulae globum
Late serenas rumpere copias,
Auroque florentes, et igni, et
Missilibus radiorum acutis;
Spissaeque nimbum lucis, et igneas
Flictu rotarum feruere semitas,
Ventosque, et obluctata longo
Nubila dissiluisse sulco, et
Effusa densis agmina desuper
Errare gyris, non sine siderum
Risu, renidentisque caeli,
Sole cavas iaculante nubes;
Auditis? O quas praetereuntium
Lyrasque cantusque audio nubium:
Io triumphe! ter procellae
Ter liquidae crepuere flammae,
Io triumphe! ter resonabilis
Respondit Echo: ter Samogitiae
Saltus: supinataeque valles,
Et trepidae sonuere silvae
O ergo nostris praeses habebitur
Regina terris: ite, recentibus
Stipate donis, et precatu
Indigentem celebrate Divam.

AD FERDINANDUM II.

Caesarem Augustum

ODE XII.

Iam minax Albis, domitusque late
Rhenus asserta famulatur unda :
Iam fluunt pronis tibi regna Ferdi-
nandi tributis,
Turma pugnaces populata Dacos
Hausit imbellem galeis Tibiscum;
Fessa bellorum, pavidumque telis
Sepiit Istrum.
Ille terrarum fragor, ille magnae
Fulmen Europae, Scythici tremendus
Arbiter ponti, piger obsoletis
Abstinet armis.
Iam sacrae leges, et amica legum
Iura civiles cohibent tumultus,
Et Fides, et Fas, et aperta laeto
Gratia vultu.
Iura Pacatis dominantur agris,
Iura compescunt grave classicorum
Murmur, et currus, et hiulca rauci
Fulmina belli.
Pax ubi clausas moderatur urbes,
Illa vittatis operatur aris;
Illa vicinis studet aemulari
Sidera templis :
Quaque pubentes graditur per herbas
Hinc et hinc divam comitatus albo
Messium fluctu Cerealis undat
Merges aristae.

Longus herbosis spatiatur arvis
Ordo virtutum; niveaeque iuncta
Faustitas Paci legit otiosis
Lilia campis.
Ite Rhaeteis sociae triumphis,
Ite, delectos religate flores,
Ite Virtutes, iterate nexis
Serta trophaeis.
Te Ceres flavis redimita culmis
Magne pacati Moderator orbis,
Te Iovis quercus, et Apollinaris
Umbra corymbi,
Te volunt lauri, tibi se Latini
Arbor Alcidae probat, et supinis
Annuit ramis, et amica circum
Tempora serpit.
Quo velis crinem cohibere serto
Mitte cunctari tibi colla circum
Herculis ritu fluat usitata
Populus umbra.

AD IULIUM ROSAM

Invitat eum ad sacram Poesim in crepusculo D. Virginis Matris pervigilii decantandam.

ODE XIII.

Quid muti trahimus diu
Segnes excubias? suggere postibus
Dereptum, Rosa, barbiton.
Nos arguta manu fila docebimus,
Tu buxum digitis move,
Et mutis animam suffice tibiis

Nos cantabimus aureos
  Stellarum vigiles, sistere lubricam
Mundi sollicitos fugam, et
  Palantum choreas ducere siderum:
Tu rerum Dominam canes
  Et sparsam Zephyrorum arbitrio comam
Nudis ludere brachiis
  Et nimbos volucrum fundere crinium.
Addes et terretes pedum
  Suras non humilem lambere Cynthiam:
Et sutas chlamydum faces,
  Indutique togam solis amabili
Emirabere fistula:
  Donec virgineis laudibus, et suis
Placatus resecet moras
  Et currnm madidis flectat ab Indiis.

AD D. VIRGINEM MATREM

Cum illi dicata navis in Indiam solveret.

ODE XIV.

Diva ventorum pelagique praeses,
Quae laborantes super alta naves
Summoves saxis, uteroque Nerei
      Eripis imo:
Si tibi moti cadit ira ponti,
Cum Thetis molles imitata somnos
Sternitur late, bibulisque se re-
      clinat arenis:
Mercium felix tua navis esto,
Quae per undantes tibi laeta fluctus
Floribus remos, hilarique proram
      Fronde coronat,

Illa seu primos aditura Seras,
Sive longinquas Orientis oras:
Proferet late tua fabuloso
Nomina mundo.

AD NARVIAM

Cuius in ripa puer admodum primum
Carmen lyricum cecinerat.

ODE XV.

Albis dormiit in rosis,
Liliisque iacens et violis Dies,
Primae cui potui vigil
Somnum Pieria rumpere barbito,
Curae dum vacuus puer
Formosi legerem littora Narviae.
Ex illo mihi posteri
Florent sole dies, qui simul aureae
Infregit radios lyrae,
Iam nec scuta sonat, nec strepitum trucis
Gradivi; sed amabiles
Ruris delicias: sive rubentia
Udo rore rosaria,
Seu molles violas, sive volubilem
Leni flumine Viliam,
Seu primo graciles vere Favonios.
At tu Narvia, quem puer
Tum primum Calabra personui fide;
Ictu pectinis hoc habe
Incisum viridi carmen in ilice:
Quem Phaebus citharae pater,
Quem laete citharis Pierides amant,

Laetum barbita Narviam,
 Laetum virginei semper ament chori.
Haec (dum sponte virentia
 Vivent in teneri vulnere corticis)
Addiscent pueri tibi,
 Addiscent tacitae carmina virgines:
Festo mox eadem die
 Dum glebam solidae lucis et igneas
Electri lacrymas legent
 Partiri geminis littora coetibus,
Alternis pueri tibi,
 Alternis recinent carmina Virgines.

Nihil stulte timendum et concupiscendum.

ODE XVI.

Et me Latinae non solidum loqui
Iussere Musae. Nobilis Orphei
 Non erubescendum nepotem.
  Sarmatica redimite lauru, et
Longa sonantem nec tenui lyra
Audite Vatem. Nil popularibus
 Ambire votis; nil, timere
  Nil nimium cupiisse, magnis
Edico primum mentibus. Improbo
Utcumque ponis fraena Cupidini
 Metumque dispensas; per omnes
  Invidiae potes ire fluctus.
Praecogitati mitior ingruit
Procella fati. Saepius omnium
 Perstare sub rerum tumultu
  Anticipes, animumque in omnes
Praemitte casus: seu pelagus super,

Seu fulminantis porta tonet poli;
Stabis, repentinamque mundi immobilis eccipies ruinam.
At nec futurum sollicitus pave
In pace bellum: qui patitur mala
Ventura praesenti timore
Bis miser est, dubiamque victus
Est ante cladem: ne nimia tamen
Virtute preces, neu malà fortiter
Clamosus irrites; iuvabit
Fortia continuisse verba.
Arcem modesti pectoris innocens
Fortuna transit. Si revoces tamen
Tuoque non aequam duello
Increpites; redit, atque ab imo
Quae praeteribat moenia succurrit.
Stringenda iam tunc sunt sapientiae
Et arma liberatis. Intra
Consilium cadet omne telum,
Quod fortuito cumque minabitur
Fortuna nervo; seu genus impetat
Seu forte virtutem: vetabo,
Fervidus impetuosa foedis
Vindex reponas verba calumniis.
Erit loquacis pulchra proterviae
Vindicta, risisse, et sereno
Magnanimum tacuisse vultu
Se quisque qualem noverit; arguat,
Aut laudet intus, non ego civium
Ab ore pendebo, aut protervis
Invidiae dabo terga telis.
Hac lege iustus se teneat Timor;
Nunc danda caeco jura Cupidini;
Externa vestigamus: at se

Rarus habet, vel habere quaerit,
Hic plenus auri, sed vacuus sui,
Infamat omnes naufragus insulas:
Quo vivat, heu stulte cruentum
Alter emit sibi morte lucrum.
Hic dum supremam lustrat Iberiam
Et gestit hospes discere plurima;
Se nosse dediscit, diuque
Ipse sui vagus exul errat;
Alter reducto lentus in otio
Paullum sepulto distat, inutilis
Belli domique et ante letum
Heu virides male perdit annos.
Hic haeret aulae; se tamen improbus
Suosque mores vitat in omnibus;
Et (quae suprema servitutis
Poena) palam miser esse non vult,
Interque diri tormina pectoris
Agit beatum; vanus adultero
Se moeror in risu dolentis
Dissimulat, variatque scenam.
Livescit omnis laetitiae color
Sub nube curae, perpetuus licet
Nimbus salutantum, et clientis
Unda fluat refluatque vulgi,
Omnisque servet limina civitas;
Desertus a se cuncta sibi gemit
Deesse. Torquent urbis illum
Divitiae, populique census.
Desideranti cuncta potentiae
Commune nil est. Esse suum putat
Quodcumque, pulchrum est. Invidendo
Me mea pauperies ab auro
Cantum removit. Quae pede proteram

Sint plura, quam si possideam manu:
Hoc magnus, hoc aequalis uno
Caesaribus, dominabor. Omnes
Sprevisse tuto possumus omnia,
Habere nemo, qui tumidus suo
Se librat attolitque regno,
Esse suum populique nescit
Aequale letum. Vivimus impares,
Pares obimus. Hunc alios supra
Alte curules, hunc Triumphi
Extulerant: cinis aequat omnes.
Et urna, quae nos colliget, omnium
Mensura rerum est. Demite sarcinas,
Grandemque fortunam lacerto, et
Solliciti grave pondus auri;
Dum non onustus, sed moriar meus;
Iam nunc perennes divitias mihi
Nil concupiscendo paravi,
Nil nimium metuendo, pacem.

AD APOLLINEM

Magnificentiam Cesarianae liberalitatis ab illo cani oportere.

ODE XVII.

Quis litterati munera Caesaris,
Fusaque prona divitias manu,
Et tecta, quae pecuniarum
Auriferis micuere nimbis,
Laboriosi carminis arbiter
Aeternet! O qui sacra biverticis
Delubra Parnassi, et canorum

Imperiis Helicona fraenas;
Expergefactis ad sonitum lyris,
Undantis auri flumina concine,
Quae fusa Ferdinandianis
Per populos abiere rivis.
Non curiosis ille ligonibus
Evisceratae collibus Indiae,
Aut emedullato Liburnis
Montibus insidiatur auro:
Usque rerum, non opibus potens,
Exuberantis flumina dexterae
Per sacra Musarum refundit
Atria, Palladiosque postes.
At non, ut olim, fabula pauperes
Ditavit agros; dum pretio gravis,
Aurique tempestate dives,
Nobilium Pater unionum
Ganges avaro gemmea septiceps
Tributa solvit Nereidum patri,
Ripasque mirantesque campos
Mygdoniae lavit amne gazae.
Hinc illa magnae regia Palladis
Fastigiatis Pyramidum iugis,
Aequa levabit invidendum
Mole caput, famulumque Musis
Praetexet Albim: quae procul exulem
Phoebum severae saltibus Atticae,
Cirrhaque, et umbrosis reductum
Thessaliae revocabit antris.
Sic ille Gallus scilicet Hercules
Plebem sonantum colligat aureo
Nexu catenarum, et revincta
Attonitum trahit aure vulgus:
Dulcique rerum defluus agmine,

Ludit recusis in pretium sonis;
  Aurumque, et in vulgum caducas
  Flumineo ruit ore gemmas.

IN D. VIRGINEM MATREM

CARMEN SAECULARE.

Parodia ex Q. Oratio Flacco.

ODE XVIII.

Reginam tenerae dicite Virgines
Visentem roseis astra iugalibus;
  Dignatamque volantum
    Currus flectere siderum.
Vos laetam citharis, et sonitu lyrae,
Quem vel Pierii verbere pectinis
  Fingit saucius aër,
    Vel motae digito fides.
Vos Marsae iuvenes carmine tibiae,
Aut rauci strepitu dicite tympani,
  Pugnarumne loquaci
    Nympham reddite classico.
Caecos illa metus, et Procerum graves
Iras, e miserae limine patriae
  Vestris mota querelis,
    Ad Medos aget et Getas.

DE SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO

ODE XIX.

Similis est dilectus meus capreae, hinnuloque cervorum

Vitas sollicitae me similis caprae,
Quam vel nimbisoni sibilus Africi,
Vel motum subitis murmur Etesiis
Vano corripit impetu
Nam seu prima metum bruma trementibus
Incussit foliis, sive Diespiter
Elisit resonis tela Ceraunіis,
Incerta trepidat fuga
Atqui non ego te quaerere desinam,
Clamatura retro, CHRISTE, Revertere: et
Rursus, cum rapido fugeris impetu
Clamatura, Revertere.
O seu te Libani terga virentia,
Seu formosa rubrae culta Bethuliae,
Seu pinguis Solymae, sive procul cavae
Cingunt rura Capharniae:
Tandem sollicitae pone modum fugae:
Nam non effugies, te mihi sedulis
Aether excubiis prodet, et aures
Prodet Cynthia cornibus
Te neglecta gemunt littora, te procul
Suspirat tacitis aura Favoniis
Te noctis vigiles, te mihi vividis
Signant sidera nutibus.

AD JO. STEPHANUM MENOCHIUM

Rectorem Collegii Romani Soc. Jesu.

Cum Libros de Principum institutione in lucem edidisset.

ODE XX.

Qualis ubi Phrygia Jovis armiger educatus Ida
Audax hiulci fulminis satelles,
Vere novo teneras Aquilonibus experitur alas
Terrasque nescit, immemorque nidi,
Magna patris relegit vestigia, fulminumque late
Circumtonantes visit officinas,
Evincitque Notos, et inertibus evenit pruinis,
Caeloque tensos navigat per imbres:
Talis inassueto circumvagus ingeni volatu,
Doctus paternae stenuusque pennae,
Celsa super Procerum pallatia, despicisque terras
Summasque rerum pervagaris arces.
Quaque Pater dubiis populos super immoratus alis
Leges superbis dividit Tyrannis:
Hac neque consilii neque degener ingeni secutus
Aequis adurges nisibus volantem.
Ille tamen dominas fraenaverat Insubrum secures,
Forumque gnavus rexerat Triumvir:
Te rerum exsortem tenuit domus innocentis oti
Ausum togatas exuisse curas.
Nec te plebis honos, neque litibus intonata cen-
Verbosa raucis bella sub patronis, (tum
Nec plorata reis subsellia, nec triumvirali
Adiudicatum curiae tribunal;

Sed iucunda tenent oblivia diffluentis aevi,
Et urbis expers patriaeque vita.
Non tamen interea niveos sinis exulare mores
Aulis potentum curiisque Regum,
Praeceptisque Numas et Legibus antes Ligurgos,
Valeriosque vincis et Catones,
Dum prohibes tumidum popularibus Ambitum procellis
Regni verendos obsidere postes:
Nec pateris mediis adsistere Caesarum catervis
Caecasque Fraudes, desidesque Luxus,
Exsomnesque Dolos, et Dulcibus illitum venenis
Aulae nitorem, barbarumque Fastum,
Quin etiam teneros virtutibus imbuis Quirites
Sacrumque cunis advocas Honestum,
Ignotumque doces vagitibus alloqui Tonantem,
Rudemque Divis explicare palmam
Iamque novos debet tibi Martia Roma Scipiones,
Centumque Magnos, Maximosque centum,
Et Belgae Carolos, et Lechica regna Casimiros.
Novosque Dacus debet Emericos:
Ferrea paciferum qui saecula digerant in aurum,
Mundique pronas fulciant ruinas;
Et Tiberi Gangen, et Gadibus asserant Hydaspen,
Et regna primo differant Eoo.
Quorum sponte fluens sub foedera militaris Ister,
Rumpat tenaces Bosphoro catenas.
Quos neque fulminea de pectoris emovebit arce
Inane regni purpuraeque fulgur
Nec quae dispositis toga luxuriosior lapillis
Furto pudentis erubescit ostri;
Nec solium, nec quae manus imperiosiore sceptro
Moeste minatur annuitque plebi.
Haec adeo longi cum perleget otii sequester

Ursinus, almi prima cura Phoebi,
Tristibus ignotum te non sinet immori tenebris:
Sed te futuro consecrabit aevo
Temporis egressum ludibria, turbinesque rerum, (et
Caliginosi saeva iura leti.

AD ANDREAM RUDOMINAM E SOCIETATE JESU

Cum Roma in Lusitaniam abiret in Indiam navigaturus.

ODE XXI.

Ergo minaci credulus Africo,
Tumultuosi marmora Nerei,
Pugnasque ventorum, et tyrannos
Aeoliae superabis aulae?
Nec te marinae torva licentiae
Imago terret? nec timor aequoris
Enavigandus, nec protervis
Ille frequens aequitatus Euris?
Sed contumaces Aeoliae minas,
Iramque ponti spernis, et obvios
Mundi furores irretorta
Fronte subis similique vultu,
Quo ferientis moenia Tusculi,
Aut otiosi iugera Tiburis
Perambulaturus subibat
Egelidos Anienis amneis?
Hoc ore motae dira protervia
Subsidet undae, iam video procul
Ad littus acclinata leni
Aequora decubuisse somno,
E dormientis flumina Nerei

Spirare pacem, scinde tenacium
  Moras rudentum: perge classem
    Velivolis animare ventis,
Regina terrarum et pelagi potens
Formidolosos diruet obiices
  Periculorum, nec sinistris
    Ire dabis tua Fata velis.

LAUDES INVICTISSIMI POTENTISSIMIQUE SIGISMUNDI III.

Poloniae Sueciaeque Regis

ODE XXII.

Quam prono Rhodopen pede
  Lustro? quae vitrei littora Phasidis
Vivo praeuehor impetu?
  Audacesque Dahas, et faciles mori
Colchos, et rapidum Scythen,
  Captivumque gelu transilio Tyram?
O cani iuga Carpati;
  O formosa robrae rura Druentiae,
Quam fontes Hypanis lavant,
  Quam lambunt gelidi flumina Vistulae;
Quis me, quis Moraque, precor,
  Quis me perspicue margine Viliae,
Sistat, qua gelidum nemus
  Ridet nobilium fletibus amnium?
O quae sidera traiicis,
  O quae nubivaga Calliope polum
Praeterlaberis orbita:
  Hic me siste, precor, qua Getico piger

Fervet sanguine Bosphorus
  Nymphaeique domos, et cava barbarae
Plangit littora Tauricae.
  Hic dulci scopulos carmine colligam,
Hic Graiae prece tibiae
  Aram de mediis surgere rupibus
Suadebo duce me retro
  Descendent resonis marmora collibus;
E longe procul ordine,
  Arrepent Pariis saxa laboribus:
Musaeamque pati manum
  Inscribique volent, et memores tui,
Sigismunde, pati notas.
  Sculperis volucri proterere impetu
Thressae cornua Cynthiae:
  Scalpemus gemini fulmina praelii,
Scalpemus refugum Geten,
  Et captum nives Nerea vinculis.
Huc et nocte bis et die
  Lectarum venient agmine Virginum,
Et late violis humum,
  Aramque et folio solis, et aureis
Pingent marmora liliis.
  Nos et mane ter, et vespere ter sacra
Circum valle sedebimus:
  Hic vivis dabimus cespitibus super
Verbenas et olentia
  Sacris thura focis, et rude sutili
Nectemus philyra caput
  Dicemus ter io, ter recinent io
Canae littora Thraciae:
  Et victos iterum carmine Concanos,
Et plausus, et ovantia
  Permistis dabimus classica tympanis.

AD GERMANIAM

Civili bello ardentem

ODE XXIII

Quid iuvat densis glomerata turmis
Bella civili tonuisse clade?
Quid iuvat late maduisse pingueis
Sanguine campos?
Tela Threissis potiora pugnis,
Tela Germani cohibete, tela:
Tela molitur nova pervicacem
Caesar in hostem.
Parcus irarum, modicusque ferri,
Lenis in cives, sine caede fusos
Thracas et victos sine clade Caesar
Sternet Alanos.
Pone crudelis simulacra leti,
Deme loricas, pharetrasque Rhaete,
Mollibus flectit sua regna Ferdinandus habenis.
Servit extremi tibi potor Istri,
Caesar irati moderator orbis:
Te repercussis agilis Sicamber
Concrepat armis.
Condito mitis placidusque ferro
Orbis, iugentes senii ruinas
Firmat, et prono fugitiva ducit
Otia mundo.
Martis oblitus, calidaeqne rixae
Findit obliquo iuga vomer unco:
Et minax olim, modo iustus agrum
Demetit ensis.

Cassis instratis resupina cristis,
Alitum vernis resonat querelis,
Foeta nidorum: sociant maritas
Scuta columbas.
Te vagum solis comitata currum
Fama, per latas spatiata terras,
Narret Eois, doceatque seros
Nomen Iberos.
Audiet Dacos acuisse tela,
Tela Germanis inimica telis:
Audiet cantos et iniqua pilis
Pila rotari.
At simul leni rapiente curru
Sparget insonti fera corda succo:
Demet et contor, et iniqua pilis,
Pila recondet.

DIRAE IN HERODEM

ODE XXIV.

Devota sacrae progenies domus!
Fatale monstrum! prodigialium
Monstrum parentum, seu Libyssa
Marmaricis lea pavit antris,
Seu te maligno sidere degener
Pardus marita tigride prodidit,
Furoris heredem paterni;
Sive gregis populator Afri
Nudum sub alto destituit iugô;
Seu belluosis fluctibus exspuit
Irata tempestas nocentem
Alitibusque ferisque praedam;
Tuo severas pectore marmora

Duxere venas, marmora rupibus
  Decisa, quas Gaetula caelebs
    Deucalio super arva iecit.
Te sede primum livida regia
Moegera fixit: Tysiphone dedit
  Sceptrum cruentandum, feraeque
    Imposuit diadema fronti, et
Regale nuper cum premeres ebur,
Adsedit altis fulta curulibus,
  Et per Palaestinos Tyrannis
    Explicuit sua signa campos.
Tremensque et atrum sanguinea manu
Telum coruscans, secum Odia, et Minas,
  Caedemque, et insanos Tumultus,
    Funeraque, et populorum iniquas
Strages et indignum Excidium retro
Lactentis aevi traxit, et inclyta
  Regnorum, inexhaustasque longis
    Cladibus evacuavit urbes.
Illam et parentum dira gementium
Lamenta, Questusque, et Gemitus retro,
  Luctusque vicatim secuti, et
    Irriguis Lacrimae catervis.
Quod si caducis decidit amnibus
Praesagus imber, quid pluvias sequi
  Cunctantur ultrices procellae,
    Et volucrum strepitu quadrigarum
Incussus aether pigra tonitrua, et
Immugientum fulmina nubium
  Compescit, indulgentque metae
    Aeriis vaga tela pennis?
At nil trisulcis Acroceraunia
Deiecta flammis, nil Rhodopes iugum,
  Quassaeve paccavere cautes

Aemathiae, nisi forte dirum
Inominatis marmora partubus
Fudere monstrum: rumpite, rumpite
Montesque, fecundasque Regum
Fulmina praecipitare rupes.
Exspiret auras: occidat, occidat
Funestus, execrabilis, efferus
Sector; crematuraque taxum
Ipse super cumulumque regni
Summum cadaver fumet et aera
Caelumque diro liberet alitu
Fatale monstrum, diffidentum
Ludibrium, Furiarum et Orci.
Perrumpe tractus impenetrabiles
Ignava tellus, desuper ardua
Volvente saxorum ruina:
Quam pelagus super et refusis
Bis terque Nereus Syrtibus insonet
Audimur, ingens sidera verberat,
Spumamque, limumque, et rapaces
Oceanus glomeravit undas:
Iam nutat aether, iam barathrum prope,
Vastisque campi dissidiis hiant:
Iam fractus illabetur orbis
Sacrilego capitivi, profunda
Inespiato pollue Tartara
Tyranne leto: solus et igneum
Insume Cocytum, et frementem
Sulphures Acheronta ripis.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO

Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.

Adiuro vos, filia Ierusalem, ne suscitetis, neque evigilare faciatis dilectam, quoadusque ipsa velit.

Ecce iste venit, saliens in montibus, transiliens colles, similis est dilectus meus capreae, hinnuloque cervorum.

ODE XXV.

Me stipate rosariis,
  Me fulcite crocis, me violariis,
Me vallate Cydoniis,
  Me canis, sociae, spargite liliis:
Nam visi mora Numinis
  Mi sacris animam torret in ignibus.
Vos o, ego vos filiae
  Caelestis Solymae, vos Galaditides,
Vos o per capreas ego
  Errantesque iugis hinnuleos precor,
Antiqui genus Isaci,
  Quae saltus Libani, quae viridem vago
Carmelum pede visitis,
  Nymphae nobilium gloria montium:
Ne vexate tenacibus
  Acclinem violis: neu strepitu pedum,
Neu plause sonitu manus
  Pacem solliciti rumpite somnii:

Donec Sponsa suo lenes
Somnos ex oculis pollice terserit:
Donec Lucifer aureus
Rerum paciferum ruperit otium.
Summis ecce venit iugis
Formosae soboles, matris, et unicae
Formosi soboles patris:
Silvarumque super colla comantium, et
Intonsum Libani caput
Magnorumque salit terga cacuminum, ac
Proceras memorum domos
Prono transiliens praeterit impetu:
Veloci similis caprae,
Quae visis humili in valle leonibus,
Per praerupta, per ardua
Sublimi volucris fertur anhelitu.

AD D. VIRGINEM MATREM

Cum fame, bello, caelique intemperie laboraret Polonia.

ODE XXVI.

Aurei regina Maria coeli
Moesiae valleis, Hypanimque late
Nubium curru super et nivosis
Vise quadrigis.
Aureus tecum Puer, et coruscis
Aureae pennis properent catervae;
Et Salus, et Pax, et aperta pando
Copia cornu.

AD CLAUDIUM RUFUM

Sibi sepulchra et tumulos Regum scholam esse.

ODE XXVII.

Non me Democriti sales,
Non me Cecropii porticus atrii,
Non percussa docentium
Delectam calidis pulpita iurgiis,
Vel quae pectoris impotens
Clamosi celebrat turba Panaetii:
Vel quae Pythagorae senis
Docta tusse crepant. Me veterum frequens
Memphis Pyramidum docet:
Me presse tumulo lacryma gloriae;
Me proiecta iacentium
Passim per populos busta Quiritium,
Et vilis Zephyro iocus
Iactati cineres, et procerum rogi,
Fumantumque cadavera
Regnorum, tacito, Rufe, silentio
Moestum multa monent, mihi
Pompeii gelido sub Iove segreges
Artus, et lacrimae carens
Desertoque vagum littore funus, et
Magni nominis indigum
Corpus, magniloqui verba Panaetii
Compensat brevius, neque
Regales patitur quaerere copias.
Nolim Pieriis macer
Insudare libris, aut tacito vigil
Impallescere Socrati:

Si Regum titulos; et tumulis super
Fulgentem premo gloriam, et
Calco nobilium nomina Caesarum.

AD FAMAM.

LAUDES LADISLAI

Principis Poloniae Sueciaeque, ab illa cani oportere.

ODE XXVIII.

Age picti moderatrix Dea mundi,
Quate pulso titubantes pede nimbos,
Age, claras famulantum quate pennas Aquilonum:
Glacialis rege currum Cynosurae,
Cata spissos super imbris equitare,
Simul Euros animavit generoso tuba cornu.
Tibi plausus populari vagus aura,
Tibi pulchrae sociali vici laudes,
Famulantur salientum comitatu chorearum.
Tibi septem Tiberinae iuga ripae
Saliari cita gyro glomerantur;
Tibi longus per apricum salit ordo thyasorum.
Age, sacrum glacialis iubar Ursae
Cane Medis, cane flavis Agathyrsis:
Cilicumque et pharetratis Nasamonum cane turmis
Tibi princeps, opulenti liquor Hermi
Grave nomen fluviali linet auro,
Tibi carmen pretiosa perarabit Tagus urna.

MATHIAE CASIMIRI SARBIEVII

SOCIETATIS IESU

LYRICORUM

LIBER III.

AD

FRANCISCUM

CARDINALEM BARBERINUM

URBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

FRATRIS FILIUM

ODE I.

siste vulgus: nihil humili iuvat
tare buxo, nil popularibus
 Nervis, verecundoque ſunctum
  Barbiton ingeminare cantu.
Te Vaticanae sidus adoreae,
Francisce, dicam. Te niveis super
 Cunis ligustrorum reclinem
  Pulcher Honos, croceoque Phoebus
Perſudit imbri te roseus Pudor,
Virtusque primum non pueriliter
 Risere nascentem, et supinis
  Lilia supposuere membris.
Tunc et iocoso murmure garrulus
Arguta primis verba leporibus,
 Dulcesque vagitus ab ipsis

Crederis edidicisse Musis.
Tunc et caducis ningere liliis
Molles pruinas, et violaria, et
Nubem rosetorum protervo
In puerum cecidisse nimbo,
Nec non severi flumina Liberi
Manasse credunt, mellaque Dardanos
Errasse per vicos, et Urbem
Uberibus secuisse rivis:
Laenumque vernae munere copiae
Risisse Tibrin, et virides procul
Stravisse per ripam tapetas,
Oenotrios Aniene fontes
Gratum allocuto, lene cadentibus
In verba lymphis. Ite loquacibus
Per plana camporum fluentis:
Ite, novos iterate lusus,
Aurae cachinno molliter herbidas
Plangente ripas, nascitur, et viti
Sincerus, illimisque morum
Innocuae fluit amne vitae
Princeps amoenae flumen Etruriae:
Ille et profundi fervidus ingeni,
Frugemque virtutum, et Latinis
Restituet fata laeta campis:
Auroque fusum tempus, et aurei
Late per urbes flumina saeculi
Diffundet et regnata parvo
Rura Iovi, residesque glebas
Deliberato vomeris otio,
Bacchoque et albis frugibus induet:
Ripasque mirantesque silvas
Hesperiae linet amne gazae.

AD D. MAGDALENAM

Christi necem deflentem.

ODE II.

Cum tu Magdala lividam
Christi caesariem, cum male pendula
Spectas brachia, pro tibi
Pectus non solitis fervet amoribus!
Non es, qualis eras: tibi
Non mens semi animis restat in artubus:
Non fronti tenerae nives,
Non vivax roses purpura vultibus,
Non notus superest color:
Sed mors marmores pingitur in genis
Et vitae gracilis via
Exili tacite spirat anhelitu,
Non, me si satis audias,
Plores perpetuum tristia; tertia
Cum lucem revehet dies,
Mutati referret munera gaudii.
Nam quae sole caret duplex,
Ridebit geminis tertia solibus.

AD FRANCISCUM CARDINALEM BARBERINUM

Clementia potissimum Principes ornari.

ODE III.

Felix, qui dubio forte caput supposuit Iovi,
Nutantique polo: nec trepida sceptra tenet manu
Nec sperat cupidus,sed fruitur;nec pavidus tenet,
Sed securus habet. Te modici lenior imperi,

Nec plausum tacitae plebis emes, nec miserabiles
Divendes lacrymas nobilium caede Quiritium;
Te iustus populi clarat amor, cetera diffluent:
Hoc uno veniet dives opum copia flumine.

AD EGNATIUM NOLLIUM

Aequo semper rectoque animo adversus Fortuna incostantiam standum esse.

ODE IV.

Sive te molli vehet aura vento
Sive non planis agitabit undis?
Vince Fortunam, dubiasque Nolli,
Lude per artes.
Riserit? vultum generosus aufer
Fleverit! dulci refer ora risu:
Solus, et semper tuus esse quovis
Disce tumultu.
Ipse te clausam modereris urbem
Consul aut Caesar; quoties minantum
Turba Fatorum quatient serenam
Pectoris arcem.
Cum leves visent tua tecta Casus,
Laetus occurres; praeunte luctu
Faustitas et pax subeunt eosdem
Saepe penates.
Dextra sors omnis gerit hoc sinistrum,
Quod facit molles: habet hoc sinistra
Prosperum, quem nunc ferit, imminentes
Durat in ictus.
Ille qui longus fuit, esse magnus
Desinit moeror, facilem ferendo

Finge Fortunam levis esse longo
Discit ab usu.

AD PUBLIUM MUNATIUM

Moerore animi colloquiis et coetibus amicorum temperandum esse.

ODE V.

Si quae iuvabit dicere saucium,
Permitte, Publi, compositam male
Loqui cicatricem, et latentes
Parce animo sepelire curas.
Secura ferri robora saepius
Occultus ignis subruit: et super
Minora silvarum caducum
Traxit onus, nemorumque famam
Stravit virentem; quam tonitru levi
Quondam favilla lambere gestiit
Impune. Te longus silendi
Edit amor, facilesque luctus
Hausit medullas fugerit ocyus
Simul negantem visere iusseris
Aures amicorum, et loquacem
Questibus evacuaris iram.
Olim querendo desinimus queri,
Ipsoque fletu lacryma perditur:
Nec fortis aeque, si per omnes
Cura volat residetque ramos.
Vires amicis perdit in auribus,
Minorque semper dividitur dolor,
Per multa permissus vagari
Pectora, nec rediisse quondam,
Pulsus superbit. Vise sodalium

Coetus : et udis sic temere iace
Infusus herbarum lacertis
Ad patrii leve murmur Hallae.

AD MARCUM SILICERNIUM

Veras esse divitias, quae a bonis animi petuntur.

ODE VI.

Numquam praecipiti credulus aleae
Cum Fatis avidas composui manus,
Ut mecum taciti foedere praelii
Aequa pace quiescerent.
Quid Fortuna ferat crastina, nesciam,
Heres ipse mei. Quas dedit, auferet,
Non avellet opes, quae procul extimo
Se motae spatio iacent.
Quae possunt adimi, non mea credidi;
Numquam pauperior, si meus integer.
Regnum, Marce, mei, si bene de meis
Vectigalia censibus
Intra me numerem Pars animi latet
Ingens, divitibus latior Indii,
Quo non ter spatio longius annuo
Itur navibus aut equis.
Sed mens assiduum visitur in diem
Hospes saepe sui; non ebur, aut novas
Mercatura dapes, ipsa sui satis
Dives, si sibi cernitur.

In turpem saeculi Avaritiam.

ODE VII.

Frustra querelis et gemitu parum
Deliberato flevimus, arcium

Portas et emunita saevo
Moenia procubuisse ferro.
Tot civitatum clade super parum
Peccavit ensis, quando labantium
Infirma murorum reperto
Oppida suffodiuntur auro.
Eheu! secundum militis ad latus
Primus resedit sedulus artium
Fossor pudendarum, et decoros
Explicuit sine sole vultus.
Vicina iuxta pocula laetior!
Cessere fervis tela ligonibus!
Plebeius (heu nefas!) equestri
Malleus associatur hastae!
Pax ipsa bello deterior subit,
Cum vilis auri belligeras amor
Pacavit iras, et repensis
Praelia detonuere nummis,
Pugnare dignos sole palam duces
Celant opacae nobilis obsides
Antri cavernae: iam caduci
Desuper intremuere colles:
Nolunt adeso iam dubiae solo
Pendere turres excutit impios
Tellus colonos, in ruinam
Ambiguis agitata campis.
Fugere turpes agricolas agri:
Insons avaris littus ab urbibus
Migravit, et contaminatos
Aequora deservere portus.
Natura magnis dum sepelit nefas
Rerum ruinis, vitrea fontium
Oblevit ora, ut navigatos
Sicaniae Venetaeque merci

Puniret amnes. Vidimur Aufidum
Nusquam repertas, arva per Apula,
Quaesisse ripas, cum sequacem
Distinuit malus error undam,
Hausitque nubes vallibus integras
Turbo soluto plana per alveo,
Regum piaturus penates
Flagitiis, populique noxa.

AD AELIUM CIMICUM

In Russiam citeriorem profecturus.

ODE VIII.

Aeli, non sumus arbores:
Vi quo quisque loco natus, inutili
Duret perpetuum mora.
Nolis caeruleas Sarmatiae domos,
Et canae iuga Russiae
Intentata mihi, dum Zephyri vocant,
Et siccae nivium viae.
Non frustra properis imposuit rotis
Currus Iapeti genus:
Et terram pavidos linquere navitas,
Pictis non sine carbasis,
Remorum celeri propulit agmine:
Non frustra patiens equi
Se sternit mediis trames in Alpibus,
Magno dignum iter Hercule,
Naturae ingenium struxit, idoneis
Dimensum iuga passibus,
Qua se praecipiti Gloria vertice
Lasso ostenderet Herculi;

Dignatusque sequi pergeret Annibal,
Regnumque ac Libycos manu
Attollens populos Aeoliam super,
Et tristes nebulis domos
Armatam Italiae infunderet Africam,
Non soli loca quaerimus:
Nusquam fixa satis Pergama transeunt
Teucrique et Dolopes migrant.
Mutant magna suas regna vices: nihil
Perstat, quo gemitum est, loco.
Cum primum geniti matris inertia
Terrae viscera rupimus,
Moti particulam traximus aetheris.
Caelique ingenio patris,
Cum matre immemores stare, cucurrimus.

PANEGYRIS ANNAE RADIVILIAE

Castellanae Trocensis, Ducissae Nesuisii.

ODE IX.

Quo te Dearum nomine consecrem,
Vicina cani Nympha Borysthenis?
Themisne, an una Gratiarum
De tribus excipere Divis
Scribenda Drie? cedit aquis tibi,
Utcumque pictis fertur oloribus,
Cretaque, et innantem relinquit
Oceano Cytherea Delon.
Hinc et severo migrat ab Algido
Parum serenis Cynthia cornibus,
Quamvis anhelantum lacessat
Ira canum, teretesque rumpant

Virgulta damae. Sed tibi dulcius
Tranquilla rident Palladis otia,
Seu tela non mendax relexto
Bella virum simulare in auro
Mense fefellit, seu tibi Caelitum
Vestire nudas spiritus incidit
Aras, et aulaeis, et ostro
Pauperibus placuisse Divis.
At non inani fama canit tuba
Te vi potentis non sine consili
Ventura tangentem sagaci
Mentis acu celerique cura,
Tristis videri prodit, et unice
Sibi serenis pervigil in genis
Lucet venustas: seu coruscum
Caesariem tibi pingit aurum,
Non indecorae nube modestiae
Estinguis aurum vilius aspici,
Gemmasque nolentes latere
Moribus ingenioque celas.
Hinc inde rubris. Creta coralliis,
Illinc smaragdis fulguret India;
Cum pura Virtus fulsit, omnes.
In tenebris latuere gazae.

AD MUSAM. LAUDES LADISLAI

Principis Poloniae et Sueciae.

ODE X.

Carminum praeses citharaeque Clio,
Dic, ubi molli resupina somno
Fata rumorum cubet eruditis
Fama sub antris.

Rumpat ignavos, age, dic, sopores
(Nam locum nostri) nimiique fessa
Somnii, tergat niveo morantem
Pollice somnum.
Thespio currum moderante loto
Solis auratas, age dic, quadrigas
Scandat, et claros gemino triumphos
Differat orbi.
Narret hibernis Helicen pruinis
Barbaro nuper caluisse tabo.
Narret Arctoo rubuisse canum
Sanguine Pontum:
Prodigus laudes tibi fundet Indus
Ostiis septem; tibi dives aeris
Accinet Lydus; tua volvet ingens
Nomina Ganges.
Te canent solis Garamantes arvis,
Te Dacae Princeps, pluviaeque pauper
Maurus, Cydni, et vitreique discet
Potor Enipei.

LAUDES FRANCISCI CARDINALIS BARBERINI

ODE XI.

Quis me citatus pectoris impetus
Denso sedentem propulit aere,
Currusque nimborum morari, et
Per medias equitare nubes,
Et plana terrarum, et populi casas
Regumque turres non sine gaudio
Calcare sublimem, et superbo
Regna super volitare curru?
Rerumne falsa ludor imagine?

An picta mundi moenia, et igneas
Arces, coronatumque flammis,
Et liquidum sine labe solem
Praevertor? hic et patria siderum
Clarusque coeli baltheus aurei,
Campique stellarum, et decemplex
Perpetuo redit aula gyro.
Qua parte coeli Principis aureas
Inscribo laudes? hinc adamantinis
Aeternus Orion in armis,
Et gemino prope Castor igni
Forte reposcunt, hinc gravis Hercules
Famae propinquum postulat Herculem:
Hinc noctis immunem et veterni,
Parrhasii vocat ora palustri.
Acrem, et timori cedere nescium
Addam leoni, quem penes igneae
Aestatis arvorumque cura, et
Flava Canis Cererisque regna.
Iustam et tenacem propositi manum
Mundi serenis partibus asseri
Expectat Autumni Virago:
Quae geminam sine fraude Libram
Aenique fraenos, et celere vehi
Compescit horas; hinc tibi patrio,
Francisce, cedentes Olympo
Pleiadas Hyadasque cerno:
Illic laborat Phosphorus hospitas
Laxare nubes: hinc tibi lucidus
Collumque repentesque coelo
Scorpius abstinuisse chelas,
Auroque comptum Marmaricus Leo
Crinem totondisse, et radiantium
Opima villorum, et iubatas

Velle polo revocare flammas.
Insculpta coelo gloria sospitat
Heroas: anni cetera subruunt.
Aulaeque sceptroque, et columnis
Excidium sua dixit aetas.

AD AURELIUM FUSCUM

Omnia humana caduca incertaque esse.

ODE XII.

Si primum vacuis demere corticem
Rebus, Fusce, velis cetera diffluent
Vernae more nivis, quae modo nubium
Leni tabuit halitu.
Formosis reseces fortia; displicent.
Externi trahimur: si male Dardanis
Respondens Helenae pectus amoribus
Famosus videat Paris;
Nusquam per medii praelia Nerei
Ventorumque minas splendida deferat
Graii furta thori. Sed bene mutuo
Rerum consuluit iugo
Naturae Dominus, quod nives nigra,
Laetis occuluit tristia qui bona
Rerum de vario deliget agmine,
Consulto sapiet Deo.

AD MOSCOVIAM

Cum Principem Poloniae Moschi in imperium accerserent.

ODE XIII.

Moscua, cur iniquas
  Aures frustra pharethris diminuis sagittas?
Vulnera cur adacto
  Dirigis ferro? cohibe stridula contumaci
Barbara tela nervo,
  Iam tibi Mavors facili mollit arma risu:
Iam tibi mulcet iras:
  Iam tibi frontem lepido temperat in sereno;
Iam cecidere tela.
  Iam pharetratis clypeus demigrat e lacertis.
Quid lacrymosa torvam
  Exaras rugis faciem? quid melius supinis
Fletibus astra poscas?
  Quid bono Divi melius mittere Rege possint?

AD HONOREM

Cum Franciscus Barberinus sacra purpura ab Urbano VIII. Pont. Opt. Max. ornaretur.

ODE XIV.

Te clara Divum progenies Honor,
Marsae canemus carmine tibiae:
  Te meta votorum, et laboris
    Dulce lucrum, volucrisque vitae

Formosa merces, te decorum patrem
Inter serenae fulgura Gloriae,
  Lunaeque stellarumque cunas
    Imbre super radiorum, et auri
Virtus marito conscia Numini
Effudit illustrem, et genialibus
  Toris coronarum reclinem
    Siderea religasse zona, et
Non indecorae sidere purpurae,
Grataeque risu lucis, et osculis
  Miros anhelantem nitores
    Celsa super posuisse sceptra,
Et molle fertur fascibus et mitris
Aptasse fulcrum: qua stipulae modo
  Prensasse per ludum, et procaci
    Diceris arripuisse dextra.
Te prorogasti filia Temporis
Germana Recti candida Veritas
  Non erubescendis adurit
    Ignibus; ingenioque parvus
Luces honesto, fervidus ardua
Curare rerum. Te patriae parens
  Tranquilla Libertas, Fidesque,
    Et duplicis studiosa mundi,
Illiterato quae procul otio
Fecunda veri tempora dividit,
  Arcemque Causarum et corusci
    Praenehitur vaga regna Phoebi;
Te, quae propinqua clade superbior
Gaudet cruentis Diva periculis.
  Lassare Fortunam duello, et
    Per medias doce ire mortes.
Illam impotentum exercitus imbrium
Insana aquarum rumpere praelia,

Undas refrigentemque flammas,
Attoniti pavet ira mundi,
At non aequo foedere Comitas
Non temperato pectore conserit
Cultuque, tranquillemque morum
Temperiem, similemque vultum:
Sive aestuosus gurges inhorruit
Civilis undae, cum popularium
Aestu procellarum, et dolosa
Carbasa diripiuntur unda,
Seu rauca vulgi murmura lenibus
Sedere ventis, cum placidum sibi
Consensit aequor. Te decoro
Nobilitas comitata gressu
Centum vetustas nectit origines,
Centumque retro per populos fluit
Ceris avorum: nec severae
Martis opes, Aquilaene desunt,
Censusque et almae vulgus adoreae
Anciliorum, et stemammatis, et togae,
Fascesque, laurique, et frementum, et
Turba retro Titulorum inanes
Exercet auras, non sine Plausibus,
Famaeque et aureo Nominis essedo,
Quod turba mirantum, et curule
Fraenigera trahit aure vulgus.
Iamque et virentis vere pueritiae
Malas amictum, purpureus simul
Autumnus irrepsit decoras
Flore genas, per aperta late
Effulgurantum culmina siderum
Effraena curru iungere fulmina,
Nubesque praetervectum et imbreis
Quadragi jugis dare lora ventis

Miràmur omnis turba minor pedum:
Supina curvo poplite civitas,
Votisque, et obtutu sagaces
Puniceum iaculamur axem:
Unde et coruscis oppida moenibus,
Pictumque velis aequor et insulis
Regumque turres barbarorum, et
Attonitas speculares urbes.
Tu regna ventorum, et pelagi gravem
Compescis iram, tu vaga siderum
Crystalla fraenas, tu frementes
Lucis equos, vigilesque mundi
Metaris igneis: te penes Aequitas,
Et septa Tuscis Iura securibus
Stipantur; annosaeque Leges,
Et niveum sine caede Iustum;
Tecum suppelex aurei et asperi
Gemmis tiarae: te radiantium
Nexus coronarum, sereni
Regum apices, lituique circum,
Et regiarum sidera frontium
Mitraeque fulgent, et diademata
Ad usque formosam diei
Invidiam, obbrobriumque solis,
At retro flavum lambere pulverem
Livor rotarum, et degeneri sotum
Mento cecidisse, et procacem
Moeret humi posuisse, et procacem
Plenoque nusquam Divitiae sinu
Gazaeque, et omnis turba Pecuniae,
Et grando gemmarum, et refusi
Per populos vagus imber auri.
Tu lene Tormentum ingenio admoves
Mentesque dulcis nectare Gloriae

Plerumque mulces: te feracem
Consilii, facilemque vendi
Emisse doctus circuit Ambitus,
Fucoque et albis vestibus unice
Formosus agnoscique duplex,
Et placidae sine nube rugae,
Risu serenae frontis idoneus
Mire sagacem fallere curiam,
Discrimen obscurum dolosis
Artibus, ingenioque morum.
Spes mille circum nubibus insident,
Plenoque regni pectore turbidum
Bacchantur: at turpes Repulsa,
Et volucris fuga ridet aurae.
Te quamquam anhelantum ingnea siderum
Suspirat aedes, Principis aureos
Invisi postes, hic ruinas
Imperii, seniumque mundi
Curare solers, desine tristium
Tandem querelarum, et potius sacra
Incude diffingas in aurum
Saeva Ducum Procerumque tela.

AD APES BARBERINAS

Melleum venisse saeculum.

ODE XV.

Cives Hymetti, gratus Atticae lepos,
Virgineae volucres,
Flavaeque Veris filiae,
Gratum fluentis turba praedatrix thymi,
Nectaris artifices,

onaeque ruris hospitae,
Laboriosis quid iuvat volatibus,
Crure tenus viridem
Perambulare patriam,
Si Barberino delicata Principe
Saecula melle fluunt,
Parata vobis saecula?

AD SEIPSUM.

ODE XVI.

Quid diu vanas feriente nubes
Vota fallaci iaculamnr arcu?
Quid loquor dudum mihi Cousul ipse,
Ipse Senatus?
Ite mordaces procul ite curae,
Me vocat notis Helicon viretis,
Me sacrum lauri nemus, et canorum
Phocidos antrum.
O ubi molles Heliconis umbrae,
O ubi Cydnus, violisque pictum
Thespiae rupis caput! o sonori
Flumina Pindi!
Me quis ad vestros Aquilo recessus,
Aut quis alata Zephyrus quadriga
Deferat fessum, gelidosque Cirrhae
Sistat ad amnes?
Vos mihi Romam, Phrigiisque centum
Pendulas saxis simulatis aedes;
Vos Aventinum Capitoliique im-
mobile saxum.
Hic ubi levi cecidere musco
Virgines undae, vitreoque garrit

Ore Clitumnus, nimiumque labi
Sedulus Almon:
Hippocrenes abiere rivis
Pegasi fontes, Aganipidumque
Murmur, et cantus, et euntis agro
Copia lymphae.
Alter hic Liris fugit, alter Ufens,
Alter illimi Thrasimenus amne
Trudit electrum, liquidoque Placve
Volnitur auro.
Hic ad Empusae nemus, et virentem
Æsaris ripam studiosa florum
Aura colludens cumulo iocantis
Obstrepit undae.
Lenis hic aurae tepor, hic venustas,
Hic nitor rerum, meliorque coeli
Vultus, hic plenis agitata manant
Gaudia ripis.
Hic sales compti, facilesque risus,
Hic levis circum iocus, et decentes
Gratiae plenos referunt resecto
Flore quasillos.
Hic mihi septem melius remdeut
Romuli colles, gracilesque venti
Lenius perflant gelidam supini
Tiburis arcem.
Collis o sacri decus, o magistrum
Numen, o Graiae fidicen Camoene
Phoebe, si gestis procul arduo de-
scendere Cyntho.
Huc ades longi mihi testis oti:
Tuque (nam me quis prohibet?) reposta
Affer imprimis mihi, Fusce, grati
Carmina Flacci.

AD TIBERIM

Cum Beneficientia et Liberalitatis Urbani VIII. Pont. Opt. Max. Symbolum fore:

ODE XVII.

Tibri siste precor, nec rapidae regna licentiae
Iactaris temere: neu Latii littora Nerei
Undarum nimio deciduus plauseris agmine.
Quid per plana, per abrupta, per impervia lubricum
Vectigal domino deproperas Nereidum patri?
Urbani patulae credideris flumina dexterae:
Tunc seu melle fluentis seu rutilis saecula fontibus,
Fies auriferis nobilior fabula Lydiis.

LAUDES FRANCISCI CARDINALIS BARBERINI.

ODE XVIII.

Hic ille plenis Oceanus patet
Laudum carinis: ite loquacia
Per transtra, facundisque Musae
Carmina deproperare remis
O qui loquentis flamine sibili,
Lenique sacrae nubis anhelitu
Impellis antennas. Notorum
Alba super volitare terga
Doctus, procellas et biiuges celer
Fraenare nimbos, huc age Delphica
Lauru, coronatamque myrto

Paegascae dominator undae
Inscende puppim. Quod timidi
Sulcemus aequor ? quod pelagus situm
Fundoque virtutum, et refusae
Per populos maria alta famae
Vates profundae navita gloriae
Invisat ? illinc alta frementium
Moles procellarum, et protervae
Fluctibus intonuere lymphae.
Haec illa parci nescia littoris,
Avara coeli, prodiga munerum
Bacchatur, et pecuniarum
Caeruleo pluit aura nimbo.
Haec illa magni pectoris indoles,
Sese ipsa rerum fluctibus erigit,
Curasque et alternis natantem
Consiliis animum remiscet,
Vindex avarae fraudis, et abstinens
Lucrantis auro regna pecuniae
Rerum prudens, nec cruentae
Laudis ines, animique parca,
Hinc aestuandum mota superbia
Subsedit undarum, et procul arduum
Ad littus acclinata blando
Aequora decubuere somno.
Hoc illud alti Principis otium
Clausum quieti vecte silentii.
Somnique curarum, et labore
Empta quies, animique vesper
Longi repensus merce negotii.
Cum dulcis inter claustra modestiae
Sceptrumque et immensis reclinat
Regnum humeris, onerique parcit,
Obliviosus dissipat Hesperus

Regum labores damna fugacium
   Plerumque curarum reponunt
      Pervigiles sine nocte somni :
Aulae nitorem cum bene nesciae
Texere noctes, nobilium simul
   Pompam catervarum retexit
      Clara dies; rediere curae.

AD MILITARES EUROPAE ORDINES

De Provinciis Graeciae recuperandis.

ODE XIX.

Si quem cruentae vultus adoreae,
Si fusus auro miles, et inclyti
   Urunt in argento triumphi
      Artifici simulante dextra,
Sculptaeque laudes, et titulis super
Afflata signis vita Corinthiis,
   Cultusque, moresque, et perenni
      Poene loquax sua fama saxo :
Hic si locari post genitis sacer,
Et per nepotum lucidus atria
   Quaerit videri destinatam
      Funeribus meditetur aram.
Vultumque vultu fingat Achillei,
Dextramque dextrae commodet Hectoris :
   Dignus Timanthea notari
      Arte, Syracosioque coelo:
Letique curta merce perennius
Lucretur aevum, quos sibi dempserit
   Caris redonaturus annos
      Coniugibus, puerisque caris.

Hic si timendus gestit aheneis
Horrere squammis, quem litui sonus
Saevique coniurata Martis
Signa vocant, clypeo subire,
Sparsumque crinem versicoloribus
Mutare cristis, et rapidum vehi
Dum per reiectantes lacertos
Ambiguae fluitent pharetrae:
Illum palustri consita fraxino
Poscit Methone, poscit Acarniae
Lacus, Tanagreque saltus,
Aut graciles Marathonis orni,
Gnossosque telis, et resonum gravi
Stymphalon arcu: non chalybum rudis
Lemnos, nec inconsulta ferri
Phocis erit, nec inermis Oca.
Si rursus idem bella fidelibus
Comitat Euris; aequoris impiger
Veloque et obluctante remo
Ortygiis equitabit undis
Illi Cytori pinus et hispidae
Cupressus Idae brachia frondium
In transtra, et haerentem carinam
Contrahet: aerisonamque puppim
Non imperito remige muniet
Euboea: remos Thespia suggeret,
Ausamque despectare nubes
Veliferam dabit Ossa pinum:
Aut qui comatas educat illices
Caycus, aut qui limpidus assitas
Maeander intercurrit alnos,
Aut dubii vagus error Hebri,
Nec si superbus poscat eques vehi,
Pugnae scientes Ismara denegent

Pullos, relicturasque retro
Aut Noton, aut Aquilona plantas,
Si bellicosos proruat accolas
Servilis Æmi, sparsa sequi celer
Vexilla, plantemque Lunam
Æmoniis agitare campis.
Illum, et colossis conspicuum dabit
Venalis omni funere gloria, et
Doctis renascentem metallis
Orchomenos, vel amica vivum
Non peieranti marmore Neritos
Ementietur, nec Capitolia
Mutum, Palatinaeve moles
Stare sinent sine laude civem.

AD AULUM LAEVINIUM

Visnovii Poloni Equitis virtus, cuius interempti pro patria Cor, per summam barbariem, inter se partiti Turca, et depacti sunt.

ODE XX.

Eheu! quo citharae sciens,
Et bacchi calidis fervida iurgiis,
Laevini, ruit indoles,
Imbellem strepitum, et docta procacibus
Saltum fingere classicis
Auditoque choros cogere tymbano,
Et mensam clypeo super,
Et plenum galeis ducere Liberum!
Non hoc pectore Thracios
Inter Sarmatici fulmina praelii
Fudit Visnovius globos,

Et Thracum volucres contudit impetus,
Ille et sanguines super
  Fumantum cumulis haesit Iazigum, et
Altinavita sanguinis
  Portum non soliti nominis attigit,
Illum Thraces Achaicis
  Rimati gladiis, pectoris invia
Dimovere repagula:
  Et cor, et tepida morte fluens iecur
Devesci, et pia carpere
  Ausi sagrilegis viscera morsibus.
At non egregiam quoque
  Libarunt animam, nec Mareoticas
Pavit fama libidines,
  Aut secura Getae dentis adorea
Eheu, stringite posteri,
  Ferrum belligera stringite dextera,
Heu primam gladii sitim
  Pubes. Odrysiis imbuae cedibus,
Confossisque reciprocum
  Rursum pectoribus reddite sanguinem
Dudum in corpore Bistonum, et
  Venis immeritum fervere barbaris.

AD PRINCIPEM QUEMDAM

Iucundam et honestam vitam fluctuosa et anxia esse praeponendam.

ODE XXI.

Regias veto manus
  Tagi serenis imminuere rivis,
Utili placet luto;

Fucumque nobis fluctuantis auri
Flavus allinit liquor :
Ex quo superbi dives amnis Hermi
Sordidum lavit Midam ,
Rudique limum duxit e Tyranno.
Ite , mobili vitro
Albive Cydni , lucidive Xanthi ,
Ite Principum manus.
Auri coruscas submovete labes.
Rivus integer vitî ,
Suaeque purus consciusque lucis ,
Praeterit fidelius
Regum somnos , Caesarumque palmas
Dulce purpurae decus ,
Tuam micantis innocens metalli
Amnis irrigat manum :
Midamque Princeps , Tantalumque rides.
Vitreus tibi latex ,
Lympha sequaces evocante lymphas ,
Lubrica placet fuga ,
Quà fervet Arnus , garrulumque pratis
Unda promovet pedem ,
Ripasque pingit , candidique fontis
Uda volvitur dies
Hic thymbra poscit , hic amoeniores
Humor educat rosas ,
Et cana nardus ; filiique Veris
Hinc et hinc bibunt croci ,
Vinumque potant fluminis pudorem ,
Hic comata lilia
Passisque Maius ambulat capillis.

AD CAESAREM PAUSILIPIUM.

Ne nimium adolescentiae fidat.

ODE XXII.

Ne te, Pausilipi, fallat inanibus
Aetas deliciis, quae simul impigris
Incertum rapuit curriculum rotis
Effraeno citius labitur Africo.
Mendax forma bonum deficientibus
Annis praecipitat, vitrea concuti,
Dilabi facilis, cerea diffluere
Hornae more rosae, quam modo roscidum
Cum fovit tepidis mane Favoniis,
Dissolvit pluviis vesper Etesiis.
Numquam quod rapido pollice texuit,
Audet compositum Parca retexere:
Nec reddit refluo secula turbine.
Felix ille, cui non breve temporis
Momentum placuit; qui iuga mobilis
Aevi deposuit, qui sibi lucidam
Iam nunc sollicito lumine patriam, et
Arcem nobilium destinat ignium.

AD IULIUM ARIMINUM.

Solis animi bonis nos belluis praestare.

ODE XXIII.

Non Hydaspeis, Arimine, gemmis,
Non domus flava laqueata cedro,

Aurei torrens neque te beatum
Fecerit Hermi.
Mitte sectari, quis amoena praeter
Prata non parco fluat amnis auro.
Sit satis Virtus animosa sedes
Visere Divum.
Alter effultos adamante muros
Tollat, aut caesas Sipylo columnas,
Fossor, inspecta Styge, quas revulso
Subruat Orco.
Ditior silvis habitat Sabaeis
Ales Eois renovata bustis:
Ditior gemmis rutilo vagatur
Piscis Hydaspe.
Alter Eois variam lapillis
Subliget zona retinente pallam:
Alter insigneis Tyrio lacertos
Vinciat ostro.
Gratius laeves variavit alas
Sparsa nativis philomela guttis;
Pulcherius Thressae maculosa pingunt
Pectora Lynces.
Tonsa nos vestit pecus, et Luporum
Terga mentimur; neque flava vestem
Dedecet vulpes, et abacta caeso
Castore pellis.
Una mortaleis numero ferarum
Eximit virtus, volucerque notas
Siderum sedes animus solutis
Visere pennis.

AD IOANNEM RUDOMINAM.

In funere Georgii Rudominae fratris.

ODE XXIV.

Qualis trisulci fulminis impetus,
Quem Daedaleis foeta vaporibus,
Pinguemve pabulata terram
Per medias rapit ira nubes,
Fastidioso cum semel excidit
Immurmurantum carcere nubium
Per regna ventorum, per auras,
Et dubias Aquilone sylvas,
Per arva late, per iuga concito
Grassatur igni: iam capitis minor
Aut Haemus aut percussa Calpe
Non humiles posuere fastus;
Interque diras Dux equitat fases
Communis omnes per populos Timor;
Et pone strages, et supino
Deproperata ruunt tumultu
E nube Fata, non sine montium
Clamore, longus quem glomerat fragor
Volentis audiri ruinae,
Et volucrum furiae Notorum;
Talis superbis irruit hostibus,
Mortis decoro pulvere sordidus,
Et per Musurmannos honestam
Explicuit Rudomina Pugnam.
Illum futurae laudis et inclytae
Mercede famae gloria, mentium
Regina, nundinata morti,

Per medios rapuit Gelonos.
Quam pone Virtus, et Decus, et comes
Iniuriosae Relligio necis,
Per tela, per formidolosos
Quadrupedantum onagrorum hiatus
Exercitati militis, obvio
Venale fato prostituit caput;
Sed visus haud venire parvo
Magnanimus Rudomina leto.
Nam dum duelli latior, hostica
Opprobriorum murmura vindice
Excusat ense; barbararum im-
mortuus aggeribus cohortum,
Profecta tandem colla volubili
Lapsu reclinat. Sed famula prope
Decusque praesignisque Virtus
Semianimen subiere dextra:
Mox expeditis corpore manibus
Depraeliatrix Gloria siderum
Occurrit, et fulvo reclinem
Ire iubet super astra curru.
At fama late tergemino Tubae
Longeaeva cornu saecula personat.
Io triumphe, vivit Astris
Ille meus Rudomina, vivit.

AD IOANNEM RUDOMINAM.

In funus Ioannis Rudominae patris.

ODE XXV.

Quaecumque mendax fama Quiritium,
Et dedicatis densa clientibus

Corona, iuratisque stipat
Imperii comitatus armis,
Quamvis Lacaena picta superbiat
Sub veste tellus, et famulantium
Iuxta lacertosae cohortes,
Et clypeis radient et hastis;
Nec pervicacis ludibrium Deae,
Nec concolores consilio Dolos
Vitabit, aut circumsonantes
Nobilium fugiet tumultus:
Nec concitato pectoris impetu
Nitente mentis remigio, soli
Ignavus haeres, innatantes
Caeruleum per inane campos
Pervadet unquam: quippe volubili
Negotiorum pulvere sordida,
Cliscente curarum tumultu,
Mens humiles remoratur alas:
At quem supernis sedibus intulit
Mors, et profanis praecipitem procul
Furata terris. Quo solutus
Praepetibus Rudomina pennis
Exerrat, ! ohe! quo per inhospitas
Afflata leni pectora flamine
Nubes, inaccessosque tractus
Et superas agit inter arces!
Non usitatis ille volatibus
Praevectus udas terrigenum domos,
Coetusque vulgares, beatae
Non humilis venit hospes aulae,
Illum ministra Relligio manu,
Et delicato pectoris essedo
Evexit inconcussa Virtus,
Et superis dedit ire campis.

Extructa quondam celsa faventibus
Delubra Divis Munificentia
  Pensavit auratis Deorum
    Hospitiis , famuloque caelo.
Hic vel corusco se prope siderum
Curru locabit , vel propior Deo
  E nube reclinis curuli
    Sub pedibus sua fata cernet :
Regumve torvos subter acinaces ,
Et regiarum sidera frontium,
  Et tot Tyrannorum videbit
    Suppositos radiare fasces.
Et haec stupebit , quae proprius micant ,
Obscura crasso serpere nubilo ,
  Lateque casuras per urbes
    Ora sagax oculosque ducet.

IN FUNERE

ERNESTI VEIHERI

Palatini Culmensis Filii ,

VITA IMMATURE FUNCTI.

ODE XXVI.

Porrectus imo nec scopulus vado ,
Cautesve pronis amnibus imperat
  Moras , neque undantem morantur
    Fluminibus cava saxa lapsum :
Nec irretento praetereuntia
Tempus retardat saecula cardine :
  Nusquam fatigatos Orion

Solvit equos properante curru :
Annos et horas praepetibus rapit
Latona bigis. Irrevocabilis
Decurrit, effoetamque prona
Accelerat cariem iuventus.
Apollinari nuper in agmine,
Florentis aevi limine vidimus
Stantem Veiherum, lacrymoso
Praecipitem cecidisse fato.
Mox ut caducis artubus ingruit
Mors aestuosis torrida febribus,
Ferocientes devoluta
Stamina diripuere Parcae.
Candente bysso pensa fluentia
Rupere nodos : occidis, occidis,
Erneste, ceu quondam procellis
Exanimes cecidere nardi :
Ceu dum per hortos caerulea manu
Desaevit udus Iuppiter, imbribus
Sterni reluctantes acanthi
Lassa solo posuere colla.
Quid Mors superbo pectora turbine
Insana victrix surrigis, inserens
Terris triumphales cupressos,
Et mutilam sine fronde taxum ?
Mentis pudicae candor, et indoles
Firmata faustis sub penetralibus,
Cultusque divinae parentis
Fixa locant monumenta terris.
Vidit benignis moribus aureum
Felix Lyceum: vidit imaginem
Virtutis Ernestum paternae,
Et similem proavis Nepotem.
Saevi trophaeum funeris ardua

Virtus profundo praecipitat solo,
Sublime Veiherana Virtus
Sidereo caput aequat orbi.
Illam secundis Gratia brachiis,
Altusque curru Rumor eburneo
Ad astra sustulit videndam
Attonitae volucrem inventae.

IN PRIMI LAPIDIS IACTU

Cum Ioannes Carolus Chod-Kevicius contra Osmanum Turcarum Imperatorem signa moturus, Templum Virgini Matri Crosensis Societatis Iesu Collegii extrueret.

ODE XXVII.

Divum locatus consilio Lapis,
Et dedicati liminis arbiter,
Quam rite de coelo migrantum
Hospitio superum coruscat!
Non tot fremebat littus Olympiis
Olim catervis Graia Corinthio
Dum lustra certatim Tonanti
Instabilis celebraret Isthmos.
Te quippe Divum turba domesticum
Marmor superni civibus aetheris,
Magnaeque maiestas Parentis
Perpetuis habitabit annis.
I, perge felix, et latebras cavae
Telluris intra: qua tibi tutior
Templi superventura moles
Fortibus insideat columinis,
Hic nempe quisquis sacrificas manus
Inaugurato tinxerit unguine,

Coelumque, solemnesque sacris
Muneribus cumulabit aras,
Et fronte plenum laetitiae diem,
Intaminatis pulcher honoribus
Ostendet aris, et serena
Per solidum feret ora vulgus:
Plebisque denso celsus in agmine
Divina coelo tendet adorea,
Quae terra, quae supplex adorat
Compositis pelagus procellis.
Nec vero surdis sideribus preces,
Conchyliato murice fulgidi
Mystae feretis, dum faventi
Pro Carolo, Caroliqne castris,
Optata Divis vota litabitis.
In ore vestro sollicitus suas
Spes ille librat, et Tonanti,
Et Patriae sua sacrat arma.
Effrena vestra detumeant prece
Formidolosae bella Propontidos,
Et laevus Ister, et Gelonus
Vipereo metuendus ictu.
Illuc citato Martis in essedo
Toto vehatur Carolus impetu,
Et concatenatos superbis
Massagetas trahat in triumphis,
Iuxta faventum cura Quiritium
Densisque Laudes agminibus Ducem,
Et Plausus, depurpuratis
Gloria concomitetur armis.

AD ABRAHAMUM BZOVIUM

De sacra Annalium Historia Eugenii IV.

ODE XXVIII.

Qualem e nivosis Eridanum iugis
Primo cadentem leniter agmine
Festae Napaearum catervae
Traiiciunt, hilarique circum
Plaudunt natatu: mox ubi prodigus
Et temperati marginis immemor
Prorupit, et praeterfluentis
Regna procul populosque lusit
Errore lymphae; degeneres simul
Ripaque et immensi hospitio alvei
Dignatus amnes, atque aquosum
Immodico bibit ore coelum,
Sylvisque et arvis latius imperans
Ripam evagantis seditionibus
Metatur undae, iam natari
Difficilis, nimiusque campi,
Venti paventem non bene sustinet
Dorso phaselum, laetior arduas
Subire bellantum carinas
Et galeis clypeisque longe
Clarus videri, donec Iapygas
Amnes avari fluctibus Adriae
Summisit et maiore ponto
Velivolum dedit ire Martem;
Sic te fluentem leniter aureae
Torrente linguae, prima per Italas
Clamata defatigat urbes.

Eugenii pia cura patris.
Qui bella Regum, et illacrymabiles
Rerum tumultus flectere providus
Mundi laborantis ruinas
Extulerat subaeunte collo,
Sacrique Veri solliciti Patres
Quos infidelis littora Bospori,
Rubrive submisere ponti
Regna, Paraetoniive Nili,
Lectum remotis consilium plagis
Rerum potentem visere Tusciam, et
Leges peregrinosque ritus
Dardaniis sociare sacris.
Hic tu profanis cassa furoribus,
Doctisque narras praelia vocibus
Pugnata, clamatumque Martem,
Qua vitrei ruit amnis Arni.
Nec otiosae more licentiae
Exaggerato defluis alveo:
Sed plana per rerum profundo
Ore ruis, mediusque ripae:
Mox et citato plenior impetu,
Linguae sonoro flumine devehis
Classemque et evagata longe
Ambracio pia bella ponto.
Quo nos avorum bella trahunt, retro
Seri nepotes ibimus? ibimus
Pulchros redordiri labores,
Et veteres reparare palmas?
Solusne palmas, solus Achaica
Obliviosi nocte silentii
Abducit Abramus tropaea,
Et veteres revocat triumphos?

AD AMICOS BELGAS.

ODE XXIX.

Est et remotos non humilis furor
Lustrare Belgas. Ducite, Gratiae,
E valle Permessi vagantem
Pegason, alipedemque sacris
Frenate sertis. Ut micat auribus,
Vocemqne longe vatis amabili
Agnoscit hinnitu ! ut Dearum
Frena ferox, hilarique bullam
Collo proposcit ! Non ego degener
Ignava cursu rumpere nubila,
Terrasque despectare, et omni
Vincere Bellerephonta coelo.
Iam iamque retro Carpaton, et procul
Frontem nivalis respicio Craci ,
Turresque Carcinae, et vetusti
Transilio iuga Carroduni,
Canamque Peucen. Iam Calais supra
Zethique pennas et Boreae patris,
(Quamvis Erechthaeam maritis
Tolleret Orithyan alis)
Albimque, Rhenumque, et liquidum nihil
Tangente Mosam praevehor ungula;
Iam iam coruscas Andoverpae
Cerno domos, dominumque Scaldim.
Ac tu meorum prime sodalium,
Bollande, salve ! non tibi frigido
Infusus amplexu , verenda
Colla tero. Iuvat usque sacro
Haerere vultu : siderum iuvat

Multoque foetum numine cernere
Pectus, redundantemque pleno
Ore Deum. Rapit inde Musis
Dilecta cervix, et bene pendulo
Attrita multum pectora barbito
Sublimis Habbequi. O Deorum
Digne dapes superumque cantu
Condire nectar, numinis in tui
Sinu reclinem Sarbivium sine
Duxisse paullatim beatos
Carminis eloquiique fontes.
Quis ille vates cominus obviis
Occurrit ulnis? pectora candidi
Nosco Tolenari; flagrantes
Nosco genas, animamque semper
A Dìs recentem. Da, Pater, aurea
Arcana magni Numinis, hospitem
Audire: da grandes bibisse
Aure sonos, animique totum
Libare florem. Quis placidas faces
Hortensiani nesciat ingenî?
Aut quis Dierixi benignis
Longe oculis animam eminentem
Suique largam? Quo satis Hoschium.
Quo Mortieri, quo pia Vallii, et
Libentis amplexu coronem
Pectora? quo mihi dulcis Hesi?
Heu digna prisco numina seculo,
Magnasque in ipsis conscia vultibus
Portare mentes! quae sereno
Dulce micans sedet ore virtus!
Quae fixa vivae gratia purpurae?
Qui candor alti proditor ingenî!
Salvaque maiestate blandum

Alloquium, placidique mores!
Fertur refuso Deucalion mari,
Dum mersa totis secula promeret
Terris, renascentemque iactos
In lapides animaret orbem,
Mosaeque Scaldisque ad vada nescius
Informis auri sorte datam retro
Iecisse glebam: qua repente
Aurea prosiliere secla, et
Tersere gratis nubila vultibus,
Irasque purae frontis idoneo
Risu remulsere, et fluentes
Sponte sua pretiosiore
Mores metallo, per Rhodanum, per et
Fudere Rhenum. Protinus et solum
Vertere Fraudes; et remotam
Invidiae petiere Thulen.
Hinc ille Belgis oris et eloquî,
Cognatus auro, fulgor in omnia
Se sponte mittens; ah! maligno
Ni nova progenies rigeret
Contacta ferro, nec toties suos
In saeva Reges coepta resorbeat
Civilis aestus. Quo perennis,
Quo miseros rapit unda belli?
Efferte vires, arma domestico
Efferte nido, magnanimum genus,
Belgae Leones; terra tantas
Quae genuit, male pascit iras.
Per vestra frustra viscera quaeritis
Finem laborum: bella diu strepunt,
Quae tertio non rupit hoste
Barbarici tonitru Gradivi.
Avita restat busta recentibus

Cingi trophaeis: restat Achaicum,
Restat coronari tricenâ
Carpathium Ioniumque classe.
Heu! quam patenti naufragum in aequore
Nostri periret dedecus otii!
Quantumque de nostra videres
Phoebe cadens oriensque fama!
Iam tunc Athenis prisca reponeres
Panaetianae regna scientiae,
Bonaeque desacrata Menti, et
Templa tuis, Puteane, Musis.
Felix et alti, Socrate non minor,
Veri magister! Quae tibi porticus
Ferventis undaret iuventae
Agmine? quae populis theatra?
Qui te tonantem bella Demosthenem
Heroes alto pectore ducerent?
Aut quae Melitaeo Sophocles
Pulpita succuteres cothurno?
Tunc me per omnes duceret Aedonas,
Dacosque, Thracasque, et Lelegas pium
Vocis Boelmannae tonitru, et
Magniloqui grave fulmen oris.
Quo Spes inani me rapit aere,
Et vector ales? quidquid id est, tamen
Me vate mox iras perosis
Secla fluent meliora Belgis.

AD QUINTUM ARISTIUM.

ODE XXX.

Sic est, Aristi: novimus ardua
Sperare tantum. Quis iuvenum prior

Magnum repentino lacessat
  Carpathium Ioniumque bello?
Immensa magnae tempora gloriae,
Angusta vel spe vel facimus metu:
  Votisque prensamus futura
    Non manibus. Sed euntis aevi
Occulta postquam nos rapuit fuga,
Bellamus omni consilio senes
  Nullius exempli, et perennem
    Desidiae trahimus catenam
Per posterorum saecula. Succute,
Ignava bello succute secula,
  Quicumque plus a Dis honesti
    Nominis ingeniique ducis.

AD BALTHASAREM MORETUM

Panegyris Lyrica.

ODE XXXI.

Musas amantis gloria Belgii,
Et Lipsianae sidus adoreae
  Morete, non tibi pudendo
    Ad citharam veniente saxo
Grandem virenti Scaldis in aggere
Pono columnam; quam neque turbidus
  Auster, neque emotus refuso
    Subruat Oceanus profundo:
Sed quam recentes cum violis rosae,
Omnisque circum copia narium,
  Late coronent, aut perennis
    Pampinus ambitiosiore
Irrepat herba: quam procul ardua
Pronis adorent saxa Cerauniis,
  Septemque qui fulcit Triones

Carpatus, et Rhodope nivalis
Columna coeli. Iam mihi nubibus
Digressa moles aetherea succucit,
Currusque stellarum, et tonantes
Sistit equos, solitoque maior
Intrat trecentis astra decempedis;
Unde, et Latinis celsior Alpibus,
Canamque Pyrenen, et Afrae
Despicias iuga celsa Lunae.
Quae prima, vel quae testibus ultima
Incido saxis? nominis inclyti
Caligat in portu, et tuarum
Oceanum pavet ala laudum.
Inusitatis summa nitent bonis:
Parumque lucet Gloria, quae simul
Illustrat insignes et imos,
Et proprio magis igne pulchra est.
Ignota Thuscis nomina Caesarum
Squallent sepulchris: quas tulit extimus
Splendor, verecundis sepultae
Noctibus occubuere laudes:
Et saepe Famam Livor ab aureis
Detrivit aris. Non Acherontius
Offundet ingratas, Morete,
Invidiae tibi vesper umbras:
Sed ipse Livor nominis in tui
Occumbet ortu. Tu dominus tui
Divesque, non debes caducae
Ludibrium opprobriumque Divae;
Ex quo monentis munere Lipsii
Multo sonantem Socrate porticum
Tyro celebrasti; perennem
Doctus emi bene posse laudem
Impendiosae merce scientiae;

Et ipse sacro plurimus otio
  Palles, et externis amicus
    Ingeniis breve per nepotes
Extendis aevum. Tu tacitam libris
Demis senectam : saecula Gratiae
  Musaeque, et impubes Apollo, et
    Mercurius tibi debet annos,
Postquam diserti flumina saeculi
Plantinianae margine copiae
  Late refudisti. Sacrorum
    Cuncta sedet tibi turba vatum:
Omnisque chartae virginis aequore
Arundo sudat. Uranies tibi
  Nocturna certatim laborant
    Otia, pervigilesque Lunae.
Nam si quid udâ fluxit arundine,
Torrentis aevi corripit impetus,
  Si non recudentis metalli
    Duxit onus, celeresque plumbo
Tardavit alas: dum gracilis liber,
In certa ductis cornua paginis
  Increvit, argutumque chartae
    Sub gravibus gemuere praelis
Multo sonandis carmine legibus,
Ni me Camoenae Pindaricas vetent
  Transire Gades, et vagantem
    Herculeae moneant columnae
Coeptam canoro non sine carmine
Finire molem. Sunt alii tibi
  Calles, neque unum concitatis
    Gloria currit iter quadrigis:
Namque et beati nobilis ingeni
Claudis capaci saecula pectore,
  Heresque Veri; seu quod olim

Socratici monuere coetus,
Seu quod trienni nunc geminat potens
Stagira circo: plurimus eloqui,
Pennaeque felix; nec latere
Aut humili placuisse vulgo,
Sed civis omni nobilium bonus
Nosci Senatu. Te Latii Pater,
Qui nunc et Europes recline
Portat onus dominaeque Romae,
Doctis clientum coetibus inserit
Urbanus. Io! tu placitum (pedi
Iam stantis inscribo columnae)
Principibus populisque sidus.

AD AMICOS.

Se ad sacra studia animum appellere.

ODE XXXII.

Vixi canoris nuper idoneus
Vates Camoenis: iam citharae vetor
Sermone, defunctumque longo
Barbiton ingeminare cantu.
Iam feriata fistula cum lyra
Dependet unco: rumpite tinnula
Vocalis argenti, sodales,
Fila, supervacuosque nervos.
O quae coruscantum atria siderum
Servas, et aurei laeve perambulas
Mundi pavimentum, molestae
Pelle, Themi, studium Minervae.

MATHIAE CASIMIRI SARBIEVII

SOCIETATIS JESU

LYRICORUM

LIBER IV.

AD

EQUITES POLONOS

Cum montem Carpatum redux ex Italia inviseret

ODE I.

Aeterna magnis carmina Carpati
Inscribo saxis. Discite posteri,
Castisque discendum puellis
Et pueris geminate cantum.
Frustra, Poloni, cingimus oppida
Muris, et arces addimus arcibus;
Delubra si squalent, et altis
Caelituum viret herba tectis.
Frustra caduci fulminis artifex
Moles ab alta turre remugiit,
Si moesta respondere cantu
Templa negant, Superumque pridem
Sacro stupescunt aera silentio.
Quod si nec idem sit superis honos
Templis in isdem, nec sub una
Lege superstitiosioris
Per ora vulgi relligio fremat;

Cives iisdem non bene claudimur
  Portis, et infelix eumdem
    Instruimur acies in hostem.
A plebe Numen separibus male
Placatur aris. Scimus ut impias
  Vastata Graiorum per urbes
    Sacra suis periere rixis.
Fumant propinquae templa Bohemiae:
Concussa Regni viscera Pannones
  Flevere collatis in unam
    Viribus incubuisse stragem.
Hinc inde laevos despice Carpato,
Polone, campos, quos pecorum ferax
  Dravusque Savusque, et bicornis
    Frugifero secat Ister amni.
Quanto careret corpore Thracius
Regni tyrannus, si bene mutuas
  Mentes, et obligata Divis
    Barbarus extimuisset arma!
Atqui timendae Panno potentiae
Vallarat altis oppida moenibus;
  Pontemque dedignatus, omni
    Danubius famularis unda
Cingebat Urbes. Sed quid inutili
Possent scelestae praesidio manus,
  Quas ira non laeti Tonantis
    Riserit, indigetesque Divi?
Iam nunc Polonis fata Quiritibus
Edico vates: Dum tibi consona
  Votisque, cantuque, et Sabaeo
    Thure calent, precibusque templa,
Omnis recurvo Lechia poplite
Dum, Virgo, prima, dum media die,
  Dum te salutamus suprema,

Et dubio tibi lucis ortu
Septena coram flamma Decembribus
Collucet aris; dum tibi patrium
Paeana dicit, supplicesque
Accumulat pia turba ceras;
Noster nivoso Vistula Carpato,
Nosterque ab ipso fonte Borysthenes,
Labentur in Pontum, nec Austrum
Aut Gothicam metuemus Arcton.
Errorne mentes, ambiguas rapit
An clamor aures? vox gravior cavâ
Respondit e nube, et serenum
Non dubii micuere Divi.

AD STANISLAUM LUBIENSKI

Episcopum Plocensem

REGNI POLONIAE SENATOREM.

ODE II.

Canit Musis amicum, et patriae amantem

Sunt et novarum non vacuae mihi
Laudum pharetrae: prome reconditum
O Musa telum: quem sonoro
Pieridum iaculemur arcu?
Sit meta Praesul, cui modo Plocia
Centum Poloni margine Vistulae
Eduxit armenta, et Smaragdis
Grande pedum, Tyrioque vittas
Inscribit ostro. Se speciosius
Plerumque doctae Palladis artibus
Indulget, et Musis amicam
Gaudet Honor redimere frontem.

Pulchro ligari foedere gestiunt
Libris Tiarae. Romuleas super
Aras Honori, et dedicatis
Thura ferunt eadem Camoenis
Arsisse quondam: sed vigil ambitus,
Si possit, ipsas Coelituum solo
Permiscet aras; atque ab alto
Astra rapit Superosque caelo.
Vester, Camoenae, vester ad inclytas
Stat Praesul aras. Vos adamantinam
Sparsistis electro Tiaram,
Qua vitreo pretiosus amni
Pingit feracem Narvia Moesiam:
Vos et bicorni Palladium caput
Pressistis auro, et gratulatâ
Carmina personuistis unda.
Vos pectus altum, consiliis simul
Abstersit atrae nubila patriae,
Mulcetis et fastidioso
Excipitis reducem Senatu.
Quondam et perenni vivere nobilem
Donastis aevo, cum tulit aureos
Ad astra mores, atque avaro
Egregii monitus Pstrokoni
Invidit orco, candidus eloquî,
Verique dives: vos, miserabili
Bellis inhorrescente Regno,
Consiliis facilique rerum
Firmastis usu; ne popularibus
Fatiscat undis, neu male pendulis
Dextramque cervicemque rebus
Subtrahat. Ille meis legetur
Pars magna chartis; seu tenui lyra
Dicam Geloni foederis otia,

Majore seu plectro Lechaei
Arma virumque canam Gradivi.

AD CAESAREM PAUSILIPIUM.

Regnum sapientis.

ODE III.

Late minaces horruimus Lechi
Regnare Thracas. Latius imperat,
Qui ṡolus, exemptusque vulgo
Certa sui tenet arma voti.
Imbelle pectus parce fidelibus
Munire parmis; neu latus aspero
Lorica cinctu, neu decorum
Arcus amet pharetraeque collum.
An Cimber, an te lectus ab ultimis
Pictus Britannis ambiat an Geta,
Nil allabores ipse miles,
Ipse tibi pugil, ipse Ductor.
Exile regnum, Pausilipi, sumus:
Sed se obsequentem qui sibi subdidit,
Hic grande fecit; si suasmet
Ipse roget, peragatque leges.
Armata Regem non faciet cohors,
Non tincta vulgi purpura sanguine,
Aut nobili stellatus auro
Frontis apex, teretique gemma.
Rex est, profanos qui domuit metus:
Qui cum stat unus, castra sibi facit;
Casumque fortunamque pulchro
Provocat assiduus duello.
Non ille vultum fingit ad improbi

Decreta vulgi; non popularia
  Theatra, non illum trophaea,
    Non volucri movet aura plausu.
Beatus, a quo non humilem gravis
Fortuna vocem, non tumidam levis
  Expressit umquam, curiosis
    Dum tacitus premit ora fatis.
Ad prima si quis vulnera non gemit,
Solo peregit bella silentio:
  Celare qui novit sinistros,
    Ille potest bene ferre casus.
Ille et caducis se licet undique
Suspendat auris Pontus, et in caput
  Unius et flammas, et undam, et
    Vertat agens maria omnia Auster,
Rerum ruinas, mentis ab ardua
Sublimis aula, non sine gaudio
  Spectabit, et late ruenti
    Subiiciens sua colla coelo,
Mundum decoro vulnere fulciet;
Interque coeli fragmina, lugubre
  Telluris insistet sepulcrum, ac
    Incolumis morientis aevi
Heres, ab alto prospiciet; magis
Haec magna quam sint quae pedimus premit,
  Quam quae relinquet; iam tum Olympi
    Non dubius moriturus hospes.
Quo cum volentem fata reduxerint,
Nil interest, an morbus, an hosticus
  Impellat ensis, quo supremum
    Urget iter. Semel advehemur
Quam navigamus semper in insulam:
Seu lata magnis stravimus aequora
  Regis carinis; seu Quirites,

Exigua vehimur phaselo.
Illo beatum margine me meus
Exponat asser. Cur ego sistere
Aeterno reformidem quietus
Litore, si peritura linquam?

Celebris Polonorum de Osmano Turcarum Imperatore victoria, praelio ad Chocimum Dacico, anno Domini MDCXXI. VI. Non. Septemb. commisso parta.

Galesi Agricolae Daciei Cantus inducitur.

ODE IV.

Dives Galesus, fertilis accola
Galesus Istri, dum sua Dacicis
Fatigat in campis aratra,
Et galeas clypeosque passim, ac
Magnorum acervos eruit ossium;
Vergente serum sole sub Hesperum,
Fessus resedisse, et solutos
Non solito tenuisse cantu
Fertur juvencos. Carpite, dum licet,
Dum tuta vobis otia, carpite,
Oblita iam vobis vireta
Emeriti, mea cura, tauri:
Victor Polonus dum posita super
Respirat hasta, sic etiam vigil
Saevusque. Pro! quantis, Polone,
Moldaviei tegis arva campi
Thracum ruinis! quas ego Bistonum
Hic cerno strages? quanta per avios
Disjecta late scuta colles?

Quae Geticis vacua arma truncis?
Hac acer ibat Sarmata, (Thracibus
Captivus olim nam memini puer),
Hic aere squallentes, et auro
Concanus explicuit catervas.
Heu quanta vidi praelia, cum Dacis
Consertus hastis campus, et horridi
Collata tempestas Gradivi,
Ambiguis fluitaret armis!
Suspensa paullum substitit alitis
Procella ferri; donec ahenea
Hinc inde nubes sulphurato
Plurima detonuisset igni.
Tum vero signis signa, viris viri,
Dextraeque dextris, et pedibus pedes,
Et tela respondere telis,
Et clypeis clypei retundi.
Non tanta campos grandine verberat
Nivalis Arctos: non fragor Alpium
Tantus, renitentes ab imo
Cum violens agit Auster ornos,
Hinc quantus atque hinc impetus aereo
Defusus imbri. Miscet opus frequens
Furorque, virtusque, et perenni
Immoritur brevis ira famae.
Diu supremam nutat in aleam
Fortuna belli. Stat numerosior
Hinc Bessus, hinc contra Polonus
Exiguis metuendus alis.
Sed quid Cydones, aut pavidi Dahae,
Mollesque campo cedere Concani,
Quid Seres, aversoque pugnax
Parthus equo, Ciliumque turmae
Contra sequacis pectora Sarmatae

Possent fugaces? hinc ruit impiger
Polonus, hinc Lithuanus; atro
Quale duplex ruit axe fulmen:
Aut qualis alto se geminus jugo
Devolvit amnis, raptaque cum suis
Armenta sylvis, atque aperto
Praecipitat nemora alta campo.
Heu quale saevus fulminat aeneo
Borussus igni! non ego Livonum
Pugnas, et inconsulta vitae
Transierim tua Russe signa.
Vobis fugaces vidi ego Bistonum
Errare lunas, signaque barbaris
Derepta vexillis, et actam
Retro equitum peditumque nubem.
Virtute pugnant, non numero viri;
Et una sylvam saepius eruit
Bipennis, et paucae sequuntur
Innumeras aquilae columbas.
Heu quae jacentum strata cadaverum!
Qualemque vobis Aedonii fuga
Campum retexere? Hic Polonam
Mordet adhuc Othomannus hastam:
Hic fusus Aemon; hic Arabum manus
Confixa telis: hic Caracas jacet
Conopeis subter Lechorum
Non bene pollicitus minaci
Coenam Tyranno. Spes nimias Deus
Plerumque foedos ducit ad exitus,
Ridetque gaudentem superbum
Immodicis dare vela votis.
Quo me canentem digna trahunt equis
Non arma auris? sistite barbarae,
Non haec inurbana, Camoenae,

Bella decet memorare buxo,
Maiore quondam quae recinent tuba
Seri nepotes; et mea iam suis
Aratra cum bubus reverti
Praecipiti monet axe vesper.

PARODIA

EX IOANNIS KOCHANOWII

Poetarum Polonorum Principis Libri II Ode XXIV.

Cum Scythae citeriorem Podoliam inopinato invasissent, popularitur decantata.

ODE V.

Aeterna labes, nec reparabile
Polone damnum: Podoliam Getas
Impune vastare, et dolendas
Pone Tyram numerare praedas.
Eheu pudendum! Threici canes
Egere prae se non popularium
Armenta damarum, paternis
Non iterum reditura lustris.
Pars impudicis vendita Thracibus:
Pars Tauricanos jussa sequi Scythas,
Eheu Gelonorum Polonis
Strata canum caluere nuptis!
Manus latronum ruris et oppidi
Ignara, nostras irruit (heu pudor!)
Urbes, quibus pellita raptas
Plaustra vehunt revehuntque gazas.
Neglecta quondam sic pecorum lupi

Armenta vastant; quae neque pervigil
Servat Magister, nec fideli
Cura canum comitata gressu.
Quantum Gelono pectoris addimus,
Si versa turpi terga damus Scythae,
Iam paene laturo probrosas
Civibus Imperioque leges!
Heu! rumpe somnos, et vigiles age
Polone curas, nec revocabili
Diffide fortunae, aut fugaci
Anteveni tua fata tergo.
Tibi refuso, nunc age, sanguine
Pulchri Gelonus nominis eluat
Labem, et colonorum cruentis
Damna riget lacrymosa rivis.
Surgemus? an nos distinet aurea
Mensae supellex? quos manet (heu dolor!)
Haec mensa convivas? is auro
Nempe bibat, cui dulce ferrum est.
Nervum recusis in pretium scyphis
Bello paremus. Quae male per vias
Sparsit platearum, tuendis
Haec eadem neget arca muris?
Haec munerati nos potioribus
Servemus ausis. Pectora non prius
Quam vulnerantur scuta: frustra
Exanimem tegit umbo dextram.
Me prisca lactat fabula, crescere
Per ipsa Lechum damna. Sed heu! recens
Ne me refellat fama, Lechum
Damna suis cumulare damnis.

PALINODIA

AD PARODIAM IOANNIS KOCHANOWII

Cum Victoria de Turcis parta renuntiaretur, ac paullo post Stanislaus Koniecpolius Exercituum Regni Poloniarum Ductor campestris, Scythas prosperis praeliis fudisset.

ODE VI.

Aeterna laudum, nec violabilis,
Polone, merces, sanguine Concanos
Pacem redemisse, et revictam
Uno Asiam Lybiamque bello.
Extrema late qua rigido subest
Europa coelo, cornua fregimus
Lunae, cui lustrat subactas
Sol oriens moriensque terras.
Io triumphe! Lechiade Duces
Egere prae se signa fugacium
Late Gelonorum, Polonis
Non iterum reditura campis.
Pars iussa pacis vivere legibus,
Pars foederata cedere Dacia.
Io! Corallorum Polonis
Signa ducum micuere templis.
Gens quae nivali devia Caucaso,
Undasque terrasque et dubium manu
Concussit orbem, non decoro
Anteiit sua fata tergo.
Nocturua quondam sic humili meant
Sub antra gressu degeneres lupi,
Si quando venantium tumultu

Avia personuere lustra,
Quantum cruenti pectoris et Gotho
Dememus hosti, qui modo Livonum
Terras repentinaque cinctam
Terruit obsidione Rigam!
Sed ne secundis, heu! nimium pii
Credamus armis; saepe suum levis
Fortuna victorem reliquit,
Et medios secuit triumphos
Contemtus hostis, sic Lacedaemonum
Sic bellicosi moenia Romuli
Crevere contemtu, et perennes
Gentibus imposuere frenos.
Dat ira vires quae tumido dolet
Ab hoste temni; sunt et inermibus
Irae columbis, sunt echinis,
Sunt apibus sua tela parvis.
Hic ipse qui nunc improbus aereas
Tutum fluenti Danubio Getes
Nectit catenas, cum secundis
Podoliam populatus armis
Spernet Lecheae robora dexterae;
Me vate, tinget sacrilega Lechos
Cervice mucrones. Potenti
Sic Nemesi, placitumque fatis.

AD CAESAREM PAUSILIPIUM.

Divi Davidis Regis, et Vatis Lyricae Poësi Latinam non esse parem.

ODE VII.

Jessea quisquis reddere carmina
Audet Latini pectine barbiti,

Audet redordiri superbae
Turrigeras Babylonis arces.
Quantus Poloni e vertice Carpati
Ruptis inundat Vistula fontibus;
Se fert, inexhaustusque tanto
Isacius ruit ore Vates.
Utcumque Pastor duxit in avias
Armenta valles, aut gelido super
Iordane, muscosaeque Bethles,
Aut liquidis Acaronis undis:
Dulci renarrat carmine melleis
Manasse retro secla liquoribus,
Vinique rivos, et vetustas
Lacte novo trepidasse ripas:
Seu forte miles belligeras lyra
Transumit hastas, et Superum pio
Scutumque loricamque Regi
Induitur, femorique magnum
Appendit ensem, qui male pallida
Urat minaci sidera fulgure
Urbesque Regesque, et tremendo
Regna metat, populosque ferro:
Seu Christianis grande nepotibus
Evolvit aevum, sive adamantinis
Decreta caeli fixa valvis;
Sive hominum Superumque Patrem
Stellante mundi sistit in atrio,
Cum torvus alti nube supercili
Diiudicandorum supremus
Consilio stetit in Deorum.
Illi et propinquus Terror in aureo,
Et Fas, et Aequi strenua Veritas,
Et Candor, assedere scamno,
Et liquidae sine nube Leges.

Quis ducat aequo pectine sutilem
E luce pallam? quis sub ianthini
Tentorio caeli sedentem,
Quis rutilis diadema dicat
Crinale stellis? quis memoret Deum
Late trahentem Syrma per aureum
Mundi pavimentum, sequaci
Sidera conglomerare limbo?
At quantus inter Niliacas chelyn
Intendit undas, cum reducem Pharo
Mosen, Erythraeisque ducit
Isacidum pia castra lymphis?
Hinc ruptus atque hinc artifici lyra
Pontus rigenti dissiluit freto, et
Circum pependerunt euntes
Marmoreis maria alta muris.
Videre stratis te, Deus, aequora
Videre tonsis, et liquido pede
Fugere: porrectas in altum
Ipse timor glaciavit undas,
Et stare iussit. Non humili sono
Terrasque et ictos increpuit polos
Armatus aether: hinc rubenti
Fulgura dissiluere rima:
Interque crebrae verbera grandinis
Undasque, flammasque, et trepidantium
Duella ventorum, superbi
Frenigeras Pharaonis alas,
Currusque, et hastas sanguineum mare
Iam non inani nomine proruit
Late superfusum: cruentos
Servat adhuc memor unda sulcos.
Tum vero victor quadriiugas super
Sublimis auras se Deus extulit,

Longeque frenatis tentendit
Sacra Notis Zephyrisque lora
At laeta circum flumina vitreis
Plausere palmis, et velut arietes
Succussa certatim supinis
Culmina subsiliere silvis.
Haec nos nec olim Sarmatica rudes
Ausi Camaena: nec modo Dardanas
Culti per artes, fortiore
Pausilipi, recinemus oestro:
Satis daturi, si Salomonia
Utcumque lenes tendere barbita
Castam Sunamitim, et pudicos
Carmine sollicitamus ignes.

LAUS DANTISCI

Memoratur insignis Dantiscanorum de Classe Teutonica victoria, et fides erga Poloniae regnum collaudatur.

ODE VIII.

Quae puppis aut quis Pegasus ultimas
Tibi dicatum carmen in insulas
Portabit? o sidus Borussae
Gentis, Hyperboreique late
Regina caeli; quae vitrei super
Sedisse felix margine Vistulae,
Terrasque liquentesque circum
Oceani speculata campos,
Iniecta septem frena Trionibus
Docta relaxas et cohibes manu,
Utrimque pollens, sive tellus,

Sive tuas tremat unda leges.
Gazas tuorum non ego civium
Canam profanus : non ego turribus
Balthim coronari, et trecentas
Portubus advigilare proras :
Non, quod Britannos naviget, aut tuus
Eoa remus verberet aequora :
Non quod tuis Ormusianae
Mercibus infremuere ripae :
Non, aut propinquas digna palatia
Aequare nubes, aut Superum canam
Delubra, non imaginosis
Atria conspicienda ceris.
Olim revictos consilio dolos
Dicam Plâvenî. Cetera distuli
Nondum ausus Amphion perennes
Cantibus aedificare muros.
Humana quidquid composuit manus,
Humana rursus disiiciet : jacet
Ingens Alexandria, et altae
Moenia precubuère Romae.
Natura cassos subruit aemulae
Artis labores. Heu male providi!
Casura mortales in altum
Exstruimus colimusque, iisdem
Mox obruendi. Troia premit Phrygas,
Graios Nycenae : sola Fides super
Turrita terrarum sepulcra
Evenit; et iacuisse gaudet,
Quidquid caduco condidit omine
Non sola Virtus. Oppida civium
Virtus tuetur, non ahena
Claustra, Semiramiaeve turres,
Non sulphuratis foeta tonitribus

Tormenta, non arx clausa decemplicis
Errore muri; sola diros
Urbe Fides prohibebit hostes.
Hac arte lato Teutonas aequore,
Urbs magna, fundis; quam neque callidum
Perrupit aurum, nec dolosi
Munera blanditiaeque belli.
Nam Fas, et Aequi prisca Severitas,
Simul potentûm limina civium
Munivit, et dona et repulsos
Arma retro retulêre gressus.
Moestum locuto jam redeuntibus
Signis magistro: Nunc, ego (prô pudor!)
Ferar per Europen celebris
Fabula, dedecorasse sacri
Leges Gradivi, et degenerem dolo
Armasse dextram. Non ego (prò dolor!)
Ferro Borussorum nec auro
Dedecores animos probavi;
Utrimque foedus. Classis in ultimam
Disjecta Thulen, et profugae rates
Heu turpe! vulgabunt Plavenì
Opprobrium: vice plus quaternâ
Tentata nostris moenia classibus
Stetisse, et auri muneribus meas
Ferrum regessisse in carinas,
Non iterum reditura dona.
Quem foederatis nunc ego nuntium
Mittam Sicambris? quos ego Teutonum
Fastis recensebo triumphos?
Quae patriis spolia ampla fanis?
Frustra pudendis Fama superstitem
Narrat ruinis. O ego naufragus
Perisse dicar, donec alter

Me melior pavido triumphus
Excuset orbi : si tamen hoc quoque
Fortuna versâ jam negat orbitâ ,
Me vera non falso probrosum
Naufragio Libitina condat.

AD ROMAM.

Eam bonarum artium nutricem esse.

ODE IX.

Secunda coelo Roma , perennia
Quam jura dantem quadrijugo vehit
Hinc Africa Europeque supplex ,
Inde Asia Americeque curru ,
Olim cruentis non sine proeliis
Frenare terras aspera , nunc potens
Pacis sacramento quietae
Belligeras cohibere gentes.
Nec omne terram prospicit undique
Coelum , nec omnis parturit omnia
Tellus , et in magnis relucet
Discolor ingeniis venustas.
Te mite coelum , te Genius loci ,
Et quae bonorum copia plurimo
Se fundit e cornu , colendis
Moribus ingenioque blandam
Fecêre matrem. Non tibi nubilae
Mentes : sed album quae generosius
Bibêre solem , sunt aperto
Pectora candidiora coelo :
Verique pugnax , et nivei vigil
Pubes Honesti : fulgurat indoles

Vultuque, cultuque, et fideli
Non dubius sedet ore Candor.
Sunt et benignae quae bona pectoris
Ornant Camoenae. Non veteres ego
Vates, et ignotos amico
Carmine sollicitabo manes:
Testis mearum vivida Bencii
Thalia laudum: testis amoenior
Argenteis Gallutiorum
Barbitos insonuisse nervis:
Testis feroci qui premit impetu
Papiniani proelia pectinis
Donatus: heu testis Tragoedi
Postuma Calliope Stephoni,
Divesque Stradae cultus, et integer
Guinisianus candor, et aurei
Lepos Petruci, aut qui Latino
Dulce fluit Godefridus ore.
Qnamquam nec armis desit idonea
Campoque pubes: et tibi Thracium
Deproeliaturos Tyrannum
Magnanimos Latium nepotes
Cultuque et almis educat artibus;
Qui regna Cypri, qui Rhodon asserant
Armis, Palestinosque colles,
Et Solymi juga parricidae.
Vidi Latinas, vidi ego, ludicro
Late phalangas fervere proelio,
Primi rudimentum Gradivi,
Dum Ligurum Allobrogumque quondam
Urbanus acres non sine numine
Componit iras, cum fera militum
Ferrara vicinum quietis
Eridanum monet esse ripis.

Heu quanta bello robora! non mihi
Indictus olim vixeris, altius
Torquate fraterna sonari
Digne lyra, Comitum propago
Torquate Regum. Te Latiis gravem
Bohemus armis, te validum leves
Sensere Daci: tu perempti
Non humilis socius Buquoi,
Tunc Vaticano primus in agmine
Pugnam docebas: qualis adhuc rudem
Chiron Achillem, qualis alto
Aemona Protesilaus Haemo.
Dicent Columnas qui gravioribus
Dicent Camoenis edomitum mare, et
Optima Naupacti tropaea, et
Ausonio pia bella ponto.
Non et sonandus non geminus pari
Ursinus oestro? sed bene credidit
Imbelle plectrum, non pharetram,
Aut habilem mihi Phoebus arcum.

AD Q. DELLIUM

Non tam populari exemplo, quam potius rationis ductu vitam esse instituendam.

ODE X.

Delli, si populo duce
Vitae degenerem carpimus orbitam,
Erramus; procul arduis
Virtus se nimium seposuit jugis.
Illuc quo via tritior,
Hoc est certa minus. Longus inutili

Error nectitur ordine:
Et mores populum, non ratio trahit.
Casu vivitur; et viam
Non metam premimus, qua praeeuntium
Per vestigia civium
Insanae strepitus plebis, et improbae
Voces invidiae vocant.
Exemplis trahimur, et trahimus retro:
Soli nemo sibi est malus.
Nulli vita sua est: dum vaga postero
Turbam turba premit gradu,
Sunt primi exitio saepe sequentibus.
Me Parnassus et integer
Plebeiis Helicon coetibus eripit
Sublimem: unde vagantium
Errores animorum, et male desidis
Vulgi damna patent. Juvat
Ex alto intrepidum colle jacentia
Despectare pericula, et
Cantum non propriis vivere casibus.

AD SIGISMUNDUM LAETUM.

Gloriae inanis despicientiam et silentium commendat.

ODE XI.

Laete, quid cassis sequimur fugacem
Gloriam telis? fugit illa Mauri
More, vel Parthi, regeritque ab ipso
Vulnera tergo.
Hospes unius negat esse tecti
Garrulus vulgi favor: hic inani

Aure rumores legit, inde veris
Falsa remiscet.
Hic velut nidum positnrus haesit;
Mox ubi vano vacuum tumultu
Pectus illusit, tacitis in altum
Subsilit alis.
Vera laus sciri fugit. Ipse pulcher
Se suâ Titan prohibet videri
Luce: qui totus potuit latere,
Major habetur.
Qui premit sacram taciturnitate
Pectoris gazam, bene non silenti
Tutus in vulgo, bene suspicaci
Regnat in aula.
Praeterit mutas bene cymba ripas;
Quae simnl raucis strepuere saxis,
In latus cautam sapiens memento a-
vertere proram.

AD JANUM LIBINIUM

Solitudinem suam excusat.

ODE XII.

Quid me latentem sub tenui lare
Dudum moretur, cum mihi civium
Amica certatim patescant
Atria, saepe rogas Libini.
Me plenus, extra quid cupiam? meo
In memetipsum clausus ab ostio,
In se recedentis reviso
Scenam animi, vacuumque lustro
Vitae theatrum; sollicitus mei

Spectator, an, quae fabula prodii,
Matura procedam, et supremo
Numinis excipienda plausu.
Omnes recenset Numen, et approbat
Vel culpat actus: quo mea judice
Si scena non laeve peracta est;
Sim populo sine teste felix.
Odi loquacis compita gloriae
Plebeia: quam cum Fama faventibus
Evexit auris, saepe misso
Invidiae stimulata telo,
Aut invidentum territa vocibus,
Parum obstinatis et male fortibus
Dimittit alis. Illa nudam
Plangit humum, lacerosque saxis
Affligit artus. Me melius tegat
Privata virtus, et popularia
Numquam volaturum per ora
Celet iners sine laude tectum.
Semota laudem si meruit, vetat
Audire Virtus. Tutius invidi
Longinqua miramur: propinquis
Laevus amat comes ire Livor.

AD CAESAREM PAUSILIPIUM

Adversa constanti animo ferenda esse.

ODE XIII.

Si quae flent mala, lugubres
Auferrent oculi, Sidoniis ego
Mercarer bene lacrymas
Gemmis, aut teretum merce monilium.

At, ceu rore seges viret,
Sic crescunt riguis tristia fletibus.
Urget lacryma lacrymam;
Foecundusque sui se numerat Dolor.
Quem Fortuna semel virum
Udo degenerem lumine viderit,
Illum saepe ferit. Mala
. Terrentur tacito fata silentio.
Ne te, ne tua fleveris
Quae tu, care, vocas, Pausilipi, mala.
Quam pellunt lacrymae, fovent
Sortem: dura negant cedere mollibus.
Siccas si videat genas,
Durae cedet hebes sors patientiae.

AD CRISPUM LAEVINIUM

Rogatus cur saepe per viam caneret, respondet

ODE XIV.

Cum meam nullis humeros onustus
Sarcinis tecum patriam reviso
Laetus, et parvo mihi cumque dives
Canto viator;
Tu siles moestum: tibi Cura Musas
Demit, et multi grave pondus auri,
Quaeque te quondam malefida rerum
Turba relinquet.
Dives est qui nil habet; illa tantum
Quae potest certa retinere dextra:
Seque fert secum, vaga quo migrare
Jussit egestas.
Quid mihi, qui nil cupiam, deesse

Possit? umbrosi placet una Pindi
Vallis. O sacrum nemus! o jocosa
Rura Camoenae!
Quae meos poscet via cumque gressus,
Delphici mecum, mea regna, colles,
Itis, et fessum comitante circum-
sistitis umbra.
Me Gothus saevis religet catenis,
Me Scythes captum rapiat, soluta
Mente vobiscum potero tremendos
Visere Reges.

AD MUNATIUM

Nihil in rebus humanis non taedio plenum esse.

ODE XV.

Nil est, Munati, nil, iterum canam,
Mortale nil est, immedicabilis
Immune taedi. Clarus olim
Sol proavis atavisque, nobis
Parum salubris; nec macula reus
Damnatur una. Quidquid in arduo
Immortale mortales Olympo
Vidimus, invidiae caduca
Fuscamus umbra. Non placet incolis
Qui sol avitis exoritur jugis,
Aut prisca quae dudum paternam
Luna ferit radiis fenestram.
Coelo quotannis, et patriis leves
Migramus arvis: hunc tepidae vocant
Brumae Batavorum; huic aprici
Ausoniae placuere soles.

Frustra: fideles si dominum retro
Morbi sequuntur, nec tacitus Dolor
Absistit, aut Veiente curru,
Aut Veneta comes ire cymba.
Tandemque nobis exsulibus placent
Relicta. Certam cui posuit domum
Virtus, huic numquam paternae.
Fumus erit lacrymosus aulae.
Virtus agresti dives in otio
Sese ipsa claudit finibus in suis
Plerumque, et insonti quietum
In palea solium reclinat.

AD EQUITES POLONOS

Illos quam maxime campestribus proeliis idoneos esse.

ODE XVI.

Nec Lechus, neque Lechicis
Proles ille fuit nata nepotibus,
Primus qui docuit suis
Urbes Sarmatiae fidere machinis.
Campestres bene Sarmatae
Campo bella gerunt: sub Jove libero
Natam militis indolem
Frustra belligero clauditis otio.
Arctis oppida moenibus
Virtutem cohibent, dum male fortibus
Addunt consiliis moram, et
Crescentes hebetant Martis adoreas.
Sic non vincimus, ut diu
Vincamur; miseri, ni vetet exteri

Campestris manus auxili,
  Hostem quassa diu cingere moenia,
Aut vis vivida civium,
  Rumpentis nebulam more tonitrui,
Clauso proruat oppido,
  Et murum solido pectore supplcat.
Agrestes melius ferae,
  Quarum non vacuis jurgia sub jugis,
Sed plano generosior
  Campo pugna calet. Prodit inertibus
Antris impavidus leo,
  Hostem conspicuis sternere collibus.
Aër ingenuis patet
  In pugnas aquilis. Mollibus evolat
Nidis, cum violentior
  Visis accipiter pugnat oloribus.
Quid nos picta leonibus
  Frustra parma tegit? Cur Jovis alitem,
Aut cur accipitrem cavo
  Gestemus clypeo, si male Martiae
Respondet nota dexterae,
  Nec pulso resonat gloria pectori?
Quod si non vacuum genus
  Jactamus timidi, cur fugimus sacrum
Immiscere periculis,
  Coelo teste, caput, non sine stemmate?
Magno magna ruant loco,
  Aut vincant. Videat sol melius mori
Quod nasci bene viderat,
  Et laudis spatium mors habeat suae.
Hac virtute Chaber vagum
  Sub consanguineae jura Poloniae
Jussit ire Borysthenem,
  Captivique super marginibus Salae,

Et Silesidos Oderae,
  Metas imperio fixit aheneas,
Qua certo pede gloriam
  Stantem non stabilis praeflueret liquor.
Nos foedam Lare patrio
  Aetatem tegimus, solliciti parum,
Quam vicinus aret Gothus,
  Vel quam frugiferae rura Podoliae
Creber diripiat Scythes:
  At non et madidi sub jubar Hesperi
Inter pocula nescii
  Noctem sanguineo ducere jurgio.
Quod si prima senes hiems
  Admovit tepido cum pueris foco,
Patrum dicere proelia
  Hausto non humiles historici mero,
Foecundam scelerum pii
  Aetatem querimur, quam nova posterum
Deturpavit inertia.
  Frustra: si positis mox eadem patres
Inter pocula liberis
  Flemus, quae miseri secula fecimus.

AD VIOLAM

Kalendis Maji quotannis pueris Jesu caput coronaturus.

ODE XVII.

Aurora veris, punicei recens
Regina campi, cinge mei, precor,
  Frontem puelli. Cur sub auro
    Parvulus heu! gravibusque gemmis,
Aut sub prementis sidere purpurae

Laboret? O cui pauperies mei
Regnum dicavit, necte sertum,
Necte meo diadema Regi.
Parvo coronat munere se Deus
Plerumque, si quae paupere dat manu
Dives voluntas: dona magnis
Parva animo placuere magno.

AD ROSAM.

Quotannis Kalendis Junii D. Virginis caput coronaturus.

ODE XVIII.

Siderum sacros imitata vultus
Quid lates dudum, rosa? delicatum
Effer e terris caput, o tepentis
Filia coeli.
Jam tibi nubes fugiunt aquosae,
Quas fugant albis Zephyri quadrigis:
Jam tibi mulcet Boream jocantis
Aura Favoni.
Surge: qui natam deceant capilli,
Mitte scitari: nihil heu profanae
Debeas fronti, nimium severi
Stemma pudoris.
Parce plebeios redimire crines,
Te decent arae: tibi colligenda
Virginis latè coma per sequaces
Fluctuat auras.

AD JESUM OPT. MAX.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Indica mihi quem diligit anima mea ubi pascas,
ubi cubes in meridie.

ODE XIX.

Dicebas abiens: Sponsa Vale; simul
Vicisti liquidis nubila passibus.
Longam ducis, Jesu,
In desideriis moram.
Ardet jam medio summa dies polo:
Jam parcit segeti messor, et algidas
Pastor cum grege valles,
Et pictae volucres petunt.
At te quae tacitis distinet otiis,
O Jesu, regio? quis mihi te locus
Caecis invidet umbris,
Aut spissa nemorum coma?
Scirem, quo jaceas cespite languidus!
Quis ventus gracili praeflet anhelitu!
Quis rivus tibi grato
Somnum praetereat sono!
Ah! ne te nimio murmure suscitent,
Nostrae diluerent flumina lacrymae,
Et suspiria crudis
Miscerentur Etesiis.

AD DIVAM VIRGINEM.

CARMEN VOTIVUM.

ODE XX.

Regina terris non humili Deum
Enixa partu, cui vigiles comam
  Flammae coronavêre, et albo
    Sidera circumiere gyro;
Utcumque viles respicis aurea
E nube terras, lenior excipe
  Non ante testudo locutis
    Quae mea cumque sonat Camoenis.
Me torva circum mugiat horrido
Malea ponto: me fera sorbeat
  Charybdis; enantem per ipsas
    Eripiet tua dextra mortes.
Importuosi seu jubar aequoris
Audire gaudes, seu Pelagi Pharos,
  Seu certa tu mavis vocari
    Ambiguis Cynosura nautis:
Seu navis olim credita naufragum
Servasse seclum, cum scelerum Pater
  Ultor superfuso Gigantum
    Obrueret genus omne coelo.
Me pestilenti Sirius halitu
Afflet: caducum tu bene proteges
  Umbra clientem; seu comanti
    Dulce vires Terebinthus auro,
Seu celsa gaudes Cedrus in arduo
Nutare Sina, seu Libano super
  Cupressus, aut late Cadanis

Populus adspicienda campis.
Dicam et minoris carmine barbiti
Inter severas nobile Lilium
Florere spinas, et comantem
Flore Deo tremuisse virgam.
Cingat frementûm me globus hostium
Dicere denso Exercitus agmine
Alas, et aequalem reductis
Cornibus explicuisse campum :
Dicere virgo Turris, eburnea
Dicere Turris, quam nec aheneus
Perrumpat imber, nec ruinam
Flamma gravi meditata plumbo.
Quod si canoro carminis alite
Indis morantem Musa cubilibus
Hortetur exire, et nigrantes
Luce nova reparare terras;
Non et benignis respuis auribus
Aurora dici. Surgis et integro
Nunc Luna vultu, nunc Eoo
Cynthius inveheris triumpho.
Quocumque gaudes nomine, me tuum
Tuere, Mater, si mihi per tuas,
O Virgo, non immunis aras
Mica salit, Cilicesque nimbi.
Hic Vaticanis non sine laureis
Appendo functum carmine barbitum, et
Olim Polonorum tropaea
Sollicitam cecinisse buxum.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

En dilectus meus loquitur mihi: Surge, propera, amica mea, columba mea, formosa mea et veni. Jam enim hiems transiit: imber abiit et recessit. Flores apparuerunt in terra nostra: tempus putationis advenit. Vox turturis audita est in terra nostra: ficus protudit grossos suos: vineae florentes dederunt odorem suum. Surge, amica mea, speciosa mea, et veni.

ODE XXI.

Fallor? an Elysii laevâ de parte Sereni
 Me mea vita vocat?
Surge, Soror, pulchris innectito lora columbis;
 Pulchrior ipsa super
Scande rotas, Libanique levem de vertice cur-
 Has, age, flecte domos. (rum:
Ad tua decidui fugiunt vestigia nimbi:
 Turbidus imber abit.
Ipsa sub innocuis mitescunt fulmina plantis:
 Ipsa virescit hiems.
Interea sacris aperit se scena viretis,
 Sub pedibusque tibi
Altera floret humus, alterque vagantia late
 Sidera pascit ager.
Hîc etiam trepidi pendet e rupibus hoedi,
 Praecipitesque caprae,
Hinnuleique suis, passim dum flumina tranant,
 Luxuriantur aquis.
It leo cum pardo viridis de colle Saniri,
 Mitis uterque regi,

Cumque suo passim ludunt in montibus agno
Exsuperantque juga.
Plurimus hos circùm tacito pede labitur amnis,
Pumicibusque cavis.
Per violas lapsae, per declives hyacinthos,
Exspatiantur aquae.
Lene fluunt rivi: muscosis lene susurrus
Murmurat e scopulis.
In vitreo pisces saliunt hilares crystallo,
Dulcè queruntur aves.
Nec vero, si moesta placent solatia, coelo
Flebile murmur abest:
Nam sibi dum vestro regemunt ex orbe palum-
Huc sonus ille venit. (bes,
Sic dum se viduo solatur carmine turtur,
Gaudia nostra placent.
Cetera non desunt. Pronis vindemia pendet
Officiosa botris.
Hic etiam vulgo violas, albentia vulgo
Ungue ligustra leges.
Ipsa tibi, leti succos oblita priores,
Mitia poma cadent:
Ipsae maturâ labentur ab arbore ficus,
Percutientque sinum.
Interea falcem vindemia nescit, aratrum
Saucia nescit humus.
Ipsae sponte virent segetes: innoxius ipse
Messibus albet ager.
Praebent hospitium platani: praebet formosos
Graminis herba toros.
Cadua Panchaeos sudant opobalsama nimbos;
Et genialis odor.
Adspirat quoties, nutantibus hinc atque illinc
Ingruit aura comis.

Surge: quid indignos ducis per taedia soles?
  Surge, age, cara soror.
Ecce tuis ipse iam circum fraena columbae
  Ingemuere moris.
Huc age, formolosas formosior ipsa columbas
  Hospita flecte soror.

AD VIRGINEM MATREM.

Quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.

ODE XXII.

Quando te dulci sine prole solam
Miror, Eoo reducem cubili,
Miror Auroram croceo rigantem
          Aethera nimbo
Mater at nato simul adstitisti;
Integram miror radiare Lunam
Ora debentem, radiosque et almo
          Lumina Soli.
Cinge maternis puerum lacertis:
Sol eris; vel quae vigil explicatis
Siderum turmis Acies tonantem
          Circumit aulam.

AD CICADAM

ODE XXIII.

O quae populea summa sedens coma,
Coeli roriferis: ebria lacrymis,
  Et te voce, Cicada,

Et mutum recreas nemus.
Post Longas hiemes, dum nimium brevis
Aestas se levibus praecipitat rotis,
Festinos, age lento
Soles excipe iurgio.
Ut se quaeque dies attulit optima,
Sic se quaeque rapit: nulla fuit satis
Umquam longa voluptas;
Longus saepius est dolor.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Paean militaris Polonorum, qnem Divus Adalbertus, Archiepiscopus Gnesensis, Polonorum Apostolus conscripsit, regnoque Poloniarum testamento legavit.

Poloni acie explicata manum cum hoste collaturi populariter decantant. Petrus Skarga olim Sigismundi III. Polonorum Regis Theologus in Vita D. Adalberti recensuit et explicuit. Auctor ex Polonico carmine in Latinum vertit.

ODE. XXIV.

Diva per latas celebrata terras
Caelibi Numen genuisse partu,
Mater et Virgo genialis olim
Libera noxae:
Dulce ridentem populis Puellum
Prome formosis bona mater, ulnis:
Expiaturum populos manu demitte Puellum.
Apta dum nostris venit hora votis,

Supplices audi, meliore mentes
Erudi voto! socia Puellum
Voce precamur.
Integram nobis sine labe vitam,
Prosperam nobis sine clade mortem,
Christe, stellatasque Maria Divum
Annue sedes.
Numinis natam tibi crede prolem
Qui pius credi cupis! ille multis
Pressus aerumnis populos ab imo
Eruit Orco.
Ille non unquam pereuntis aevi
Scripsit heredes; et inobsequentis
Praesidem leti cohibet severae
Lege catenae:
Ausus indignum tolerare letum,
Sontis Adami memor. Ille necdum
Praevius ductor penetrârat alti
Limina coeli,
Donec informi Deus e sepulchro
Prodiit victor: bene iam supremo
Assides, Adam, solio perennis
Hospes Olympi.
Nos tuam plebem sobolemque sanctis
Adleges campis, ubi regna Divum
Gaudii torrens et inundat almi
Flumen amoris.
Saucium nobis latus et cruentas
Ille plantarum manuumque plagas
Sustinet: nobis medicos latus de-
stillat in imbres.
Hoc fide concors animique maior
Turba credamus, scelus eluisse,
Et salutarem patuisse nobis
Vulnere Christum.

Ite: iam foedam (monet hora) labem,
Ite, mortales, prohibete: magno
Carmen et totam sine fraude mentem impendite Regi.

Tu tua, Virgo, Sobolemque Regemque
Aetheris, leni prece; ne malorum
Turbo per praeceps cumulosque sese
Explicet omnes.

Siderum cives, facilem precati
Siderum Regem, reserate coelum,
Civibus terrae, socialis olim,
Turba futuri.

Ille nos, Jesu, locus, illa tecum
Regna coniungant, ubi nos canentum
Coelitum pridem vocat in beatam exercitus aulam.

Sic erit, votis iteramus omnes:
Sic erit. Septem bona verba laeto
Profer eventu, Pater, et beatos
Pande Penates.

DIALOGUS

PUERI JESU ET VIRG. MATRIS CARMEN VOTIVUM.

Ex cantici canticor. cap. I. IV. V. VI. et VII.

ODE XXV.

Puer. Virgo sidereis pulchrior ignibus,
Auro fulgidior, lucidior vitro,
Rubro gratior ostro,
Alba candidior rosa.

Virgo. Jesu purpureo clarior Hespero,
Luna splendidior, Sole serenior
Vernis gratior arvis,
Hiberna nive purior.
Puer. Sic fulges oculis, ut geminus prope,
Qui cum lusit agris fons Eseboniis,
Clausum stare quieto
Se miratur in otio.
Virgo. Sic luces oculis, ut geminae prope
Lucent, seu fluvio, sive liquentibus
Lotae lacte columbae
Assedere canalibus.
Puer. Ornant ingenuae colla tibi comae,
Lydis lota velut purpura fontibus,
Summis aut Galaadi
Declines capreae iugis.
Virgo. Ambit pulchra tuas caesaries genas,
Qualis frondifluis palma viret comis;
Qualis corvus in ipsis
Plumarum tenebris nitet.
Puer. Virgo, lene tuis verba fluunt labris,
Hyblaeo veluti mella fluant favo,
Aut demissa solutis
Errent flammea taeniis.
Virgo. Jesu, dulce tuis ora notant sonis,
Infuso veluti pocula Caecubo,
Aut humecta caducis
Gemment lilia roribus.
Puer. Mammae sunt similes hinnuleis tuae,
Qui tondent teneris lilia morsibus,
Dum se fessus anhelo
Inclinet senio dies.
Virgo. Certant, Nate, tuis uberibus botri;
Botri, quos viridis parturiit Cypros;

Aut quos educat almis
Engaddus viridariis.
Puer. Quisquis, Virgo, tuas adspiciet genas,
Poenis adspiciet mala rubentia
Ramis : cetera claudunt
Imo se bona pectore.
Virgo. Quisquis, Nate, tuis haeserit in genis,
Pictam dispositis artifici manu
Liliisque rosisque
Emirabitur aream.
Puer. Qui te non amat, est barbarior feris,
Pardis asperior, tigride saevior,
Impacatior ursis,
Iracundior anguibus.
Virgo. Qui te non amat, est marmore durior,
Saxis horridior, surdior aequore,
Incostantior auris,
Immansuetior ignibus.

AD AURAM.

ODE XXVI.

Aura, quam veris tepor et serena
Thraciae vectant animae quadriga,
Huc ades, qua te vocat hospitali
Populus umbra.
Hic tibi liber Zephyrus comas per-
sultet et ramos: vagus hic supinas
Increpet frondes, teneroque vexet
Gramina lusu.
Dum per apricos revoluta flores,
Vitreae somnum fuga suadet undae,
Meque suspensamque comante perfla
Barbiton alno.

Sic tibi coelum, lepidoque soles
Rideant vultu: pede sic liquenti
Ros tibi manet tacitaque se sus-
pendat in herba.
Sic tibi Seres Cilicesque campi
Sospiti centum geminent odores;
Sic adulantes violis rosarum
Pecte capillos.
Sic, meo chordas quatiente plectro,
Inter admisso digitos acutum
Sibilo ludas, lyrico comes Po-
etria vati.

NOE VATICINIUM.

Luxuriam praeteriti, et Idololatriam futuri saeculi dequeritur.

ODE XXVII.

Demersa late secula cum Noe
Enavigaret, naufraga dicitur
E puppe prospexisse regna,
Et male iam pelago latentes
Flevisse terras: Secula, secula
Libido foedis mergit amoribus;
Totoque restinguendus orbis
Oceano, simul omnis uno
Peccavit igni. Scilicet impiis
Polluta Regum limina nuptiis,
Spectante frustra Sole, possent
Stare diu? Pudor, heu! nefasque
Nascentis aevi, turpis amor, nihil
Intaminatum liquit: et innocens

Natura deformis nocenti
    Supplicium grave pendit usu.
Incesta foedi fecimus omnia,
Et digna perdi. Marmoreis ubi
  Urbes coronatae Colossis?
    Aut ubi turrigerae potentum
Arces Gigantum? Queis, modo liberi,
Festo choreas agmine plausimus,
  Delphines insultant plateis,
    Et vacuas spatiosa cete
Ludunt per aulas, ac thalamos pigrae
Pressere phocae: defluit illito
  Aurum lacunari, et refixae
    Ad Pelagus rediere gemmae.
Jam nec vetustis sculpta scientiis
Famosa moles perstat et aureis
  Inscripta maiorum se pulchris
    Funditus occubuere saxa.
Ingens egestas, et simul omnium
Jactura rerum, flagitium, Dei
  Cultuque delubrisque et aris,
    Heu miserum male nudat orbem!
Jam iamque coget saecula proprium
Nescire numen: nec scelerum grave
  Pensare permittet nepotes
    Supplicium. Simul omne ripas
Habebit aequor, rursus et inclyta
Tellus in herbam surget, et aureus
  Titan inaurabit recenti
    Arva die, populisque magnus
Crebrescet orbis. Non eadem fluet
Aetas et auro deterius diem
  Procudet argentum, ac sonoro
    Belligerum gemet aere tempus;

Tandemque ferro secula corruent.
Et, qui malorum summus apex, Dei
Oblita, me rerum parentem
Sacrilego colet igne tellus:
Falsumque numen (pro pudor!) impio
Narrabor orbi, ceu veteri Chao
Hac puppe discrevisse, et omnem
Naufragio recreasse mundum:
Mox stare terras, currere flumina,
Frondere silvas, arva virescere
Jussisse paullatim, et nitentes
Frugibus explicuisse campos.
Me Bactra Coelum, me Babylon Jovem,
Me Susa Solem, me Pharii suum
Dicent Osyrim: me brifontem
Ausoniae colet ora Janum.
At, o potenti qui regis aethera
Terresque sceptro, verte, Pater, Pater,
Undasque terrasque; et trisulcum
In caput hoc jaculare telum,
Foedusque iam nunc stragibus obruar
Labantis aevi! Barbaricis ego
Solus supervivam pudenda
Materies titulusque sacris?

AD DIVINAM SAPIENTIAM.

Cum novi e Germania, Gallia, Italiaque motus bellici nuntiarentur.

ODE XXVIII.

O Mens, quae stabili fata regis vice,
Ut nos pulchra tui seria consilî,

An te nostra vicissim
Delectent, age, ludicra?
Nam tu cum varia spargis opes manu,
Effusas lepido non sine iurgio
Raptamus, puerorum
Sparsas turba velut nuces.
Hic cum Sceptra capit, frangit: hic antequam
Gestet, fracta videt. Fluctuat, heu! miser,
Alternaqne potentum
Mundus diripitur manu.
Punctum est, fors avidis quod secat ensibus
Inter tot populos hoc precor unicum
Pauper: Secum avidi dum
Pugnant, tecum ego rideam.

AD EQUITES POLONOS.

Anno MDCXXX.

ODE XXIX.

Quos sera gignent secula posteros
Narrabo vates. Stemmata patriis
Delete ne ceris, Quirites
Egregiis geminanda factis
Olim minorum. Si quid avi rudes
Inominata gessimus alite,
Reducet in laudem nepotum,
Auspicio meliore, virtus.
Non scuta frustra, non galeas decent
Gryphesque pardique; atque leonibus
Vexilla nequidquam, et chimaeris
Sarmaticae micuere parmae.
Quis ille ductor Balthida Lechicis

Incendit armis? quod iuvenum recens
Examen Arctoum Polonis
Increpat Oceanum sub armis?
Iamque et minaces bella fremunt Gothi:
Hinc Martis, atque hinc rupta tonitruis
Immugit unda: iam propinquae
Proelia conseruere prorae.
Pro! quantus armis in media quoque
Formosus ira! quantus in arduum
Assurgit ensem! quantus hasta
Per Gothicas iuvenis phalangas
Exultat! O lux, o veterum recens
Sidus Iagellonum, o patriae Pater,
Primasque bellantis per undas
Sarmatiae Cynosura, salve!
Turrita saxis se tibi Suecia
Murisque pandit: iam tibi patrii
Cultus, et heroos revinxit
Laurigerum diadema crines.
Iam Vilna late, iam veteris Craci
Festo plateae carmine personant:
Tu Typhis alter: tu severus
Belligero dare frena ponto.
Princeps agrestes, et nimium diu
Terrae tenaces Martis adoreas
Latum refudisti per aequor,
Ausus humo pelagoque magnum
Miscere nomen. Te niveis super
Attollet altum Fama curulibus,
Qua vesper atque Aurora sacrum
Purpureo lavit amne crinem.
Haec tum, madenti vespere, Sarmatae,
Canenda seris bella nepotibus
Bis terque sub noctem lyraque, et

Nisoviis iterate nervis.
Cras aut biremem, aut rursus equum citi
Scandetis. Eheu! quae nova barbaris
Effusa tempestas ab oris
Fulminat? agricolasque late
Camposque, frugesque, et pecorum procul
Armenta vasto proruit impetu?
Impune, pro pudor! Polonas
Thracia depopuletur urbes?
At o virorum quisquis amicior
Marti, citato scande ratem pede;
Qua pontus et neglecta Thracum
Claustra vocant, vacuaeque turres,
Perrumpe muros, dirue moenia,
Invade portas, sterne solo domos:
Heu! sterne Byzanti pudendis
Templa diu famulata sacris.
Io triumphe! Sarmata Bosporo
Et belluosae frena Propontidi
Iniecit, Eoumque seris
Imperium reparavit armis.
At vos secunda tempora, Milites,
Umbrate lauru, dum gemino super
Procedit Arctous triumpho
Victor, Agenoreumque retro
Frontis minorem, et compedibus gravem
Ducit tyrannum. Dicite consono
Utrimque plausu: Tu tuorum,
Tu patriae Pater, atque Caesar!
Post haec avito Pax bona parieti
Suspendet enses; et patrias novae
Narrabit ad taedas maritae
Emeritus sua bella coniux.
Mox et quod atra Mars rapuit manu,

Castae reponent prole puerperae;
Novique reptabunt per arcus,
Scuta per et galeas nepotes,
Iam nunc protervi, nunc etiam truces
Ad saeva ferri fulgura: sed diu
Neglecta pacabunt iuventam
Otia, Palladiique ludi.
Sua quietus quisque sub arbore
Coenam pudici cum socia tori
Gnatisque prosternet, propinquo
Pocula praetereunte rivo.
Non aut malarum iurgia litium
Emtusve iudex, sed bona Veritas
Componet iras, aut iocosi
Vina super epulasque amici.
Non spes honorum, non studium lucri.
Cogent potentem visere curiam,
Tractusque longinquos viarum,
Et viduos numerare menses.
Quem mane siccum prima dies domo
Dimittet, illum sera dies domum
Potum reducet, et maritae
Excipient sine lite coenae.
Mox ad paterni ruris amoenior
Surget labores: sive suas Leo
Aestivuus ad messes vocabit,
Sive redux ad aratra Taurus.
Sed ipsa messis sponte fidelibus
Insurget agris: non segetem graves
Urent avenae; non feraces
Suget iners paliurus agros:
Sed alba rubris lilia cum rosis,
Canaeque nardi flantibus annuent
Hinc inde ventis; atque in omni

Alta Ceres fluitabit arvo.
Tunc ipsa labens aethere Faustitas
Passim per urbes nectet et oppida
Laetas Napaearum choreas:
Quam niveus Pudor, et solutis
Per colla passim Simplicitas comis,
Rerumque plenis Copia cornibus,
Priscoque gavisae sequentur
Naïades Dryadesque cantu.
Haec vera dicar tunc ego praescius
Dixisse vates: tunc mea carmina
Discenda grandaevi parentes
Virginibus puerisque dicent.
Frustra: nam in urna surdus et immemor
Iacebo pulvis. Me tamen integrae
Lauri coronabunt iacentem, et
Circum hederae violaeque serpent.

AD JANUSSIUM SKUMINUM TISZKIEWICIUM

Palatinum Trocensem

Cum Barbarae Naruszewiciae conjugi carissimae justa persolveret.

ODE XXX.

Si tibi pollicitum Numen, si Fata fuissent,
Aeternos fore conjugis annos;
Jure per assiduos, Procerum fortissime, fletus
Ereptam quererere, Janussi.
Quem pietas, quem non moveat non tristibus um-
Arx animi concussa procellis, (quam
Et pudor, et proni niveo de pectore sensus

Et regina Modestia morum,
Aut bona sedulitas, aut non incauta futuri
Praesagae solertia mentis?
Provida sed longum magnis virtutibus aevum
Non audent promittere Fata:
Nec possunt, si quae maturavere, profanis
Astra diu committere terris.
Nunc adeo parces longis onerare querelis
Depositum repetentia magnum,
Ingentes animi gazas, et robur et aureo
Incoctum bene pectus honesto.
Sic Tanaquil, sic quae cunctantem Claudia rexit
Virginea cervice Cybellen,
Quaeque maritali successit Thessala fato,
Et Latiis vaga Clelia ripis,
Ante diem raptae vivunt post funera, valum
Perpetuos in carmine fastos.
Illa quidem non si surdos ad carmina Manes
Orphea testudine vincam,
Eductas adamante fores, et ahenea rumpant
Elysii pomoeria muri,
Reddaturque tibi. Stat nulli ianua voto,
Nullis exorata Poëtis.
Sunt tamen exiles insigni in limine rimae,
Qua possint arcana videri.
Hac ego, si nullos fallunt insomnia Manes,
Aut vidi, aut vidisse putavi
Errantem campo in magno, quem gemea circum
Perspicuis stant moenia portis.
Auro prata virent: arbor crinitur in aurum:
Crispantur violaria gemmis,
Quae nec Apellaeus liquor, nec pulchra trigoni
Assimulent mendacia vitri.
Centum ibi formosis in vallibus Heroïnae

Aeternum Paeana frequentant.
Stant virides campo stellae, madidisque corusca
Connivent sibi sidera flammis.
Illa inter medias parvo comitata nepote
Et roseo vivacior ore,
Ibat ovans, grandemque sibi, grandemque nepoti
Nectebat de flore coronam.
Cetera me vetuit magni caligo sereni
Mortali percurrere visu:
Nec tu plura velis. Satis est, cui fata dederunt
Aeternis mutasse caduca.

AD PHILIDIUM MARABOTINUM

ODE XXXI.

Vides ut altum fluminis otium
Rerum quieta ludit imagine,
Solemque Lunamque, et sereno
Picta refert simulacra coelo.
Talem severae lege modestiae
Compone mentem: seu caput horridis
Fortuna circumsultat undis,
Seu placida tibi mulget aura.
Innube semper rideat aureo
Pectus sereno: quo melius sacros
Deique Naturaeque vultus
Non dubiis imitetur umbris.
Pulchrum est quieta mente volatili
Instare Vero, nec trepido gradu
Urgere Naturam, nec inter
Ambiguas fluitare caussas:
Sed mente fixa ducere liquidos
Rerum colores, et capitis sacra

Ab arce prospectare Verum, et
Fixa suis rebus ora.
Frustra protervis frena damus feris,
Si nulla nostrae frena proterviae
Aptamus. Excussere coelo
Non vacui Phaëtonta freno,
Sed lege, currus. Qui refugit sui
Rex esse, regni nesciet exteri:
Quicumque dat sibi, regendo
Ille potest dare iura mundo
Ut mentis almo cuncta premas sinu,
Ipsum severis te preme legibus:
Sic tu probis solers minister
Consiliis, ego fidus auctor.

AD ALBERTUM TURSCIUM

De suis somniis et lyricis.

ODE XXXII.

Tursci, seu brevior mihi,
Seu pernox oculos composuit sopor,
Pennas somnia laevibus
Affigunt humeris; iamque virentia
Laetus prata supervolo,
Qua se cumque novum molle tumentibus
Campis explicuit nemus,
Herbosaeque pater scena superbiae.
Mox et nubibus altior,
Mistus flumineis ales oloribus,
Vivos despicio lacus
Et dulci volucrem carmine mentior.
Iam tunc nubila, iam mihi

Blandis dissiliunt fulmina cantibus;
Et quae plurima circuit
Collum, punicea vincior Iride.
Idem jam vigil, et meus,
Non ingrata simul somnia dispuli,
Cùm ter mobilibus lyram
Percussi digitis, immemor, et ducis
Nil sectator Horatii,
Sublimis liquidum nitor in aëra:
Et nunc litora, nunc vagas
Siccis traiiciens passibus insulas,
Nil mortale mei gero, et
Jam nil sollicito debeo ponderi.
Tursci, saepe tamen mones,
Olim ne veteri clarior Icaro
Veris fabula casibus
Mutem Parrhasii nomina Baltici.
Frustra: nam memor Icari,
Addo stultitiae consilium brevi:
Nam, seu dormio, me torus;
Seu scribo, stabili sella tenet situ.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cum in inclyta Vilnensi Societatis Jesu Academia curriculo Philosophiae finem imponeret, scholasticam praelecturus Theologiam.

ODE XXXIII.

Et jam quietis ancora puppibus
Litus momordit. Solvite carbasa;
Proramque, malumque, et virenti
Remigium religate lauru.
O cui frequenti plurima supplicat
Stagira portu; si tibi consona

Respondet ex omni juventus
Turre, Palaemoniique flammis
Risere montes; si tibi pervigil
Deproeliantum exercitus ignium
Hinc pugnat atque hinc, atque ahena
Pulvereo tonat ore moles;
Emancipatis adde clientibus
Gratam laborum, nec vacuam tui,
O Virgo, pubem; sive castris
Sive tibi famuletur aris.

AD QUINTUM TIBERINUM.

ODE XXXIV.

Divitem numquam, Tiberine, dices,
Cujus Eois potiora glebis
Rura, Fortunae sine faece pulcher
Rivus inaurat:
Quem per insignes geniale ceras
Stemma claravit; vaga quem per urbes,
Quem per et gentes radiante vexit
Gloria curru.
Pauper est, qui se caret; et superbe
Ipse se librans, sua rura latam
Addit in lancem, socioque fallens
Pondus in auro.
Ceteris parvus, sibi magnus uni,
Ipse se nescit, pretioque falsae
Plebis attollit, propriaque se miratur in umbra.
Splendidam vera sine luce gazam,
Turgidum plena sine laude nomen
Mitte: te solo, Tiberine, disces
Esse beatus.

AD PAULLUM COSLOVIUM.

ODE XXXV.

Jam pridem tepido veris anhelitu
Afflarunt reduces arva Favonii:
Jam se florida vernis
Pingunt prata coloribus.
Stratus frugiferis Vilia puppibus
Grato praeterabit rura silentio,
Quamvis proximus omni
Collis personet alite;
Quamvis et viridi pastor ab aggere
Dicat graminea carmina fistula,
Et qui navita debet
Plenis otia carbasis.
Aequas Palladiis, Paulle, laboribus
Interpone vices. Cras, simul aureo
Sol arriserit ore
Summorum juga montium,
Scandemus viridis terga Luciscii,
Qua celsa tegitur plurimus ilice,
Et se praetereuntum
Audit murmura fontium.
Illinc e medio tota videbitur
Nobis Vilna jugo; tota videbitur
Quae Vilnam sinuosis
Ambit Vilia flexibus.
Illinc picta procul quae radiantibus
Fulgent fana tholis, et geminam super
Despectabimus arcem,
Magni regna Palaemonis.
Ut longo faciles Pacis in otio
Se tollunt populi! nam tria tertio

Surrexere sub anno
Priscis templa Quiritibus:
Et qua conspicuis se Gediminia
Jactant saxa jugis, et Capitolium,
Et quae tecta superbis
Intrant nubila turribus.
Auget magna Quies: exiguus labor
In majus modico provenit otio.
Hinc et terga virentum
Late prospice collium.
Quae nunc mobilibus nutat Etesiis,
Segni cana stetit sub nive populus;
Qui nunc defluit, alta
Haesit sub glacie latex:
Qui nunc purpureis floret ager rosis,
Immoto sterilis delituit gelu:
Verno quae strepit ales,
Hiberno tacuit die.
Ergo rumpe moras, et solidum gravi
Curae deme diem, quem tibi candidus
Spondet Vesper, et albis
Cras Horae revehent equis.

AD EQUITES POLONOS ET LITHUANOS.

Amphion, seu Civitas bene ordinata.

ODE XXXVI.

Exteros mores prohibete pulchra
Lege, Thebani: patriasque leges
Et pios ritus, et avita natos
Sacra docete.
Templa Fas sanctum, fora lustret Aequum;
Veritas, et Pax, et Amor per omnes

Ambulet vicos: scelus omne casta
Exsulet urbe.
Nullus est murus sceleri. Per altas
Urbium turres, triplicesque portas
Poena perrupit. Vigilant in omnes
Fulmina culpas.
Concolor Vero Dolus, et superba
Exsulet regni sitis, et Cupido
Desidis lucri, tacitoque segnis
Copia luxu.
Publicos discat geminare census
Saeva Paupertas: et in arma ferrum
Sit satis. Rapto male pugnat olim
Miles in auro.
Sive res bellis agitanda, sive
Pace; collatas sociate vires,
Alta centenis melius recumbunt
Templa columnis:
Inter errantem scopulos carinam
Certius plures docuere stellae:
Fortius proram gemino revincit
Ancora morsu.
Gliscit aeterno sociale nexu
Robur. Arcanas opulentiorum
Ira per rixas agitata magnas
Eruit urbes.
Haec ubi, dulci modulante nervo,
Dixit Amphion; ter eunte fluctu
Substitit Dirce, ter opaca movit
Terga Cythaeron.
Saxa repserant, scopulique circum
Devio campos petiere saltu,
Et nemus, pronusque silex ab alto
Monte cucurrit.

At simul Vates tacuit; per omnem
Barbarae rupes coiere murum, et
Septies clausae steterunt aheno
Cardine Thebae.

AD JOANNEM PALMIUM.

Ex Joannis Cochanovii poëtarum Polonorum principis Lib. II. Oda XX.

Cum regni Poloniarum Ordines, positis ad Vistulam castris, Stephanum I. regem Poloniae dicerent.

ODE XXXVII.

Palmi, futuri Regis inutiles
Omitte curas. Dudum adamantino
Cui fata subscripsere libro
Sarmatici diadema regni,
Non Auster illum, non Boreae domus,
Non limen Euri, non Zephyri dabit.
Rex est, Poloni, quem potenti
Rex Superum jubet esse voto.
Hic ipse (quamquam se propior daret
In regna Princeps) miserat extero
A solo Regem, qui relicta
Vela retro cito ferret aula.
Quo vana pulchrae nomina gloriae?
Quo pictus auro miles, et inclyti
Cessere Gascones? Inani
Spes tumidae crepuere vento.
Fortuna naves, et dubias agit
Fortuna pugnas. Haec popularibus
Utcumque se miscet catervis,
Ambigui regit ora vulgi.

Absiste verbis. Nos medio procul
Campo coronam figimus ardua
  In rupe. Rex esto, priore
    Quisquis emet sibi regna cursu.

AD LIBERTATEM.

Cum Uladislaus IV. maximis ad Vistulam comitiis Rex Poloniae renuntiaretur.

ODE XXXVIII.

Nam quae revisas limina dulcius
Mavortiarum maxima gentium
  Regina Libertas, Polono
    Orbe magis Litavisque campis?
O providentis filia Consilî,
O Faustitatis mater, et otii
  Beata nutrix, ô Polonae
    Primus honos columenque gentis,
Quaesita multo sanguine Gloria,
Reperta multo! Regibus altior,
  Ipsaque Majestate major,
    Et patriae melior Magistra
Felicitatis! leniter attrahe
Frenos, et ima nube super levem
  Suspende currum; qua refusus
    Vistuleas tibi propter undas
Hinc Lechus, atque hinc Litavus aureis
Collucet armis, qua tibi civium
  Tranquilla tempestas ovantes
    Implet agros, prohibetque tota
Late videri. Non tibi sedimus
Servile vulgus: sed genus inclyti

Mavortis, aeternus Deorum
Sanguis, Hyperboreoque clari
Ab usque Lecho, legibus additum
Optare Regem: fallere nescii
Quemquam, nec invidere nati,
Extera nec metuisse sceptra,
Suoque magni. Publica clarius
Virtus per omnes emicuit gradus,
Cum magna Libertatis umbra
Sceptra simul populumque texit.
Tunc non coactis nobile viribus
Omne obsoleto vitat in otio
Latere robur: tunc aperto
Ingenium volat omne campo,
Ad usque palmam: tunc faciles, neque
Duri Quirites conspicuo palam
Parere Regi, per cruentum
Laudis iter sequimur volentem
Quacumque ducit. Sic gelidum caput
Ausi nivalis scandere Carpathi:
Haemique victores nigrum calcavimus
Aemoniaeque collum.
Sic Thracis olim litora Bospori,
Sparsumque late terruimus Geten,
Baltimque, inaudacemque Cimbrum;
Et spoliis Asiae superbos
Numquam otiosi vincere Teutonas,
Metas Poloni fiximus imperi, et
Ternam Boleslai columnam
Triplice protulimus tropaeo.
Praeter triumphis vecta Borysthenem
Volgamque pubes, pelligeri super
Aras Alexandri, et Laponi
Caeruleas Aquilonis arces.

Scit laevus Ister, scit vitreis ubi
Jungit Bootes aequora pontibus,
  Fractoque jam Maeotis arcu
    Sarmatici mala longa belli.
Quo rege terris pulchra parentium
Exempla nati reddimus? Annue
  O pulchra Libertas, et orbis
    Consilio trepidisque Regum
Obsessa votis dulce supercili
Remitte pondus. Quem tibi Maximus
  Urbanus, Augustusque grata
    Congeminat vice Ferdinandus;
Pro quo perorat mundus, et ipsa quem
Gaudes rogari: regnet ab ultimo
  Primus Sigismundo, et vetusto
    Proximus a Jagelone sanguis.
Ut nulla possunt fallere praescios
Futura vates! O hominum salus,
  O cura Ladislae Divum,
    Lechiacae dominator orae
Salve! secundis te Lechici Patres
Et Martiorum castra Quiritium
  Regem salutavere votis:
    Jam galeis tibi nutat omnis
Hastisque pubes: jam resonabiles
Campi jocosa vocis imagine
  Collesque certatim, et profundae
    Plausibus intonuere silvae.
Ter visus omni se Pater Histula
Movisse ripa; ter tibi frondeam
  Flexisse cervicem, et reclini
    Carpathus attremuisse pinu.
Qualem peracto secula te retro
Debent Novembri! jam tibi Gloria

Bellique maturus Cupido
Non humiles stimulavit iras:
Quamquam recentis mulcet amoenior
Caligo Regni. Quantus in impium
Assurgis, absentemque vincis
Consiliis animisque Moscum!
Qualis minaci praefuris impetu!
Et quantus irae! sive acie levi
Campos inundare, et repenti
Moenia terrificare bello;
Deliberato seu calor incidat
Pugnare ferro. Sic Jagelonidae
Ab hoste laudari cruenta
Et metui peperere dextra.
Sic dum priores aequat avos Pater,
Egit timeri fortis, et improbam
Mulctavit exhausitque factis
Invidiam, sobolique tantum
Majora liquit. Tu gemino potes
Avi Patrisque nomine duplicem
Miscere laudem: sive pacis,
Sive gravis per acuta belli,
Cum laeta poscent, consilii celer;
Cum moesta rerum, strenuus ingeni, et
Immotus innixusque semper
Ipse tibi, patiensque curae,
Rerum sub alto pondere rectior
Majorque stabis. Sic tibi Sarmatae,
Sic fata juravere, toto
Sic Superi statuere coelo.

MATHIAE CASIMIRI SARBIEVII

LIBER EPODON.

AD PAULLUM JORDANUM URSINUM

BRACCIANI DUCEM.

Bracciani agri amoenitatem commendat, ad quem per ferias Septembres secesserat Roma.

ODE I.

Huc, o quietis apta Musis otia,
  Levesque Ludorum chori,
Huc, feriantum Phoebe Musarum pater,
  Huc, hospitales Gratiae,
Huc, delicatis ite permixti Jocis
  Non inverecundi Sales:
Hic otiosi mite Bracciani solum
  Vago coronemus pede.
Clemens supino clivus assurgit jugo,
  Coelumque paullatim subit,
Et solida subter terga scopulorum arduo
  Securus insessu premit:
Arcisque jactat inter alta turrium
  Insigne propugnacula,
Timenda quondam Caesarum turmis ducum
  Timenda magno Borgiae,
Cum per minantum militum aeratos globos
  Metuenda jaceret fulmina;

Ageretque profugum Caesarem, et quassum
Adusque promissum nihil. (metu,
Hic ille magnus frenat Etruscas opes
Ursinus Heroum decus,
Heres avitae laudis, et princeps caput
Magnaeque laus Oenotriae.
Circum coruscis scena quercetis viret,
Coelumque verrit frondibus,
Suosque colles vestit, et patentibus
Sese theatris explicat.
Admota muris pone Nympharum domus
Aprica praebet litora:
Ripamque Baccho jungit, et vallum prope
Lentis flagellat fluctibus.
Majore nusquam stagna Neptuno sonant,
Aut estuantis Larii,
Aut qui severo tangit Albanus lacu
Inenatabilem Styga:
Aut quae procellis gaudet, et magno fremit
Superba ponto Julia:
Nec major usquam spumat, et rupes truci
Benacus assultat salo.
Intonsa curvo monte circumstant juga,
Mitesque despectant aquas.
Nivosus illinc terga Romanus movet,
Coeloque diducit minas:
Illinc caducis ilicem quassat comis
Sublime Cymini caput:
Crudumque Boream frangit impotentibus
Deproeliaturum Notis,
Terrisque late regnat, et coeli minis
Opponit hibernum latus.
Amica sternit interim lacum quies,
Fluctusque fluctu nititur,

Et ipsa secum pigra luctatur Thetis,
  Aquaeque colludunt aquis:
Quas vel carina, vel citata turgido
  Findit phaselus linteo:
Pinnaque late vitreum cogens pecus
  Volente lino truditur,
Setaque piscem ducit, et raris procul
  Lacum coronat retibus.
Hinc alta lucet divitis Pollae domus,
  Hinc pinguis Anguilaria:
Trebonianas hinc amica vineas
  Vadosa plangunt aequora:
Hinc delicati fundus Aureli nitet,
  Lymphae salutaris pater:
Undaque morbos arcet, et vivacibus
  Luem fluentis eluit.
At qua superbum fontibus nomen dedit,
  Suumque Flora marginem,
Vivis perennes decidunt saxis aquae,
  Camposque decursu lavant,
Patremque longe Tibrin, et regem sonant,
  Romaeque servitum fluunt.
Sincera circum regna naturae nitent,
  Et artis immunes loci.
Adhucque virgo sulcus, et montes aduc
  Molles inesperti manus,
Meramque Bacchus Tethyn, et Baccum Thetys,
  Et pinguis invitat Ceres.
Hinc ille laetus surgit, et tenacibus
  Inserpit ulmis Evius,
Udoque cornu turget, et fluentibus
  Crinem racemis impedit.
Non Lesbos illi, non odorati magis
  Vineta rident Massici,
Aut quae Falernis educata solibus

Sublucet uvae purpura.
Sed nec Falisci glaream malit soli,
Nec pinguis uber Rhaetiae;
Nec flava tantum culta felicis Cypri,
Graiamve dilexit Rhodon:
Quantum suis superbit, et sese suis
Miratur in canalibus.
Circum beatis imperat campis Ceres,
Lateque rura possidet:
Et arva flavo messium fluctu tument,
Motuque culmorum natant.
Innube rarus inquinat coelum vapor,
Aut tensa nimbis vellera:
Aut e Boreis bella ventorum plagis,
Raucusque silvarum fragor
Auditur usquam: non protervis insonant
Exercitati Syrtibus,
Euris et Austris contumaces Africi,
Et perduellibus Notis.
Tantum serenus Vesper, et tenerrima
Etesiarum flamina,
Albique soles, et serena lucidis
Aspirat aura montibus:
Puramque coelo provehunt Horae facem,
Et Phoebus Horarum pater
Peculiari luce colles irrigat,
Pronaque perfundit die.
Ramis tepentes ingruunt Favonii
Jocantis aurae sibilo,
Et temperatis provocant suspiriis,
Lenique somnum murmure.
At non loquaces interim nidi tacent,
Matresque nidorum vagae:
Sed aut maritis turtur in ramis gemit,
Et saxa rumpit questibus,

Aut laeta late cantibus mulcet loca
  Famosa pellex Thraciae,
Silvisque coram plorat, et crudelibus
  Accusat agris Terea.
Quaecumque moestae vocibus dicunt aves,
  Respondet argutum nemus.
Affatur alnum quercus, ornum populus,
  Affatur ilex ilicem,
Et se vicissim collocuta redditis
  Arbusta solantur sonis.
Huc, o Quiritum ductor; huc, Oenotriae
  O magne regnator plagae
Jordane, tandem plenus urbis et fori,
  Rerumque magnarum satur,
Sepone curis temet, et domesticis
  Furare pectus otiis.
Hic vel tuarum lene tranabis vadum
  Opacus umbris arborum,
Tuosque colles inter, et tuas procul
  Perambulabis ilices:
Vel cum Decembri campus, et prima nive
  Vicina canescent juga;
Nunc impeditas mollibus plagis feras,
  Silvamque praecinges metu:
Nunc incitato capream rumpes equo,
  Teloque deprendes aprum;
Jactoque cervos collocabis spiculo,
  Furesque terrebis lupos.
Quod si Latinae laus Alexander plagae,
  Sacraeque sidus purpurae,
Tecum paterno feriabitur solo,
  Seseque curis eximet;
Tuique cives, hospitesque civium
  Toto fruemur gaudio.

AD FONTEM SONAM,

In patrio fundo, dum Roma rediisset.

ODE II.

Fons innocenti lucidus magis vitro,
  Puraque purior nive,
Pagi voluptas, una Nympharum sitis,
  Ocelle natalis sôli,
Longis viarum languidus laboribus,
  Et mole curarum gravis
Thuscis ab usque gentibus redux, tibi
  Accline prosterno latus.
Permitte siccus, qua potes, premi; cava
  Permitte libari manu.
Sic te quietum nulla perturbet pecus,
  Ramusve lapsus arbore:
Sic dum loquaci prata garritu secas,
  Et laetus audiri salis;
Assibilantes populetorum comae
  Ingrata ponant murmura
Tibi, lyraeque Vatis. Haud frustra sacer
  Nam si quid Urbanus probat,
Olim fluenti lene Blandusiae nihil,
  Aut Sirmioni debeas.

PALINODIA

ad secundam libri Epodon odam

Q. Horatii Flacci,

Beatus ille qui procul negotiis.

LAUS OTII RELIGIOSI.

Cum amoenam Collegii Societatis Jesu Vilnensis Nemecinae villam per Sextiles ferias inviseret.

ODE III.

At ille, Flacce, nunc erit beatior,
  Qui mole curarum procul
Paterna liquit rura, litigantium
  Solutus omni jurgio;
Nec solis aestum frugibus timet suis,
  Nec sidus hiberni Jovis,
Rixasque vitat et scelesta curiae
  Rapacioris limina.
Ergo aut profanis hactenus negotiis
  Amissa plorat sidera:
Aut in reducta sede dispersum gregem
  Errantis animi colligit,
Postquam beatae lucra conscientiae
  Quadrante libravit suo.
Idem, propingua nocte, stellatas vigil
  Cum Vesper accendit faces,
Ut gaudet immortale mirari jubar,
  Terraque majores globos,

Et per cadentes intueri lacrymas
  Rimosa lucis atria,
Quae, Christe, tecum, Virgo, quae tecum colat
  Perennis heres seculi!
Volvuntur aureis interim stellae rotis,
  Pigrumque linquunt exsulem,
Per ora cujus uberes eunt aquae,
  Somnos quod avertat graves.
At quando lotum Gangis aut Indi fretis
  Jam Phoebus attollit caput,
Mentis profundus, et sui totus minor,
  Irata flectit Numina.
Vel cum sereno fulserit dies Jove,
  Aprilibusque feriis,
Assueta coelo lumina in terras vocat,
  Lateque prospectum jacit,
Camposque lustrat, et relucentem sua
  Miratur in scena Deum.
En omnis, inquit, herba non morantibus
  In astra luctatur comis:
Semota coelo lacrymantur, et piis
  Liquuntur arva fletibus:
Ligustra canis, et rosae rubentibus
  Repunt in auras brachiis:
Astrisque panda nescio quid pallido
  Loquuntur ore lilia,
Et sero blandis ingemunt suspiriis,
  Et mane rorant lacrymis.
Egone solus, solus in terris piger
  Tenace figor pondere?
Sic et propinquas allocutus arbores,
  Et multa coram fontibus
Rivisque fatus, quaerit auctorem Deum
  Formosa per vestigia.

Quod si levandas mentis in curas vigil
  Ruris suburbani domus,
Quales Lucisci, vel Nemecini Lares,
  Udumve Besdani nemus
Rudes adornet rustica mensas dape
  Siccos sub Augusti dies;
Jam tunc sub ipsum limen, aut domestica
  Lenis sub umbra populi,
Exspectat omnis hospitem suum penus,
  Et concha sinceri salis,
Pressique meta lactis, et purus calix,
  Et hospitalis amphora,
Et fraga, raris verna quae dumis legit,
  Jucunda panis praemia.
Non me scari tunc, non Lucrinorum gravis
  Sagina mullorum juvet;
Sed cereus palumbus, aut turtur niger,
  Aut anser amnis accola,
Et eruditam quae fugit gulam faba,
  Laetumque, nec simplex olus,
Et quae suprema colligetur, ac gravi
  Patella nil debet foro.
Posthaec vel inter laeta quercetis juga,
  Vel inter amnes juverit
Vitare tristes post meridiem Notos
  Sub aesculo vel ilice;
Nigrumve litus, aut opaca lubricis
  Tranare stagna lintribus,
Jactaque fruge ludibundum ducere
  Tremente piscem linea.
Remugit ingens interim tauris nemus,
  Umbrosa balant flumina;
Et aut in antris garriunt acanthides,
  Aut in rubis lusciniae.

Hinc per rubeta pastor errantes capras
  Vocante cogit fistula:
Illinc herili messor e campo redux
  Alterna plaudit carmina;
Et pressa sectos plaustra per sulcos gemunt
  Ruptura ruris horrea.
At nec tacemus pone considentium
  Dulcis manus sodalium;
Nec inficeta sermo differtur mora,
  Sed innocentibus jocis,
Multoque tinctus, sed verecundo sale,
  Innoxium trahit diem.
Haec si videret foenerator Alphius,
  Olim futurus rusticus,
Quam collocarat Idibus pecuniam,
  Nollet Kalendis ponere.

DE PUERO JESU

In Virginis Matris sinu.

ODE IV.

Amemus. An Massylus, aut nostris riget
  Alpinus in venis silex?
Amemus. En ut pronus e Matris sinu
  In nostra pendet oscula;
Qualis severa vel Gelonorum puer
  Mollire posset pectora!
Ut lumen oris, ut renidentes genas,
  Ut bina frontis sidera,
Nivesque colli, quasque purus et tener
  Titan inauravit comas,
Eburneasque tendit in collum manus!

Ut annuit totus rapi!
Ut hospitali vagit admitti sinu,
Stringique brachiis rogat!
Amemus: aut si non amare possumus,
Repente possimus mori.

Ad pedes Christi in cruce morientis Auctor provolutus.

ODE V.

Hinc ot recedam, non trucis ferri minae,
Non nudus ensium timor,
Unquam revellent a tua, Jesu, cruce
Hoc multa fleturum caput.
Me teque tellus inter et coelum ruat,
Versique tempestas maris,
Mixtusque flammis nimbus, et ter igneis
Caducus aer imbribus:
Jacebo fixum pondus, et certum mori,
Suique non usquam ferens;
Tuosque clavos et tuas amantibus
Ligabo plantas brachiis.
At tu sereno, nam potes, vultu tuum
Tuere, Jesu, supplicem:
Et hoc, Patri quem reddis, haud evanido
Me stringe paullum spiritu.

CARMEN SECULARE DIVINAE SAPIENTIAE,

IN ANNO SECULARI MDCXXV.

Cum Urbanus VIII Pont. Max. portam auream aperiret. In gratiam Pauli Frigerii Romani, publice de philosophia disputaturi.

ODE VI.

Diva terrarum pelagique praeses,
Dicta sublustres habitare nubes
Inter, et late cohibere pictis
Sidera frenis,

Patris aeternas imitata flammas,
Pura sinceri soboles Sereni,
Mentis arcanum jubar, et coruscae
Filia lucis,

Par Patri natum sine matre Numen,
Candor adspecti sine nube Veri,
Ingeni proles, genialis almi
Pectoris ardor,

O sacer mundi lepor! o decorae
Fabra naturae facies! paternae
Mentis exemplum, liquidi serenus
Luminis imber,

Patris interpres, similisque voci
Nata foecundo Genitoris ore,
Vena virtutum, generosa pulchri
Mater honesti,

Ante formosi vaga regna coeli
Prima natales habuisse cunas,
Ante vagitus et anhela parvi
Murmura Ponti;

Ante quam Phoebi celerisque Lunae
Vesper alternos revocaret ortus,
Ante quam montes, et opaca staret
Montibus arbor;
Ante quam Tellus, et aquosa Tethys
Regna dissepta sociaret unda,
Et cavas circum sonuere fluctu
Litora cautes;
Caelibi Patris generata partu,
Caelibi Patris generanda partu,
Lumen, et verum semel elocuti
Copia Veri;
Tu quater nexis elementa nodis
Molliter firmas, et iniqua magnae
Bella Naturae premis, et quaternae
Jurgia causae.
Tu tuos causis imitata vultus
Dividis toto simulacra mundo,
Numinis formam studiosa vili ef-
fingere limo.
Cum Pater sacro redimiret igni
Siderum crines, tenerumque Solem,
Et rudes Lunae radios honesto
Comeret auro;
Pondus, et leges, faciemque rebus
Ipsa fingebas: variaeque rerum
Te penes normae, numerique, et ars, et
Lucidus ordo.
Tu vagas zona cohibente stellas
Ausa nascentem religare Phoebum,
Ausa nascentem nebularum amictu in-
volvere terram.
Cresce, dicebas, spatiosa cresce,
Fertilis frugum pecorisque, Tellus:

Hinc jugis, illinc medii dehiscant
Vallibus agri.
Cresce, dicebas: simul ipsa mersum
Erigit ponto caput, et refusis
Hinc aquis, illinc steterunt oborti
Collibus agri.
Quae simul multa tibi risit herba,
Laetior celsas reparare sedes,
Arduum molita tholum volantis
Nube columnae,
Diceris vastos equitasse supra
Nerei campos celer, et curules
Africi pennas super, et jugalis
Terga Favoni:
Rursus obliquo redeunte gyro
Isse per fluctus, tibi navis ipsa;
Isse per campos, tibi currus, aptis
Ipsa quadrigis:
Docta sublimes peragrare tractus,
Docta terrestres reserare vectes,
Orbis obscoenum chaos, et latentis
Ultima mundi.
Clara te Lunae stupuere templa
Sospitem flammis iterare plantam,
Inter et nimbos et acuta sicci
Regna Promethei.
Ad tuos lenis venit Aura frenos:
Hinc et hinc ignes, patiensque lori
Pontus, et tractas sine fraude Tellus
Audit habenas.
Te Dies et Nox, et Hiems et Aestas,
Ver et Autumnus, properique Menses,
Et leves Horae, rapidoque cingunt
Secula passu.

Te vehit claro Cynosura plaustro,
Te nec irata Mare sistit unda, aut
Pertinax Euri furor, aut inelu-
etabilis Austri:
Nec minax Cauri Zephyrique frater,
Cum truces iram struit inter imbres,
Aut freto pulsum Boream vadosa op-
pugnat arena.
Te renascentis videt ora Phoebi,
Quae vel excusso glomerata fluctu
Lora, vel currum pelago cadentem
Audit Ibero;
Quaeque devexo tegit astra nimbo,
Quaeque sublimis speculatur Ursae
Hispidas arces, et inhospitalis
Frigora brumae.
Jamque mortales simulata cultus
Inter humanas manifesta turmas,
Barbaram gaudes lepido catervam
Ducere ludo:
Inter et coetus solidamque plebem
Libero gestis volitare gressu, et
Ire per vicos, populique densas
Ire per urbes:
Utilis morum, placideque fortis
Certa permissi dare jura Recti, et
Siderum solers, patrioque mentem
Didita coelo.
Qualis umbrosa Libanitis aura
Cedrus, aut laeto cyparissus amni,
Qualis attollit caput e Cadanis
Silva viretis;
Qualis Eois rosa regnat hortis,
Aut Idumacis opulenta baccis

Palma, quam praeterfugientis humor
Educat undae:
Vere tu vincis veniente flores:
Vincis Autumno remeante vites:
Vincis et succos, et odora Medi
Vulnera trunci:
Myrrheas vincis lacrymas, et udos
Balsami rores, et inevolutos
Cinnami libros, volucremque sicci
Corticis auram.
Pampinus multa tibi cedit uva:
Cedit effusis terebinthus umbris,
Ver et Autumnus simul os decoris
Extulit arvis.
Sceptra te circum, Trabeaeque, et altae
Turba Fortunae, famulique retro
Nimbus argenti fluit et frementum
Vulgus Honorum.
Prona te longe coluere regna,
Et per insignes gradientem et imos,
Et minas Regum super, ac Tyrannorum
Ardua colla, et
Pauperum coetus, humerosque vulgi
Ire sublimem. Tibi laetus Afer,
Et pedum Maurus minor, et supinis
Sarmata palmis
Scuta deponunt. Tibi China nuper,
China non notae dominator actae,
Et ferox Japon, et Arabs Latinis
Accidit aris.
Commodet raucus tibi sistra Nilus:
Te sonet pulsis Arimaspus armis:
Te Lyci potor, vitreique dicat
Civis Enipei.

Prodigus laudes tibi fundat Ister
Ostiis septem; tibi manet ingens
Tibris, immensaque vehat sonorum
Mole tributum.
Tuque neglectas miserata gentes,
Nuper, heu! foedis male pulsa rixis,
Cassa bellorum refer, heu! pudendis
Otia terris:
Si tuam votis veneramur urbem
Omnis Europe, Latiumque supplex
Prona certatim tulimus quaternis
Oscula portis.
Pelle vesanas, Dea, pelle caedes,
Quaeque vicinis agitata pugnis
Bella duravere sonora crudo
Secula ferro.
Neu nimis nostris inimica culpis
Oderis cerni: dominamque Romam
Nubium curru super, et nivosis
Vise quadrigis.

AQUILAE RADIVILIAE NUPTIALIS POMPA

AD

PRAESULEM VILNENSEM

Dithyrambus.

ODE VII.

Surge, Musa, nuptiales
Aemulata voce plausus,
Per feracis arva Vilnae
Quaere flores, carpe frondes:

Carminumque mille foeta:
Vere pulchro cinge, pulchro rore sparge tem-
Parce nunc Horatiano (pora,
Alligare verba nodo:
Parce. Molliora blandi
Quaere plectra Claudiani:
Mitte bella, differ arma,
Hospitisque dithyrambi voce Vilnam persona.
Radivilae stemma cerae
Alitem Jovis ministrum,
Qui per auras, qui per ignes,
Mille gyros, mille tractus
Remiges fatigat alas,
Barbitique carminumque voce, coelo devoca.
Ales armiger Tonantis,
Blande fulminum satelles,
Mitis ignium Tyranne,
Nubiumque turbinumque
Linque serus officinas,
Carpe frondes, et paterno sterne nidum stem-
Carpe flores, quos maritis (mati,
Parturivit Alba campis:
Carpe frondes, quas paterni
Educavit unda Chróni:
Quae vel adhibere Vilnam,
Vel propinqui lene murmur audiere Viliae,
It volantis aura prati,
Nexilis florum procella
Pingit Euros, et remixti
Liliis pluunt acanthi:
Ludibundi veris imber
Spargit arva, spargit urbes, tecta spargit ur-
Ille nubium viator (bium;
Pulcher ales, ut virentem

Nube dividit pruinam!
Proque grandinum molesto
Deiicit ligustra nimbo,
Et roseta pro rubenti rubra jactat fulmine.
Jactat herbas, quas jocantis
Ludit inter ira venti,
Quas adhuc severiore
Ore bruma non momordit,
Sed Favonius tepenti
Fovit ore, fovit udis Aeolus suspiriis.
Ite, bella, quae cruentis
Ira colligat catenis,
Perque viva regna Florae
Nuptialis insolenti
Vere frondeat November,
Qua maritus alba calcat, qua marita lilia.
Aestuantis arva ponti
Vexet innocenter Eurus:
Ad fugacis agmen undae
Ter quater reverberatis
Aura rideat cachinnis,
Ludicri fluenta perflent sibilis Etesiae.
Magne Praesul; quae profano
Ominamur ore vates
Auspicata verba, sacro
Omineris ore Praesul,
Littavae sidus coronae,
Littavi lumen Senatus, sol Wollowiciadum.
Sit perennis ille torrens
Illa vena jugis auri,
Eloquentis ille linguae
Amnis irriget Senatum:
Architecta gratiarum
Illa longum verba pronis imperent Quiritibus.

Publicae Europae calamitates.

ODE VIII.

Nec satis est nos posse mori cum fata repo-
Aguntque morbi lucis et vitae reos. (scunt,
Ipsi etiam exiguum bellis commisimus aevum,
Omnesque ferro rupimus leti moras:
Ipsi ultro in strictos adversi incurrimus enses,
Et mutuum cadendo laudamus nefas.
Jamque adeo pulchrae populos rapit ambitus
Urbesque longa pace defungi pudet. (irae,
Regna placet gentesque suae miscere ruinae,
Fractique subter orbis occasu mori.
Jam Rhodanusque Padusque atque ingens Albis,
Rhenus cruenta decolor ripa fluit. (et ingens
Jam tria lustra metunt rubras de sanguine fru-
Nec dira avaram terruit falcem Ceres. (ges;
Nec minus incertos metimus sine finibus agros,
Et muta stricto Jura sub ferro silent.
Interea miserum gladiis divisimus orbem;
Et cum triumphis caussa vel predae deest,
Barbara longinquum post aequora quaerimus ho-
Mundusque Reges inter incertos labat (stem,
Scimus et occulto pacem praetexere bello,
Dum victa fessis arma respirant minis:
Ingeniumque jocis, risu corrumpimus iram,
Felixque tractat arma Virtutis Dolus.
Hoc etiam placuit stricto satis esse negare
Perire ferro, ni parum crudelibus
Addimus ingenium fatis, habilique veneno
In nos cruentam mortis armamus manum.
Ergo iterum (pro triste nefas! pro dedecus, et
(jam

In se cadentis ultimum mundi scelus!)
Fraude mala parvi spatium contraximus aevi,
  Per heu! tacenda pulverum contagia.
At melius (si tanta brevis fastidia vitae
  Et una leti cura mortales habet)
Omnia terrarum, Superi, convellite claustra,
  Omnesque dissipate litorum moras.
In nos rupta ruant fundo maria omnia ab imo:
  Trisulcus in nos ignea missus manu,
Qua scelerum duxere viae, ruat ignis: et una
  Hinc se Sicano Balthis impingat mari;
Inde Caledonium sese committat Ibero,
  Euxinus illinc Adriae jungat latus.
Haemus et ignotae lateant sub fluctibus Alpes;
  Maeotis altum mergat Atlantis caput.
Omnia sint unus magnarum campus aquarum,
  Nullique latam limites signent humum.
Et maria et magni perdant sua nomina montes,
  Dum mergat omne Thetys humanum genus.
At, Superi, (nam vos et tunc mortalia tangent
  Perire nostrum saepe non passos genus)
Tunc aliqua de gente pium servate nepotem,
  (Sed ille gentis nesciat mores suae,)
Deucalioneis iterum qui credulus undis,
  Ingens in una seculum servet trabe.
Nam simul agglomerans sese super Amphitrite
  Humana terris eluet vestigia,
Jam parcente Deo, Jam subsidentibus Euris,
  Jam se refuso temperante Nereo,
Incipient summi paullatim emergere montes,
  Rarosque primum margines aequor pati:
Ilicet ex omni rupes assurgere ponto,
  Terrasque circum curva lunari freta:
Tunc, vagus oblitos ubi sol respexerit agros,

Novis aprica floribus pingi juga :
Tunc rarae circum campis nutare cupressi,
Tunc omne laeta fronde vestiri nemus:
Jamque suas inter decurrere flumina valles,
Et arva puris murmurare fontibus.
Protinus ex una redeuntia secula puppi
Late patentes orbis implebunt plagas;
Et virides ripas ac molle sedentia late
Ramalibus vireta distinguent casis.
Sed tellus communis erit: sed nullus avaris
Stabit colonis arbiter fundi lapis.
In commune fluent sancti sine nomine fontes,
Nascentur omni liberae fruges agros.
Tunc bona prospicient purgatas sidera terras,
Tunc aegra nullo sole pallebit Ceres.
Non Aquilo graciles, non eruet Eurus aristas;
Sed innocentes et calore languidi
Mulcebunt violas, mulcebunt lilia soles;
Omnique lenis annuet vento seges.
Vina fluent vulgo rivis, felicia vulgo
Per rura current lacteo fontes pede.
Sponte sua dulces salient in pocula lymphae,
Sincerus et saevire nescius liquor.
Ergo sua quivis luxum non noscere mensa,
Suoque dives esse nec magno sciet.
Nam neque marmoreas ingentia tecta columnas,
Nec aereas delubra lassabunt trabes.
Frondibus implicitae texent pallatia silvae,
Aramque Divis cespes aut saxum dabit.
Sed pietas tunc major erit, cum testibus astris
Insons sub alto turba degemus Jove.
Aurea tunc vestis sanctum texisse pudorem,
Tunc mollis ostro mensa muscosus lapis.
Nectar erunt haustae puris ex amnibus und

Lectaeque ramis aut homo dapes erunt.
Potus erit vicisse sitim; spectacula, coram
Miscere sanctos simplici risu sales;
Mox choreae, mox jucundi per gramina ludi,
Et laetus ac securus in turba pudor.
Apta dabunt fessis virides umbracula rami,
Herbosa molles ripa praebebit toros.
Non impendebunt placidis laquearia somnis,
Sed alta mundi signa labentur super.
Et vaga praebebunt pictae spectacula noctes,
Velox euntis scena dum transit poli.
Interea tacitam non rumpent arma quietem,
Raucique pulsus aeris, aut murmur tubae.
Non dubias navale nemus descendet in undas:
Non ulla puppes bella trans pontum vehent.
Omnia pacis erunt: totum venatio ferrum,
Et innocens telluris insumet labor.
Et ne belligeris iterum grave caedibus aurum
Laboriosus eruat lucri furor;
Ipsa sibi incumbens concussi pondere mundi
Condet profanas altius tellus opes.
Quo me dulcis agit longo dementia cantu?
An et Poetas seculi rapit furor?
Et nihil, aut tantum everso promittere seclo
Acerba fati et vis irarum sinit?
An lacrymas longo flendi corrupimus usu,
Et stultus ipsis ridet in malis dolor?
Quidquid id est, tamen arma pii deponite Reges:
Nudate primi publicum ferro latus.
Primi animos, primi socias conjungite dextras;
Et vester omnes alliget gentes amor.
Pugna sit haec tantum, junctos concordibus (aris
Quis sanctiore Coelites voto colat;
Quis melius priscas componat legibus urbes,

Quis aequiore temperet sceptrum manu:
Cujus pulsa prius populos Astraea revisat,
Tutoque pulset Veritas aulam pede.
Non placeat Virtus pretio, non Curia censu,
Non infideli septa Majestas metu.
Jura voluptati sanctum praescribat Honestum,
Piasque leges utili Justum ferat.
Sic olim quod Musa gravis promisit Horati,
Praestabit aevum certior Regum fides.

AD ILLUSTRISS. D. JANUSSIUM SKUMIN TYSKIEWICZ

Palatinum Trocensem, Capitaneum Turbongensem, Novonolensem, Braslaviensem, etc.

QUATUOR LEUCAE

VIRGINIS MATRIS,

seu publica ac solemnis ad Aedem divae Virginis Matris Trocensem Processio.

Prima leuca seu *Ponari.*

ODE IX.

Imus? an frustra fugiente bruma
Omnis Aprili via risit herba,
Et cavae valles, viridique lucent
Arva sereno?
Imus. Inscriptae sinuosa Divae
Signa jam lenes rapuere venti;
Ni vetent rumpi, revocentque tensi
Serica funes.

Interim pictis taciturna nusquam
Pompa sub signis fluat. Illa magni
Te Maris Stellam, dubiisque, Virgo,
Sidus in undis,
Illa nil sancti dubiam pudoris
Te canat Matrem, facilemque clausi
Aetheris portam. Tibi praepes alti
Civis Olympi
Hinc et hinc pressis reverenter alis
Attulit pacem. Tibi magna pacem
Debeat tellus, melior reversi
Nominis Eva.
Tu graves demes populo catenas:
Tu diem pulsis revocabis umbris:
Tu bonis pelles mala, laeta moestis
Fata reduces.
Esse te magni populus sciemus
Numinis matrem, modo missa per te
Vota non unquam Deus obstinata
Respuat aure.
Mitis, et blanda prece singularis
Virgo placari, scelerum solutos,
Et bonos flecti, vacuosque noxae
Suggere sensus.
Integram nobis sine labe vitam,
Prosperam nobis sine clade mortem,
Et sacros nati genitrix tueri
Annue vultus.
Haec ter alterno modulata cantu
Turba, carpemus viridis Ponari
Roscidas valles, et amoena praeter
Arva vehemur.

Secunda leuca seu Vaca

ODE X.

Protinus, Virgo, tibi longa laudum
Pompa ducetur, ubi se recurvo
Collium flexu viridis reducit
Scena theatri.
Audient magnae titulos Parentis
Pinei montes; Viliamque circum
Ter repercussae recinet Mariam
Vocis imago.
Audient colles, et opaca longe
Colla submittent, trepidaeque circum
Attrement pinus, humilique supplex
Populus umbra.
Sed prius magnum triplici Tonantem
Voce placamus: placidumque Christi
Pectus, et nostris vacuam querelis
Flectimus aurem.
Inde ter, sancto redeunte cantu,
Sancta clamaris: nemorumque rursus
Murmur, et fractae referet Mariam
Vocis imago.
Te sua gestit genitrice Numen,
Virginum Virgo: genitrice gestit,
Quisquis optata tibi cumque carus
Vescitur aura.
Casta tu pulchri genitrix amoris,
Tu spei mater: tibi pictus almi
Campus Edeni, facilisque vitae
Germinat arbor.
Tu domus Veri: tibi certus uni
Aureas aether reserare valvas

Gaudet aeterni geminant tibi su-
spiria colles.
O potens olim profugos tueri
Civitas sontes! decus o Sionis!
O Dei praesens domus! o reposti
Foederis arca!
Sive tu purum sine fraude vitrum
Consulis formae, reficisque vultus;
Blanda seu tristes imitaris inter
Lilia spinas;
Sive praesago Gedeonis arvo
Vellus haud ullo temerariis imbri,
Uda cum circum madido laboret
Area coelo;
Seu negas circum crepitante flamma
Pulcher exuri rubus, et paventes
Increpas ramos, foliisque laeto
Ludis in igni.
Inde Jessaei solium nepotis,
Virgo, se toto tibi sternit auro:
Hinc tibi surgit superas eburna
Turris ad auras.
Te suas, Virgo, simulant refusa
Mella per cellas; et amoena serum
Rura, quae muris gelidique claudunt
Fontibus horti.
Hic tibi surdas fuga lenis Euri
Excitat frondes, ubi purus undae
Humor occultâ nemorum volutus
Murmurat umbrâ.
Hic cadens levi tibi lympha lapsu
Praefluit valles, et aperta prata
Inter, impellit violas perenni
Aura cachinno.

Tot tibi, Virgo, bona liberali
Defluunt coelo: tibi tanta terris
Labitur semper renuente sisti
Gratia rivo.
Tu polo missas pia cymba fruges
Acta longinquo vehis institori:
Tu diem ducis, placidoque mane
Lumine rides;
Qualis Eoös ubi tollit undis
Lucifer currus, roseisque loris
Undat, errantes per aquosa ludunt
Caerula flammae;
Qualis aut Phoebe radiante plenum
Lucet argento; mare qualis intrat,
Aut mari surgit rutilus diurno
Phoebus in auro;
Quale, dum puro taciturna coelo
Siderum se fert acies, per omnes
Ignium rimas nitidi renident
Atria coeli.
Quod tibi nomen, pia Virgo, summa
Voce dicemus? solium superni
Audies Regis radiare magno
Majus Olympo.
Quidquid es, quidquid bona mater esse.
Et cani gaudes, manibus remulce
Quem manu gestas, Puerumque nobis
Flecte Tonantem.
Nos tua tutos prece servet Infans,
Si tibi primae geniale noxae
Crimen exemit, placidoque jussit
Sidere nasci:
Si tulit vero puer ales ore,
Te nurum Coeli fore: si pudici

Nil minor floris genitrix severâ
Lege piaris:
Si nihil terris, gelidive debes
Legibus leti, choreasque Divum
Inter et plausus repetis sequaci
Astra triumpho.
Ille qui leni pede pulsat altos
Siderum campos, viridesque stellas,
Lucis intensum jubar inter, inter
Lilia ludit.
Agnus; heu nostris onerata culpis
Colla reflectat, leviterque moto
Ad preces cornu, misero quietem
Annuat orbi.
Haec ter effati, Pia signa campis
State, dicemus: pia signa campis
Protinus stabunt, gelidi secundum
Flumina Vacae.
Signa clementi rapit aura flatu,
Nos labor curtae dapis. Ille mensam
Textili lino super, hic virenti
Cespite ponit.
Promitur simplex penus, et supino
Concha sinceri salis e canistro:
Faginus juxta scyphus, innocentis
Arma Lyaei.
Sunt et antiquo quibus herba circum-
fulget argento; positosque Vaca
Pone crateras fugiente praeter
Frigerat unda.
Hinc dapes, illinc cyathos coronant
Sutiles herbae: mihi Solis aestum
Eximet parce cichorea sparso
Mitis olivo.

Tertia leuca seu *Vicus Galli.*

ODE XI.

Jam vetat lentas properata mensas
Hora. Surgamus: rapido ruit de-
clivis e coelo, geminatque pronus,
Surgite, Vesper.
Surgimus. Rursum tibi, Virgo, campis
Signa velluntur:. tremebunda limbis
Aura colludit, gracilisque tensas
Diripit Auster.
Tum quibus parcâ dape non dolendae
Vocis accessit bona pars: O Alma
Numinis salve genitrix, fidelis
Turba canemus.
Dum suas debet lapidosa Vace
Viliae lymphas; tibi magna laudes
Mater et plausus, et utraque debet
Carmina ripà.
Illa quae circum geminis Getarum
Rura sederunt opulenta clivis,
Sunt tibi bello monumenta parti,
Diva, triumphi.
Qua lyra, vel quo satis ore dicam
Isse captivos Litalis Gelonos,
Inclytum praedae decus, et tropaeum
Nobilis irae?
Cum ferox belli, duce te, Vitoldus
Bis ter exegit gladium per omnem
Victor Auroram, tumidique fregit
Cornua ponti.
Quantus ingentem clypei sub umbra
Texit Europen, Asiaeque qua se-

cumque tempestas daret, atque ab omni effunderet Istro!
Rectus Eoam stetit in procellam,
Qualis armatas hiemes et omnem
Sustinet Calpe Thetin, atque inexpugnabilis obstat.
Quantus hinc lato metuendus atque hinc
Limitem ferro secat, et decora
Caede formosus, mediaque laudum
Pulcher in ira
Ardet! hibernos velut inter imbres
Ardet Orion, ubi traxit omni
Astra vagina, rutilusque stricto
Fulminat igni.
Ille seu pictis equitata Bessis
Arva permensus, gelidumque Volgam;
Sive Pelleas bibit insolentem
Phasin ad aras:
Barbaros templis tibi victor arcus,
Virgo, suspendit; Scythicosque cinctus,
Et tibi sacro clypeorum acervos
Ussit in igni.
Alta scit Taphri domus, et potentis
Sarbaci versae meminere turres,
Rupta cum Thracum quateret tremendo
Castra tumultu.
Ille dum denso jaculorum in imbri
Hinc Dahas, illinc ageret Gelonos,
Ipsa nimborum cuneis et omni accincta tonitru,
Turbido late manifesta coelo, et
Ter quater tortas jaculata flammas,
Ignium curru super et rubenti
Nube tonabas.

Sensit Euxini tremuitque laevum
Litus, et motae crepuere rupes,
Ter quater nigram retegente saeva
Luce Maeotim.
Sensit, atque ipsos Tanais pavens refugit in fontes: dubitante ripa
Subsistit paullum, trepidoque Phasis
Palluit auro.
Sic ames nostris, bona Virgo, saepe
Hostibus nosci: tibi sic per omnes
Viliae ripas Litali reponant
Signa nepotes.
Sic ab extremo tibi victor Occa
Arma de victis referat Suanis,
Et novas solvat nova vota Ladislaus ad aras.
Haec et alternis geminata votis
Plura dum sicco canimus sub aestu,
Obvium fessos nemus hospitali
Excipit umbra.
Ludor? an mollem foliorum ad auram
Lene vocales modulantur alni,
Et leves lymphae, trepidique grato
Murmure rivi?
Ipsa te, Virgo, sonat alnus: ipsa
In tuas vivax salit unda laudes:
Audit et longe tua discit ipse
Nomina lucus.

Quarta leuca seu *Troci.*

ODE XII.

Ultimus restat labor altiores
Ire pes lucos, et aprica circum

Stagna lunari, tumulosque lento
Vincere cantu.
Hic tibi casto Salomonis ore,
Dictus ad sanctas hymenaeus olim
Nuptias, mutum nemus et silentes
Perstrepet alnos.
Quod tuis, Virgo, bene dormit ulnis,
Sola sopitum potes osculari
Numen, et flammas animaeque sanctum
Sugere florem.
Sola fragranti melius Falerno
Uber adstringis, quoties ab imo
Corde spiravit genialis intimae
Halitus aurae.
Mille Phaeacum, Cilicumque mille,
Nympha, te circum volitant odores:
Blandus hic costi liquor, inde pinguis
Sudat amomi.
Sola te mulcet tamen aura, si quae
Dulce spirantis venit ore Nati,
Cujus illimi tibi lene nomen
Manat olivo.
Sive Bacchei tibi forte succi
Regis arcanae patuere cellae,
Regis arcano meliora ducis
Ubera vino.
Sive diffusis oluere nardis
Regis instructae tibi, Nympha, mensae;
Regis optatos tibi nardus una
Spirat odores.
Si Palaestino metis in vireto
Myrrheos flores; tua solus ille
Nexilis myrrhae religatur inter
Ubera nodus.

Si tibi dulces amor est racemos
Pingue gemmanti resecare Cypro;
Unus e multis tibi ridet ille,
Virgo, racemus.
Solis aestivos licet inter ignes
Hinc et hinc latis spatiosa ramis
Pinus, et prona tibi se reclinet
Frondibus ilex;
Sola te mulcet tamen aestuantem
Si qua frondosa cadit umbra malo,
Cujus ab dura tibi Natus olim
Fronde pependit.
Plura dicturis procul e Trocanis
Arcibus turres, placitusque dudum
Virgini collis, mediaque templum ap-
paret in urbe.
Protinus votis genibusque supplex
Sternimur vulgus, quater, Alma, salve,
Virgo, dicturi: quater illa motis
Annuet aris.
Virgines jam tum puerique Divae
Supplici frontem redimite cera, et
Virginem grata Puerumque laudis
Dicite rixa.

VIRGINES.

Ceteris ornant moritura frontem
Serta: te, Virgo, moriente numquam
Flore Carmelus tegit, et perenni
Fronde coronat.

PUERI.

Ceteri frontem metuente demi
Implicant auro: tibi concolori
Luce nativum capitis, Jesu,
Fulgurat aurum.

VIRGINES.

Qui tibi, Virgo, per eburna vidit
Colla diffusos sine lege crines,
Regiam tingi trabeam rubenti
Vidit aheno.

PUERI.

Qui tibi vidit niveis, Jesu,
Hinc et hinc sparsos humeris capillos,
Vidit elatas tumulis Idumes
Surgere palmas.

VIRGINES.

Quale ridenti radiant Sereno
Semper illimes Hesebonis undae,
Tale connives oculis jocanti,
Diva, puello.

PUERI.

Lacte perfusae veluti columbae
Vitreas semper speculantur undas,
Sic in intacta retines, Jesu,
Lumina matre.

VIRGINES.

Cui genas, vel cui similes canemus
Virginis vultus? Similes canemus
Punico, cum per sua lucet ultro
Fragmina, malo.

PUERI.

Cui genas, vel cui similes canemus
Parvuli vultus? Similes canemus
Areis, quas Sol variaeque scribunt
Floribus Horae.

VIRGINES.

Atticos longe redolere succos
Dicimus, Virgo, quoties diserta

Lene ridenti tibi mella manant,
Lene loquenti.

PUERI.

Lilium, Jesu, niveis hiare
Dicimus labris, quoties odora
Dulce ridenti tibi myrrha spirat,
Dulce loquenti.

VIRGINES.

Mille quod telis clypeisque tecta
Turris adverso micat icta Soli,
Matris adverso micuere longe
Colla Puello.

PUERI.

Quod Therapnaei breve ver Hymetti,
Quod Palaestini sapiunt liquores,
Matris e collo sapiunt reclinis
Colla Puelli.

VIRGINES.

Quo tibi, Virgo, maduere succo
Virgines palmae? maduere succo,
Qualis in siccas lacrymante myrrha
Liquitur herbas.

PUERI.

Quis tuis fulgens hyacinthus ardet,
O puer, palmis? hyacinthus ardet,
Qualis aut sceptri sedet, aut coruscae
Arce coronae.

VIRGINES.

Quae jugis Cretae viridisve Cypri
Tanta Lesbois fluit e racemis,
Quanta maternis tibi, Virgo, manat
Copia mammis?

PUERI.

Quis vel Hyblaeas odor inter herbas
Tantus aspirat, Cilicumve rura,
Quantus aspirat tua dulcis inter
Ubera, Jesu?

VIRGINES.

Zona quae fluxam vetat ire pallam,
Flavet intexta tibi, Virgo, fruge,
Quam pudor circum niveoque stipant
Lilia vallo.

PUERI.

Quae tibi cinctus revocat rejectae
Vestis, arcanis vigil est eburna
Zona sapphyris, tacitoque pectus
Circuit igni.

VIRGINES.

Cum, levi plantas cohibente socco,
Virgo stellantem graditur per aulam,
Aeream credas aciem canoro
Ire triumpho.

PUERI.

Crura cum picto religavit ostro,
Et stetit celso Puer ore, credas
Pone suffixo geminas in auro
Stare columnas.

MATHIAE CASIMIRI SARBIEVII

EPIGRAMMATUM

LIBER UNUS.

MATTHIAE CASIMIRI SARBIEVII

EPIGRAMMATUM

LIBER UNUS

I.

AD TARQUINIUM GALLUTIUM

E SOCIETATE JESU ORATOREM ET POETAM CLARISSIMUM:

Cum ei sua de Divino Amore Epigrammata traderet.

Dum tibi divinos jussi ferremus Amores,
Urget Amor gressus ferre, referre Timor.
Hic trahit, hic retrahit gressus: hic pugnat, (et ille;
Ille suis nixus viribus, iste suis.
Hic jaculum jacit, ille jacit. Pugnatur: Amoris
Tela Timor, vitat tela Timoris Amor.
Ut tibi divinos tandem ferremus Amores,
Victus uterque fuit, victor uterque fuit.

II.

RELIGIOSUM PAUPERTATIS VOTUM.

Si dederit homo omnem substantiam domus suae pro dilectione, quasi nihil despiciet eam. Cant. 8.

Venalem nuper coelo mercabar Amorem.
Quis credat? qui se venderet, ipse fuit.
Aurum donabam: sed emi se noluit auro.
Cum largirer opes, reiiciebat opes.
Omnia donabam: sed noluit omnia. Totum
Quod superest (inquam) si placet, aufer, A-
(mor.
Risit: et aethereo, quod inutile quaeris Amori
Sollicitus pretium? da nihil, inquit, Emes.

III.

HASTILUDIUM FORTUNAE ET DIVINI AMORIS

DOTALIS FORTUNAE ANNULUS, ORBIS. Seneca.

Deus est Sphaera, cuius centrum est ubique, circumferentia nusquam. Proclus.

Meta volaturae steterat teres annulus hastae,
Annulus ad dociles pervia meta manus.
Annulus Orbis erat. Fortuna ciebat ad Orbem,
Et simul aethereus tela ciebat Amor.
Fortunae mediam teres annulus induit hastam:
Major, ait, nobis meta petetur, Amor.
Et temere jactum jaculatus in aethera telum,
Nusquam meta mea est, inquit, ubique
(mea est.

IV.

Veniat dilectus meus in hortum suum. Cant. 5.

Pulcher Amor sumsit rudis instrumenta coloni
Et sua deposuit tela suasque faces:
Et manibus stivam rapuit; castique laboris
Ad sua ruricolas junxit aratra boves.
Ilicet, ut facili subvertit vomere corda,
Castaque virginibus Gratia crevit agris;
Flos, ait, unus abest: sunt cetera millia flo-
(rum.
Ut nullus possit, Christe, decesse, veni.

V.

De S. Mammete Martyre a leonibus, quibus erat objectus, intacto.

Parvus in extremam Mammes descendit are-
(nam;
Squallebant tenui pallida membra fame.
Horruit hanc praedam venantum turba fera-
(rum,
Et potuit sese vincere longa fames.
Unde protervorum jejunia victa leonum?
Sic docuit Martyr: sic didicere ferae.

VI.

De eodem.

Praetor inhumanis, Mammes, te dentibus
(offert;
Immaturus adhuc, parvule, Martyr. eras.

Praeside mansueti sed plus sapuere leones,
  Pro puero mores dedidicere suos.
Norant septenni faciles ignoscere praedae;
  Cui Praetor rabidas jusserat esse feras.
Parcere si placidi puero scrivere leones,
  Illi Praetores, tu leo Praetor eras.

VII.

Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meae, ut inveniam te foris? Cant. 8

Quo tandem meus avolavit ille,
Formosissimus ille Natus, ille
Quo tandem meus avolavit Infans?
An jam Bethlemium reliquit antrum,
Natalesque casas, et hospitalis
Fortunata petit fluenta Nili?
  Obstent culmina, fabulosus obstet
Haemus, Pelion, Ossa, Pindus, Othrys;
Ut pulsum celer assequar Puellum,
Nimbis ocyor, ocyor procellis
Pergam: per saliceta, per rubeta,
Per deserta, per asperos hiatus.
Per spineta, per iliceta pergam.
  An rursus Pharias perosus oras
Damnato redit exsul e Canopo,
Tranquillamque petit redux Idumen?
Ut pulsum celer assequar Puellum,
Stent inter scopulique, frondesque
Silvae verticibus minentur inter;
Damis ocyor, ocyor capellis,
Vadam: per fruticeta, per vepreta,
Per dumeta, per invios recessus,

Per querceta, per aesculeta vadam.
An late Solymas peragrat oras,
Et pinguis juga calcat Hermonaei?
Carmelique super nivale tergum
Formosis spatiatur in viretis,
Qua circumfluus elegante ripa,
Singultantibus evolutus antris
Jordanes sonat, et remurmurantes
Sese fluctibus alloquuntur undae?
Ut pulsum celer assequar Puellum,
Pardis ocyor, ocyor leaenis
Curram: per siliceta, per fruteta,
Per pineta, per obvias paludes,
Per saxeta, per arboreta curram.
An nostri vitiis iniquus orbis
Centum Taenarios triumphat hostes?
Stellarumque procul favente pompa
Phoebi scandit equos, et ordinata
Molli sidera temperat capistro?
Ut laetum celer assequar Puellum,
Fulgetrisque, curribusve flammis,
Aurigantibus Africis et Euris,
Et blandis Zephyris Favoniisque,
Per lenes ferar inquietus auras,
Et desiderii vehente penna
Spirantum vehar essedo Notorum,
Vernarumque rotis Etesiarum.
Sed quo me rapit incitatus ardor?
Ambo ludimur, ambo: dum Puellum
Quaero, quaerit et ipse me Puellus,
Et vastos procul obsecrat recessus,
Obtestatur agros, nihilque de me
Respondentia sciscitatur arva:
Sic et me fuga ludit et Puellum.

Stabo: quemque vagum nequit videbo
An possit Deus invenire stantem.

VIII.

DE D. MARIA MAGDALENA.

Per vicos et plateas quaeram, quem diligit anima mea. Cant. 3.

Et gemit, et miseris singultibus astra lacessit,
Et salso teneras irrigat amne genas.
Et cava per, per acuta celer, per inhospita (fertur:
Et per aperta fugax, et per iniqua ruit.
Quid facit ad tantos tam prodiga lacryma (cursus?
Magdalis in lacrymis navigat ipsa suis.

IX.

De Puero Jesu nato.

Quid esse possit hoc Puello carius,
Cui mellis ore plena manat copia,
Illime plenis balsamum rivis abit,
Et liberali nectar amne labitur,
Stellae serenis illigantur crinibus,
Puraque cirri luce cervicem rigant,
Et e bisulca siderum natus face
Pectit coruscas aureus pecten comas?
Sed exoleta nascitur Puer casa,
Et exquilino natus in fimo jacet,
Dextraquę culmum prensat, et foenum premit,

Coeloque coram nudus, et coram gelu
Injuriosa stringitur Puer nive.
Quid esse possit hoc puello vilius?

X.

CASTA SED FOECUNDA.

Memores uberum tuorum. Cant. 1.

Ibi dabo tibi ubera mea. Cant. 7.

Velle meas, mi Sponse, canis te sugere mam-
Sic quae Sponsa fui, jam tibi mater ero. (mas:
Ipsa tuas etiam memini me sugere mammas:
Sic qui Sponsus eras, tunc mihi mater eras.
Ambo iterum bibimus de mamma saepius una:
Sic soror ipsa tibi, tu mihi frater eras.
O Amor! unus Amor! quos non effingis Amo-
Omnibus omnis eris, sit ibi nullus eris. (res?

XI.

Surge Aquilo, et veni Auster: perfla hortum meum, et fluant aromata illius. Cant. 4.

Astra rogant lenes murientia lilia nimbos,
Et rosa sub nimio sole precatur aquas.
Quid faciat? ventos Amor advocat, advocat im-
Irriguo quorum rore revixit ager. (bres:
Quam pulchri flores! quorum lassissima cultu
Spirat humus ventis, sudat Olympus aquis.

XII.

DF PUERO JESU CASTITATIS AMATORE.

Ego flos campi. Cant. 2.

Etesiarum Gratiae, vagorumque
Favoniorum. Sarmataeque tibicen
Septemtrionis, et Britanne cum Cauro
Apeliota, regis Aeoli turmae,
Circumvolate praepetes meum florem,
Blandoque laetum sibilo salutate:
Dulcesque malas, floreamque cervicem,
Corallinumque floris aurei labrum
Non flante naso, nec tumentibus buccis,
Sed complicatis osculemini labris:
Sed ante frontem mystacasque nimborum
Abradat Auster, et novacula veris
Morosus udam tondeat Notus barbam,
Ne recta puris obstet osculis seta.
Tum vero sudi gratia decens vultus
Tam delicatum basiabitur florem,
Et lenis aurae murmur insusurrabit.
Adsint et omnes graminumque florumque,
Omnesque castae Chloridis venustates;
Suasque vadant ordinata per turmas,
Argenteorum castra lilietorum,
Et aureorum copiae rosetorum.
Omnes supina supplices coma, reddant
Suo tributum laudis Imperatori,
Novamque veris gratulentur aetatem.
Neu sit pudori liliisque nardisque,
Pronisque calthis, cernuisque verbenis,

Rogare velle floridae juventutis
A liberali Rege praerogativam,
Et castitatis impetrare decretum.
Exinde pulchra convocentur ad signa
Sub castitatis Rege militaturi,
Tecti rubente fusilis comae crista
Duces acanthi, militesque verbenae,
Amazonumque prima turma caltharum.
Eant et Indi protinus granadilli,
Et expeditis spiculisque clavorum,
Hirtisque spinis, lanceisque, flagrisque,
Contra furores audeant Dionaeos
Veneficorum senticeta philtrorum,
Herbosa contra telar. Cyprios flores,
Amasiosque dimicare Narcissos.
Morare miles? et vocante Bellona,
Sparsi per ortos otiamini flores?
Flos ecce vestri primus agminis ductor,
Pro castitatis laude proeliaturus
Se Martiali collocavit in campo.

XIII.

Lampades eius lampades igni. Cant. 8.

O ego si fierem medio sita cardine tellus !
Sponse, tua starem pendula Sponsa manu!
O ego si fierem liquido torrentior amne!
Ad nutus fluerem lenior amne tuos.
O ego si fierem rapidis pernicior Euris!
Fingerer obsequiis promtius ipsa tuis.
O tandem, nisi sim celeri velocior igne,
Vel fieri cuperem cuncta, vel esse nihil.

XIV.

Trahe me post te: curremus. Cant. 1.

Mi Jesu, sine te per opaca, per invia tendam;
Et potero longas te sine ferre moras?
Felix, ah felix olim tua Magdala, quae se
Nexuerat vinctis ad tua crura comis!
Sic comes illa tuum nunquam linquebat Amo-
Tu captivus eras illius, illa tui. (rem:
Altera, ne dubites, ego sum tua Magdala,
(Christe:
Ergo trahas vel me, Sponse, vel ipse mane.

XV.

Ad omnia versatilis.

Castus Amor ramo pharetram commendat et
(arcum.
Arma valete: novum me vocat, inquit, opus.
Plana per aequales se straverat area campos,
In glacie qualem Daedala fingit hiems.
Hic Amor, adducto ludentis more flagello,
Ludendi locus est, sed trochus, inquit, abest.
Eia cor huc prodi, clamo: cor prodit, et inde
Dum putat esse trochum, cor mihi versat
(Amor.

XVI.

D. Magdalena sub cruce flens.

Ah sitio! clamas: absunt his rupibus undae,
Sola fluunt oculis flumina, sola bibe.

XVII.

Revertere, Sulamitis. Revertere dilecte.
Cant. 2 et 6.

Insequeris, fugio: clamasque, Revertere, Jesu:
Et reduces ad te flecto repente vias.
Insequor, ipse fugis: clamoque, Revertere Jesu:
Et faciles ad me flectis amice, vias.
Assequeris, fugio: fugis, assequor: o bonus (error!
Obsequii felix o in amore fuga!
Ad te, ne fugias, tua me fuga, Christe, reducet:
Dux tibi ne fugiam, vel meus error erit.

XVIII.

SACRI STUDIOSUS OBSEQUII CADAVER EST.

Fortis est ut mors dilectio. Cant. 8.

Ut scires, quo, Christe, tui flammarer amore,
Non unus pro me nuntius ivit amor.
Cor ad te misi; cor non est, Christe, reversum:
Mitto voluntatem, Christe; nec illa redit:
Ut tandem totam posset tibi dedere mentem,
Intellectus erat missus; et ille manet.
Nunc animam mitto: quod si non illa redibit,
O ego quam vivum, Christe, cadaver ero!

XIX.

Epitaphium vivo.

Et vivo, et morior. Quid inanes demoror auras?
Quid juvat ambiguis nectere fata moris?
*

Construe perpetuis halantem floribus urnam,
Et tumulum nobis pone superstes, Amor.
Hic sepeli miserum, et lacrymis adsperge ja-
(centem,
Et duo marmoreis carmina caede notis
Et vivo, et morior. Possis in amore, Viator,
Et quo vivo, mori; et vivere, quo morior?

XX.

Bernardino Hosti missa Imago Christi cruci affixi.

Me segnis non figis Amor? sunt omnia praesto:
Crux arcus, jaculum Christus, et Hostis ego.

XXI.

Super rivulos aquarum.

Errabam nuper vitreas prope Tibridis undas,
Qua solet ad scopulum naufraga lympha
(queri,
Dicebam: Mea lympha, meos lacrymeris amo-
Nam me jam lacrymae destituere meae (res;
O ego si possem fieri tam prodigus amnis!
Aeterna fluerem pulchra per arva fuga.
Haec ego: sed tacitas suspendit lympha quere-
In me mutari forsan et ipsa cupit. (las:

XXII.

Imago B. Stanislai Kostkae Romana.

Quis te tam lepida mentitur imagine pictor?
Quae tam viva tuas temperat umbra genas?

Tu palles, pallet. Quod si rubet illa, rubescis.
Tu vita, vita non caret illa sua.
Tu sine corde manes; manet haec sine corde (loquente
Te, loquitur; visus te jaciente, jacit.
Par est laus vobis, disparque: fidelis imago
Illa tui; sed tu, Stanesilae, Dei.

XXIII.

Nuntietis ei, quia amore langueo Cant. 5.

Porrigo dum terris aures, dum surrigo coelo:
Clamat, Ama, Tellus; clamat Olympus, Ama.
Sint irata licet, gelidum mare suadet amare,
Fulgur amore micat, fulmen amore tonat.
Aura tuos ignisque mihi commendat amores,
Saxa repercussis vociferantur aquis.
Non opus est posthac nobiscum, Christe, loqua- (mur:
Orator nostri mundus amoris erit.

XXIV.

Amor Divinus.

Cor mihi clamat, Amor clamat: Cor dormit, et (ille.
Ambo tacent: surgit Cor mihi, surgit Amor.
Cor mihi plorat, Amor plorat: Cor ridet, et ille.
Ambo canunt: plaudit Cor mihi, placuit Amor.
Tene verecundi, Cor, Amoris dixero fratrem?
Tene mei fratrem dixero Cordis, Amor?
Nescio, quid sit Amor Cordi, quid Cor sit A- (mori:
Hoc scio quod totus Cor ego, Christus Amor.

XXV.

Osculetur me osculo oris sui. Cant. 1.

Quaerebam nostris si quis daret oscula labris,
Dum meus, heu! longo tempore Sponsus abest.
Oscula poscebam Coelum: dabat oscula Coelum;
Sed satiare meas non potuere genas.
Oscula poscebam Terram: dabat oscula Terra;
Sed fuerant tactis asperiora petris.
Terra vale, Coelumque vale; dabit oscula Spon-
O essent, quot sunt vota, tot ora mihi! (sus:

XXVI.

Meliora sunt ubera tua. Cant. 1.

Hinc mihi se Tellus mensa ponebat in una,
Invitans tacito murmure: Sponsa, sede.
Illinc se patera Mare propinabat in una,
Increpitans rauco vortice: Sponsa, bibe.
Tunc ego: Terra, tuos nolo; Mare, nolo liquores:
Tu mihi, Sponse, fames; tu mihi, Sponse,
(sitis.
Audiit, et geminum Sponsus mihi protulit Uber:
Tu mihi, Sponse, cibus; tu mihi potus eris.

XXVII.

De Angelo B. Aloysio adstante.

Quam bene siderei vultus imitatur Ephebi,
Et simili ridet lacteus ore puer!

Hic niveis par est, niveis par ille ligustris:
Ille rosa, multa purpurat iste rosa.
Pura verecundo sublucent lumina sole:
Et roseus teneras stat pudor ante genas.
Dissimiles habitu, similes sibi moribus ambo:
Dicite, sint similes, dissimilesne magis?

XXVIII.

De eodem.

Angele, Gonzaga es, si pictas exuis alas:
Si, Gonzaga, alas induis, Angelus es.

XXIX.

Venatio Amoris.

Venatum coeli croceos Amor ibat in agros:
Sed, qui corda pius depopulatur, Amor
Occurrere lupi, procul occurrere leones,
Et procul in jaculis hispidus ibat Amor.
Ecce volaturae vix erupere sagittae,
Protinus aethereae procubuere ferae.
Quid clausum tam saeva juvat custodia coelum?
Pandit Amor planas per fera monstra vias.

XXX.

Venatio Amoris et Jesu.

Surge, volaturas, Amor, ejaculare sagittas:
Es mihi meta, Deus; sum tibi meta, Deus.
Corda cruentandis pateant tua, Christe, sagittis,
Ut fias jaculis saucia praeda meis.

Corda cruentandis pateant mea, Christe, sagittis,
  Ut fiam jaculis saucia praeda tuis.
Quam tibi, Christe, capi, venari tam mihi dulce:
  Quam tibi venari, tam mihi dulce capi.

XXXI.

SAGITTA DIVINI AMORIS.

Vulnerasti cor meum. Cant. 4.

Illa ego sidereis deprompta Sagitta pharetris,
  Quam pius ad Superos ejaculatur Amor,
Quaero meam, sed quaero meo sine vulnere
  (metam;
  Nam mea non didicit vulnera ferre manus.
Quis credat, potuisse dari sine vulnere metam?
  Hic requiesce meo vulnere, Christus ait.
Accelero, metamque premo sine vulnere: sed
  Ne possem vulnus figere, vulnus erat. (jam

XXXII.

B. Aloysius pingitur inducto super togam linteo.

Pulchra Dies, et Nox pulchrae germana Diei,
  Artificem puero forte locabat acum.
Altera praetextam, longam dabat altera pallam;
  Illa nigram, niveam neverat illa togam.
Quos puer ut riguos in se conspexit amictus,
  Et Nox, et moto fulsit ab ore Dies.
O formose puer! quo se formosior esset,
  Ipsa, puer, te Nox induit, ipsa Dies.

XXXIII.

Donec aspiret dies, et inclinentur umbrae. Cant.

Quid nocti lumen, luci quid quaerimus umbram?
Nocte dies nobis est Amor, umbra die.

XXXIV.

Fortis est ut mors dilectio Cant. 8.

Mors et Amor gemini pugnant de laude triumphi:
Mors pharetra, pharetra conspiciendus Amor.
Mors ait, Expugno certis ego corpora telis:
Expugno flammis pectora, dixit Amor.
Major, ait, mihi, Mors, victoria cedit Amore;
At mihi major, ait, gloria cedit, Amor.
Tentarent et tela, pares nisi diceret esse
Victor utroque Deus, victus utroque Deus.

XXXV.

Inversa et humi jacens retro B. Aloysii Corona.

Qualis ubi liquidae riguis singultibus undae
Proluit aprici culta Galesus agri:
Talis in assiduos lacrymis Aloysius imbres
Liquitur, et puris pectus inundat aquis.
Scilicet ex istis nascuntur lilia rivis,
Deque pio vivus flumine potat ager.
Quid mirum? si versa retro, si spreta Corona,
Quam dominus fletu conserit, occat humum?

XXXVI.

Ejusdem posita retro Corona.

Aurea cum felix diademata poneret heres,
  Visa sibi raptis flere Corona comis:
Cumque suos iterum vellet circumdare crines,
  Ad domini caros procubuisse pedes.
Ipse sed acciduam pedibus calcasse coronam
  Fertur, et ingratas posthabuisse preces.
Illa retro revoluta, jacens: Lux Principis olim,
  Umbra mei posthac Principis, inquit, ero.

XXXVII.

Qualis est dilectus tuus? Cant. 5.

Qualis erat tuus ille? tuus pulcherrimus ille?
  Dicebat nuper barbara turba mihi.
Arripio dextra pennam, laevaque tabellam,
  Et noto, Christe, tuo quidquid in orbe nitet.
Pingo rosas, aurum, gemmas, viridaria, silvas,
  Arva, lacus, celeri sidera pingo manu;
Et tabulam monstrans, Noster pulcherrimus, (inquam,
  Qualis erat, vultis discere? talis erat.

XXXVIII.

Caput ejus aurum optimum. Manus illius tornatiles aureae. Cant. 5.

Ponite gemmifero frondentia serta metallo,
  Pulchra triumphales ponite sceptra manus.

Rex meus est Jesus. Rex formosissime Regum,
Tu mihi Dictator, tu mihi Caesar eris.
Qui sceptri fulgore caret, qui luce coronae,
Rex, ait, ille tuus? Rex erit ille meus.
Cui caput est aurum, manus est tornatilis auro,
Illius est Sceptrum, dextra; Corona, caput.

XXXIX.

In idem sacrum Canticum.

Vitis eram; nostros carpebat nemo racemos.
Flumen eram; nostras nemo bibebat aquas.
Arbor eram; nostra nemo consedit in umbra.
Ductor eram; nostrum nemo tenebat iter.
Phoebus eram; nostro lucebat lumine nemo.
Pastor eram; nostras nemo secutus oves.
Quid faceret Jesus? Aurum placet omnibus: (Aurum,
Ut placeam, posthac omnibus, inquit, ero.

XL.

Veni de Libano Sponsa.

Et fugis, et fugiens clamas: Quid, Sponsa, moraris?
Non fugis, ut fugias: ut capiare, fugis.

XLI.

De pullato et linteato Aloysio.

Quem pullae cernis squallentem in funere pallae,
Hunc nimius sacro torruit igne Deus.

Quid niveum, Pictor, pullo superaddis amictum,
Et tegis hiberna torrida membra nive?
Haec, ubi sidereos juvenis conceperit aestus,
A minimo Domini vestis amore fluet.
Perge tamen liquidas gelida nive spargere flam-
(mas,
Ut liquidum a flammis discat amare gelu.

XLII.

PULLATUS POST PRAETEXTAM ALOYSIUS.

Alluditur ad Mincium, hospitalem cygnis fluvium, paternum Aloysii solum.

Vectus oloriferi juvenis prope flumina Minci,
Ibat in herbosos Castilionis agros.
Hic nivei dominum cum mirarentur olores,
Squallida mutata pallia ferre toga;
Pullatum flevere ducem, visusque repente
Plurimus attonito Cygnus ab amne queri:
Atque aliquis, Quin nos etiam nigrescimus, *in-*
(*quit*,
Quando tam niveus sponte nigrescit olor?

XLIII.

Oculi B. Aloysii lacrymabundi.

Quis modus, o oculi, nimiis manare fluentis,
Et teneras fletu perdere velle genas?
In fluvios liquidis abeunt duo lumina rivis,
Et lacrymae gemini fluminis instar eunt.
Interea medio fluitant suspiria luctu,

Et pius irriguas ventilat Eurus aquas.
Remigium, socii, naves et vela paremus:
Sunt, quibus in coelum velificemur, aquae.

XLIV.

B. Aloysio consuetam meditationi horam impendenti roseum imminet Sertum.

Pulchra coloratis ubi pingitur Hybla rosetis,
Sicanias triplex colligit Hora rosas.
At modo quod croceos religant tibi serta capillos,
Unde repentinis emicuere comis?
Te matutinae pietas modo detinet Horae,
Illa tibi vivo tempora flore ligat.
Quot tibi mille legent formosos Secula flores,
Unica millenas si legit Hora rosas?

XLV.

De eodem Serto.

Ipsa Corona rosa est puero? puer anne Coronae
Ipse rosa est? puer est ipse Corona, Rosae.

XLVI.

B. Aloysius sacro lumine circumfusus.

Nox erat, et posito juvenis requierat amictu:
Venit Amor: posita se tegit ipse toga.
Sic ibat! sic ipse nigra sibi veste placebat!
Sic erat in refluo plurima ruga sinu!
Interea tacito vestes uruntur ab igni,
Et bibit admotas proxima palla faces.

Mane vigil positos juvenis repetebat amictus,
Et circumfusae luxit in igne togae.
Non miror juvenem tacitis arsisse favillis;
In tacitas, miror, non abiisse faces.

XLVII.

Oculi B. Aloysii.

Bisceminos olim mater Natura lapillos
Pygmalioneas inter habebat opes.
His frenare comas, et eburnea cingere colla,
Hos memori nusquam mittere velle manu:
Et chalybum nodis, et aheno vecte solebat,
Et vigili clausos sollicitare sera.
Parva tamen caris custodia visa lapillis,
Quaeve moram furto tollere posset, erat.
Ergo pro geminis Aloysi munus ocellis,
Accendit geminas casta per ora faces.
Tam fortunatis, inquit, custodia gemmis
Firmior esse potest, tutior esse nequit.

XLVIII.

Lilia manu praefert Aloysius.

Haec, quae virgineis nituntur lilia culmis,
Unde verecundas explicuere comas?
Non generant similes Faestana rosaria flores,
Nec simili Pharius messe superbit ager:
Non haec purpureis mater Corcyra viretis,
Nec parit aequoreis pulsa Carystos aquis.
Cum nullas habeant natales lilia terras,
Quis neget e casta lilia nata manu?

XLIX.

PETRO MALASPINAE RECTORI FLORENTINO SOCIETATIS JESU.

Scitata est flores nuper Florentia: cingat
 An bona spina suas, an mala spina rosas?
Optavere malam, tangi quae forte volebant:
 Nam mala tacturos pungere spina nequit.
Optavere bonam, tangi quae forte negabant:
 Nam bona tacturos pungere spina solet.
Sic demum variam clausit Florentia litem,
 Esset ut alterutris assita spina Rosis:
Nullus ut has tangat, tangantur ab omnibus illae;
 Sit bona Spina Malis, sit Mala Spina Bonis.

L.

DE CAPTO OROMUSIO.

Quae urbs vulgo ab Indis Gemma orbis terrarum appellatur.

Annulus est orbis, pulcherrimus annulus orbis,
 Indutus digitis, Lysia pulchra, tuis.
Non tamen ille fuit pulcher sine divite gemma;
 Dives Oromusii nam sibi gemma fuit.
Gemma fuit, non est: subiti nam turbine belli
 Nuper Erythraeo perdita gemma luto est.
Ergo tuam quaeres, pulcherrima Lysia, gemmam
 Inter barbaricos, Persica busta, sinus.
Ecce meos, inquis, poscunt mea regna lacertos,
 Ecce meas poscunt Chinica claustra manus.
Non opus est humeris: Oromusia gemma videtur:
 Ipse satis pollex, ut capiatur, erit.

LI.

JOANNI DE LUGO, DUM POST MORBUM AD INTERMISSAM DE POENITENTIA DOCTRINAM REDIRET.

Fertur inornatis nuper Metanoea capillis
  Flesse, repentina cum raperere febri:
Fertur et indomito frenos laxasse dolori,
  Et lacrymis madidos exhibuisse sinus.
Cum rursus domito repetis tua pulpita morbo,
  Fertur inornatas disposuisse comas:
Et domitos hilari risu frenasse dolores,
  Et lacrymis vacuos explicuisse sinus.
Quis, Pater, incolumi de te non gaudeat, ipsae
  Si gaudent Lacrymae, ridet et ipse Dolor?

LII.

AD PONTILIANUM.

E templis quoties redeo, Paulive sacello,
  Occurris reduci, Pontiliane, mihi,
Ac subitus quaeris: Placuere palatia Pauli,
  Et Pelusiaca secta sacella Pharo?
Cum dixi nitidis placuisse palatia tectis,
  Et placuisse suis ardua templa tholis;
Tu rursum, fontesque tibi circosque placere,
  Vasta placere crepas amphitheatra tibi.
A placitis cessa, ne Roma Placentia fiat:
  Ipse Placentinus ne videare, tace.

LIII.

AUGUSTINO VIVALDO PRIMUM IN LITHUANIA, AC DEINDE ROMAE PROVINCIALI PRAEPOSITO SOCIETATIS JESU.

Cum te Parthenope Patrem, cum Parma vocaret,
Optaretque suum Trinacris ora Patrem;
Roma suas dominis mundi de montibus arces
Prospicit, et studiis invidet una trium.
Quid faciam? Parmae cedam? Trinacria flebit:
Parthenopae cedam? Parma queretur, ait.
Trinacriae cedam? Siren et Parma querentur.
Quin potius tantum sortior ipsa Patrem?
Cedite jam Natae, Matri concedite Patrem:
An non vester erit, si meus, inquit, erit?

LIV.

DE TIMIDO ANSA FULVIO.

Dum bellicosus nuper Ansa prandentes
In Orthomanum Sarmatas adhortatur;
Prandete, dixit, milites, triumphalis
Jam coena vobis praeparatur in Coelo.
Dixit: sed ipse jam moventibus signis,
Et buccinarum tympanique rumore
Perterrefactus, ordiente Bellona,
In civitatem primus Ansa profugit.
Interrogatus inde, cur fugam mallet,
Et cur ad astra nollet ire coenatum?
Hac luce, fallax inquit Ansa, jejuno.

LV.

AUGUSTINO VIVALDO PRAEPOSITO PROVINCIALI ROMANO SOCIETATIS JESU.

Cum te nuper Honor liquidis circumvagus auris
  Altus inauratis insequeretur equis;
Trans Alpes Helicenque volas, ubi prensus Honori
  Dignaris merita Littava frena manu:
Cum tamen ingratos aspernareris honores,
  Itala festina corripis arva fuga.
Hic Latias iterum caperes cum jussus habenas,
  Et victus meritis erubuisset Honor;
Non pudet a merito, dixit, me Praeside vinci:
  Sed vinci toties a fugiente pudet.

LVI.

AD PLAUTUM.

Sive peregrinas mittam tibi, Plaute, Camoenas,
  Sive Medusaeis fusile carmen aquis;
Non poteras, inquis, melius mihi mittere carmen,
  Nec melius magno cum Cicerone loqui.
Non poteram melius? laus haec mihi falsa videtur,
  Quaeve vel inviti stipitis esse potest.
Laudari puto me melius potuisse, sed a te
  Laudari melius non potuisse puto.

LVII.

MATER NERONIS AD NERONEM.

Quo gladium vibras? utero, mammisne minaris?
  Ah reprimat caecus barbara tela furor!

Lactabam mammis, utero te, nate ferebam:
  Dignus erit venia forsan uterque locus.
Erramus. Qui te miseras male fudit in auras,
  Dignus uterque mori: Caesar utrumque feri.

LVIII.

ELOQUENTIA FRANCISCI CARDINALIS BARBERINI.

Qualis odoriferi per aprica rosaria Pindi
  Garrit Hyanteae lubricus error aquae:
Talis Apollineae, Procerum doctissime, linguae
  Pura Palatinas copia fundit opes.
Et tibi doctiloquae posuere silentia Cyrrhae,
  Victaque Pegaseus comprimit ora liquor.
Saepe loqui docto possit cum Principe Roma;
  Discet ab egregio Principe Roma loqui.

LIX.

EJUSDEM SACRA POESIS.

Cum tibi Pierios velaret Purpura crines,
  Visa sibi raptis Laurea flere comis.
Illa fuit nostris quondam data gloria ramis:
  Cede meis, inquit, Purpura, cede comis.
Risit, et e summo respondit Purpura vultu:
  Cingo meas, inquit, Laurea, cingo comas.
Quid facitis? meritos ambae praecingite crines:
  Laurea Vatis erit, Purpura Regis erit.

LX.

AD ADM. R. P. MUTIUM VITELLESCUM PRAEPOSITUM GENERALEM SOCIETATIS JESU.

Excubat in medio tibi pulchra Modestia vultu,
  Et niveus roseo regnat in ore Pudor.
Simplicitas oculis, sacra Facundia lingua,
  Ridet in ingenuis Gratia viva genis.
Majestas humeros, placidam Clementia frontem,
  Pura verecundus pectora Candor habet.
Prae foribus famuli, video, famulaeque morantur:
  Virtutem Dominam quis neget esse domi?

LXI.

CEREA NERONIS EFFIGIES IN ABDITO REPOSITA.

Durus et in molli figit Nero vulnera cera:
  Mollis et in duro cera Nerone furit.
Cerea quid frustra Solem devitat imago?
  Ipse suo iratus diffluet igne Nero.

LXII.

IN CEREAM PUERI JESU EFFIGIEM.

Exprimit et verum mentitur cera Puellum,
  Et docet et vera fallit Imago nota.
Hos oculos gerit illa quidem, quos ille gerebat;
  Et quas ille genas, has gerit illa genas:
Tu tamen his oculis, hoc vultu luderis hospes.
  Id fieri possit qua ratione, rogas?
Materia peccat, non peccat imago figura:
  Cerea materies, melleus ipse fuit.

LXIII.

IN MARITIMAM PALI MUNITIONEM DUCUM URSINORUM.

Pulvereis simulant dum rauca tonitrua flammis,
Martiaque artifici fulmina nube ruunt;
Attonitis pelagi genitor Neptunus ab undis
Sulphureo afflatum sustulit igne caput.
Ecquis, ait, nostri tranquilla silentia regni,
Et resides bello sollicitavit aquas?
Jamque sibi duci volucres ad frena quadrigas,
Tritonemque cava proelia flare tuba,
Armarique Notos Tempestatesque jubebat,
Et Thetin armatis vellere signa feris;
Cum procul Ursini fluitantia signa Gradivi
Prospicit impulsis velificata Notis.
Ursus erat signum, picto qua sutilis Urso
Pensilis e summa carbasus arce fluit.
Heus, ait, inceptis, Hiemes, absistite pugnis,
Et vos caeruleae ponite bella ferae:
Novimus excussum jaculantia monstra profun-
(dum:
Quae fera concepto mugiit igne, nova est.

LXIV.

AD COSMICUM DE QUINCTO.

Mulum Quinctus emit, sed caecum, Cosmice,
(multum.
Unum oculum mulus non habet: ille duos.

LXV.

DE LUDOVICO XIII. GALLIARUM CHRISTIANISSIMO REGE

Cum primo regni anno Rupellam ab eo expugnatam fuisse percrebresceret.

Ludo vices, Ludovicus ait. Mars risit; et, Ohe
  Lude meas, inquit, Rex Ludovice, vices.
De puero, ni Rex esses Ludovice, vererer:
  Et puer, et Rex es; regie lude puer.
Jacta Rupellani cecidit simul alea belli,
  Ante tuos cecidit victa Rupella pedes.
Ludere perge vices, ut sunt tibi proelia ludus:
  Sic, Ludovice, tibi vincere, ludus erit.

LXVI.

LIBELLUS DE PIETATE CHRISTIANA LAUDATUS.

Pietatis iste est liber, et auctoris tamen
  Nomen tacetur: ipsa conscripsit, reor.

LXVII.

AD TIMANTEM PICTOREM.

Pinxisti pulchrum pulchra cum Matre Puellum:
  Nec tamen illa fuit pulchra, nec ille fuit.
Pictorem Mariae melius vis pingere Lucam?
  Quis scit an errores corrigat ille tuos?

LXVIII.

DE A. PERSII SATYRIS.

Vis Persi tetricas videre noctes?
Auditor lege scripta, lector audi.

LXIX.

TUMULUS CONJUGIS PAULI SAPIEHAE DUOS INTER EQUITES HASTATOS.

Quis jacet hic? magna magnus de stirpe Sapieha.
Quis prope? Sapiehades sunt prope signa (nurus.
Quo clarus conjux? clarissimus omnibus: armis,
Pace, fide, patria, religione, toro.
Quid certant equites? certant, quis vivere possit,
Vel meliore nuru, vel meliore viro.

LXX.

IN COTHURNATUM GALLICUM.

Vectari rauco pudor est tibi, Gallice, curru?
Cur ergo rauco non pudor ire pede?

LXXI.

AD JOANNEM CAROLUM CHODKEVIC, DUCEM EXERCITUUM POLONIAE ADVERSUS OSMANUM IMPERATOREM TURCICUM:

Cum Gymnasium inviseret.

Spernere si nolis vatis praesagia Musae,
Nil in te juris, Carole, casus habet.

Vilneae nuper dum mandat Apollo Thaliae,
Grammatica nomên flectere lege tuum,
Cunctatur, dubitat, pallet, rubet, haesitat,
(alget;
Haec hilari tandem voce Thalia refert:
Chodkevic „ ait, est indeclinabile nomen:
Robore bella gerit, Casibus ergo caret.

LXXII.

IN STEMMA EJUSDEM W LITERAM DUODECIMAM INVERSAM.

Magnus Alexander, Magnus Pompejus habetur;
Magnus habebaris, Carole, magnus Otho.
Scilicet hos Magnos magni fecere triumphi:
Te major Magnum, Carole, palma facit.
Perlege stemma tuum: Vincis te, vincis et hostem;
Hic quae terra legi non putat, astra legunt.
Si dubitas, hoc ipse Deo da stemma legendum:
De coelo Magnum Maximus ipse leget.

LXXIII.

AD ROBERTUM CARDINALEM BELLARMINUM.

De piis ejus de Aeterna felicitate, et Gradibus, etc. libellis, quos Sophia Melecia Palatina magno studio paulo ante mortem evolverat.

Ingens gloria temporum tuorum,
Bellarmine Pater, beatiorum
Facundissime cygne gratiarum:
Conatusque tuos, tuasque noctes,

Sanctae pignora lucubrationis,
Victuros Pyliam libros senectam,
Palatina pio terebat usu,
Nec torpere sinebat, anguloque
Aut segnes humili jacere mensa,
Coeli delicias, Gradusque coeli:
Queis, sacra pariter tuaque penna,
Aeternam reseras beatitatem:
Et gemmantia templa nundinaris
Lamentis, gemituque, lacrymisque.
Istos illa diu legens libellos,
Festinabat, et omnibus lacertis,
Remis omnibus, omnibusque velis
Ad coeli properabat usque portum.
Nunc densis lacrymis laboribusque,
Et densis lacrymis doloribusque,
Coeli nobile nundinata culmen,
Formosis spatiatur in viretis.
Quid dici melius beatiusve,
Bellarmine, tuis potest libellis?
Palatina tuis beata libris,
Tu lectore beatus es librorum.

LXXIV.

AD CAECILIANUM.

Cum modo Magdalios cecinisses carmine fletus,
Et rapidos Afrae, Caeciliane, focos;
Continuo madidae properata volumina chartae
Ad nos perferri, Caeciliane, jubes:
Legi. Judicium quaeris de carmine? dicam.
Digna fuit lacrymis Magdalis, Afra focis.

LXXV.

DE NOVO GYMNASII FLORENTINI EDIFICIO, CUIUS INSTAURATIO SUB ADVENTU CAROLI AUSTRIAE ARCHIDUCIS COEPTA.

Arnus, an umbrosas inter liquidissimus alnos
  Permessus Latiis luxuriatur agris?
Aesar, an Ausonias subter labentia turres
  Flumina Castaliis vociferantur aquis?
Pindus, an audaces mediis in nubibus Alpes
  Piniferis comunt frondea colla jugis?
Quidquid erit: veram referet Florentia Cyrrham,
  Quam novus Austriaca condit Apollo lyra.

LXXVI.

SCAZON

Aulam fugit Aloysius.

Fallacis Aulae pompa, criminum mater,
Quae turbulentae pulverem bibis pompae,
Rituque semper fluctuantis Euripi
Et huc et illuc ambulando, cursando,
Confabulando, garriendo, ludendo,
Et usque et usque et usque consalutando,
Quotidiano mersa navigas coeno,
Centumqne pictis curribus lutum rumpis:
Sis o beata, delicata, formosa,
Morum Charybdis, Aula, pectorum Circe,
Dolosa Siren, innocentiae labes,
Fraudum satelles, officina fucorum:

Eas superbis semifulta lecticis,
Eas sereni luce pulchrior Phoebi,
Et per supinae colla plebis incedas.
Habe venustos, aureos, capillatos,
Pictos, perunctos, deque scrinio totos
Anteambulones laudis et trahas pompae;
Dum noster aulas Aloysius vitet,
Centumque velis, et rudentibus centum,
Centum phaselis, palmulisque devitet.
Habe capaces patrimonii Scyllas,
Fundi Maleas, spongias crumenarum,
Onusta laudum plaustra, nominum rhedas,
Plenas jocorum risuumque carrucas,
Ineptiarum mille turgidos folles,
Quibus dolosae ficta dona naturae
Vultus Poetas, et Poetrias linguas
Fecere dudum, susque deque vertere;
Quibus loquacis inficetiae plena
Negotiosa liminum salutatrix
Famelicorum turba circulatorum
Nugasque mille vendit, et locat risum,
Fraudumque frustis mille, mille fucorum,
Mendaciorum mille, mille nugarum
Suitque subsuitque mille centones:
Dum noster aulas Aloysius vitet,
Centumque Phoebis, et Phlegontibus centum,
Centum quadrigis Pegasisque devitet.
  Illum citato praepes impetu Virtus
Supra secures Caesarum, et Numae fasces,
Regumque et omne culmen Imperatorum,
Undamque supra civium, et fori fluctus
Enavigantem, passibusque non tardis
Mortalitatis saeva jura calcantem,

Nimbosque late, filiosque nimborum
Super Cometas, rauca fulminum regna,
Puerperamque grandinum et nivis Lunam
Ad usque rerum vexit ultimos fines.
Ibi ille pulcher imperator astrorum,
Novae beatus institor voluptatis,
Plenum sonora gaudium bibit ripa,
Rerumque dulci naufragatur in ponto.
I nunc superba, delicata, formosa,
I dives, Aula: sis beata, sis pulchra,
Conchyliata, purpurata, sis magna;
Dum te inde noster Aloysius ridet.

LXXVII.

HIEMS TRANSIIT, IMBER ABIIT, ET RECESSIT.
Cant. 2.

In immaturam mense Junio B. Aloysii Conzagae mortem.

O nix! o niveis albentia colla pruinis!
  O oculi, o niveo lumina vincta gelu!
O niveae cervicis hiems! o laeve genarum
  Frigus, et hiberna roscida labra nive!
O niveae crystalla manus! o mite comarum
  Vellus, et intactis alba pruina genis!
Ah! vereor, ne vere novos abeatis in imbres,
  Dum celer aestivos Junius urget equos.
Siste, precor, Juni: crudeles, sistite, soles.
  Hic minimo liquidus diffluet igne puer.
Non opus est flammis. Satis est sibi dicat Jesus:
  Cessit hiems, imber cessit: Amice, veni.

LXXVIII.

SCAZON DE B. ALOYSIO.

Iocose Scazon, si quid hactenus mecum
Molli sub umbra populive laurive,
Lenisve buxi pampinive lusisti,
Valere jussis arbitrisque curisque
Mecum sub alta feriare cupresso;
Nundoque versu simplicique dicamus,
Qnid ille noster, ille civis astrorum,
Agit coruscis Aloysius campis?
  Non ille nostros ducit amplius soles:
Non hac phaselo corporis, levis mundi
Tumultuoso fluctuatur in ponto.
Non has vocabat patrias domos umquam:
Coelum vocabat patrias domos semper:
Huc ille remis, huc rudentibus totis,
Ipsisque plenus carbasis anhelabat;
Huc aestuantes dirigebat autennas:
Huic alligavit, insulae suam navim.
  Hic sempiterni vere cingitur Maji,
Hic pervagatur elegantibus campis,
Hic rure coeli fruitur, et procul curis
Inter virentes aureis comis lauros,
Crispas cupressos, ilices capillatas
Quotidianus ambulator incedit:
Qua bruma nusquam, vel comantis Autumni
Tonsor November frondeum nemus radit,
Ridetve calvos Januarius montes;
Sed delicatos criniuntur in flores
Aeterna prata: musici strepunt luci:
Ripae loquuntur murmurantibus rivis:

Et limpidorum margines fluentorum,
Et hinc et illinc verberante se fluctu,
Et hinc et illinc invicem cachinnantur:
Manusque pulsu, vel volubilis plectri,
Oblivioso de silentii somno
Expergefacta sponte garriunt plectra.
Lenique subter dormiente Neptuno
Tenerrimorum mollis aura ventorum
Depectit agros: desides hiant Euri,
Et otiosis oscitantur in campis.
Hic ille noster, ille civis astrorum,
Conchyliato purpuratus ornatu,
Eunte pompa siderum coronatur,
Solisque fulva totus ardet in palla.
Et nunc per arces coelitum, per accessus,
Amethystinata templa, gemmeas sedes,
Et civitatis per forum Sioneae,
Et fulgurantum porticus platearum,
Calcat superbum siderum pavimentum.
Hic Lainium compellat, hic Everardum,
Hic laetus ambit Borgiam salutator,
Ignatiove flammeove Francisco
Enarrat, ipsa delicatior Suada,
Miranda temporum acta Claudianorum:
Suoque longos Mutio rogat Soles:
Mellisque rivos, balsamique miratur
Et gaudiorum, nectarisque, lactisque
Formosa picta stagna traiicit cymba,
Et delicato naviculatur in ponto;
Nanosque colles, hispidasque verrucas
Pulcherrimorum lustrat ilicetorum.
O gestientum dulce siderum regnum!
Vestrum clientem, pro laboribus tantis,
Doloribusque, lacrymisque, curisque,

Desideratos recreate per campos.
Gaudete Tempe siderum, domus coeli:
Ridete, quidquid est domi Voluptatum :
Plorate, quidquid est foris Querelarum.

LXXIX.

IOANNI CAROLI CHODKEVICII, POLONICI LITHUANICIQUE CONTRA OSMANUM TURCICUM IMPERATOREM EXERCITUS DUCTORIS, STATUA IN HORTIS MEDICEIS.

Quem modo Threicii pulchra sub fronde triumphi
  Marmorea spectas ponere bella manu:
Hic Asiae populos, et flava Propontidos arma
  Stravit, Abydenas depopulatus opes.
Fortis adhuc meminit bellacis dextera ferri,
  Dilectumque latus conscius ensit amat.
O! nisi captivas vincirent marmora plantas,
  Iret in hostiles libera dextra globos.

LXXX.

IN TRES FLUVIOS, STEMMA IOANNIS CAROLI CHODKEVICII, DUM TEMPLUM COLLEGIO SOCIETATIS IESU CROSENSE EXSTRUSERET.

Quae gemmantibus hinc et inde rivis
Currunt flumina? Chodkevicianae
Currunt flumina Liberalitatis.
Non tam divitibus superba ripis
Gaudet Lydia; non amoenitatum
Tellus mater et elegantiarum
Felix Americe fluentis auri,
Quae centum populis tributa solvens

Effundit facilem per arva censum,
Et crebro sata comit unione;
Quam queis patria, Martiusque fulgor,
Et pictae Superum rigantur aulae.
Haec scis unde fluant fluenta nobis?
Ostendis Caroli manum. Sapisti.

LXXXI.

DICTUM JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, CUM CASTRA AD CHOCIMUM IN DACIA CONTRA BYZANTINUM IMPERATOREM MOVERET.

Velox Fama malum, tumultuosis
Dum praetervolat incitata pennis
Arces, oppida, rura, civitates,
Ducentis canit, et canit trecentis,
Braccatis canit, et canit sagatis,
Hostem millibus imminere Turcam,
Et jam terga remurmurantis Istri
Securum superambulare Martem.
Addit, Bistonas, impiosque Thracas
Mixtos innumeris venire turmis.
Haec dum Carolus audit: Ut sciamus
Veri nuntia Fama num sit, inquit,
Hic hostem mihi computabit ensis.

LXXXII.

STATUA M. TULLII CICERONIS APUD MAGNUM HETRURIAE DUCEM.

Ora Myron, humeros Lysippus, lumina finxit
Praxiteles: vocem fingere nemo potest.

LXXXIII.

POMPA, QUA SACRATISSIMUM CHRISTI CORPUS A ROMANIS PONTIFICIBUS AD D. PETRUM DEPORTATUR.

Aelia cur tantis glomerantur compita turmis,
  Et populi toto fluctuat unda foro?
Cur refluis fervent Vaticana palatia turbis,
  Dardaniaeque vomunt agmina mille viae?
Quid juvat aethereis populos accurrere mensis?
  Ut satiet populos, ambulat ipse Cibus.

LXXXIV.

PAULO PIMELIO MISSUM EX SUCCINO MINUS.

Quae placet ipsa sibi secretae sidere formae,
  Ridet et arcana succina gemma die,
Supplicibus vulgo libanda dat oscula culmis,
  Libandas stipulis pulveribusque genas.
Et me, Paule, tuus rapit ad sua lumina candor:
  Nimirum gemma es succina, pulvis ego.

LXXXV.

LAETABIMUR MEMORES UBERUM TUORUM. Cant. 1.

Ad Sponsum coelestem.

Dicebas te velle tuis me pascere mammis,
  Dum mea sollicitus pectora torret amor.
Clamabam: Mea mamma meum mihi manna mi-
(nistra :

Nec tu praesto mihi, nec tua mamma fuit.
Adspicio Terras et Coelum: Forsitan, inquam,
Dextra Dei tellus mamma, sinistra polus.
Risisti, dicens: Ipso te Numine pascam.
Os utinam nobis Terra Polusque foret!

LXXXVI.

REVERENDO PATRI LEONI SANCTIO CONCIONATORIS MUNERE FUNCTO ROMA DISCEDENTI.

Nec potui Latiis altum te cernere Rostris,
Quassantemve pio conscia corda metu?
Ah saltem pro me, cui tanta potentia fandi,
Orator magni Numinis esse velis!
An non id merito possim te jure precari,
Cui merito possim dicere, Sancte Leo?

LXXXVII.

DE DIVINO AMORE.

Retia nectentem nuper mirabar Amorem,
(O quid non facilis fingere possit Amor!)
Aurea pinna fuit, lapis aureus, aurea restis,
Aurea compages, aurea nassa fuit:
Aureus ipse fuit: sed dum sibi flumina desunt,
Heu mea quo vertam retia? dixit Amor.
Ad Jesum converte, Puer, tua retia, dixi;
Ipse tibi fuerim piscis, et ille mare.

LXXXVIII.

IN STEMMA JOANNIS CAROLI CHODKEVICII: CRUCEM SAGITTAE IMPLEXAM ET CALCI. TRIA FLUMINA, ET GRYPHA PEDIBUS GLADIUM VIBRANTEM.

Crux micat in telo, crux altera calce coruscat:
 Forsitan haec Fortem nuntiat, illa Pium.
Aurea tergemino volvuntur flumina lapsu:
 Ista docent Largum flumina forsan herum.
Felicem gestat felix avis ore lapillum:
 Felicem dominum forsan et illa notat.
Quid dubitem Fortem, Felicem, et dicere Largum,
 Cum Gryps ad voces annuat Ense meas?

LXXXIX.

IN GRYPHEM, DUM JOANNES CAROLUS CHODKEVICIUS, ALIQUOT RELICTIS COHORTIBUS IN MOSCOVIA, AD REGNI COMITIA ABIRET.

Viderat Hyrcanis Moscovia Grypha pruinis
 Ad Litavum tandem vertere rostra solum:
Ille ferus Gryps, inquit, abit; nil Ense nocebit,
 Non Ales rostro, non petet ungue Leo.
Non est cur, a te quod flexerit ora, triumphes;
 A tergo longa est cauda relicta: Cave.

XC.

IN DUAS SAGITTAS TERRAE COELOQUE OBVERSAS.

Stemma illustrissimi Eustachii Vollovicii
Praesulis Vilnensis.

Bisgeminos Petrus Christo monstraverat enses,
 Urbs raperet captum cum Solymaea Deum.
Ferre cruentandum clementia lumina ferrum,
 Ferre necaturas non potuere manus.
Ultrices majora manus tamen ausa parabant,
 Ut tandem Christus dixerit esse satis.
O si tunc geminas monstrasses, Petre, sagittas,
 Quam merito Christus diceret esse satis!

XCI.

IN DUAS EASDEM SAGITTAS ALLUSIO IN Cant. 4.

In uno oculorum, et in uno crine colli.

Virgilius quendam, *Telum facit Ira*, canebat:
 Tela facit, melius sed cecinisset, Amor.
Est oculus Telum: divino crinis Amori
 Est Telum. Quid non figere possit Amor?
Est oculus, sed qui superas se tollit ad auras;
 Est coma, deciduo quae petit ima gradu.
Quis scit, an obversae Coelo Terrisque Sagittae,
 Haec oculus non sit Praesulis, illa Coma?

XCII.

IN EASDEM SAGITTAS.

Æris, et Argenti, et Ferri rude vulgus, et Auri,
  Ibat ad Aetnaei jurgia forte fori.
Lis fuerat, quonam posses, Vulcane, metallo
  Digna Volovicia condere tela manu.
Caussidicum vicit, Vulcano judice, Ferrum,
  Factaque sunt forti Ferrea Tela viro.
Tum Faber ad socios operum: Sint Ferrea tela:
  Ipse mihi Volovic aureus, inquit, erit.

XCIII.

AD ILLUSTRISSIMUM HIERONYMUM VOLLOVICIUM, DUM SAMOGITIAM INGREDERETUR.

4 Isse suas ut te Samogitia sensit in oras,
  Luserunt vitreo pulchra fluenta pede.
Florida festivas agitarunt rura choreas,
  Laetitia madidae personuere domus.
Ocyus i, Praeses: si forte venire moraris,
  Huc venient campi, flumina, rura, domus.

XCIV.

IN SOLEAM TRIBUS INSIGNITAM CRUCIBUS.

Stemma illustrissimi et reverendissimi Stanislai Kiszcae, Praesulis Samogitiae.

Quis tam concordi junxit duo robora nexu?
  Quis Soleam socias jussit habere Cruces?

An quia Kiszcanae monstrant insignia gentis,
Certatimque sacro laudis honore nitent?
An quia calcari cupiunt, humilesque latere,
A Domino morem quem didicere suo?
O celebres humilesque nimis! magis inter ho-
(norem
Dum nituere, latent: dum latuere, nitent.

XCV.

IN TRES EJUSDEM CRUCES, ET TRES TUBAS.

Kiszca, tuas dum cerno Cruces, dum classica
(cerno;
Sollicitat mentem terror amorque meam.
Cerno Cruces? ignis sancti me flammat Amoris:
Et dico, Mentis Crux medicina meae est.
Cerno Tubas? timeo: Fors, inquam, bella pa-
(rantur.
Sed cum nulla sonent proelia, rursus amo.
Quid secura tuae faciet Fiducia plebis,
O Praesul, si te diligit ipse Timor?

XCVI.

IN TRES TUBAS EJUSDEM REVERENDISSIMI PRAESULIS COEUNTES.

Catholicos saevis dum provocat Haeresis armis,
Innumeris parent impia castra Tubis.
Haec Batavam, canit haec Scotam, canit illa
(Britannam,
Et diversa sonat quolibet ore Fides.
Non sic Catholicas hortantur cornua turmas:

Una Fides terna consonat ecce Tuba.
Quae tam concordi sociantur classica cornu,
Impia castra, Tubas creditis esse? Tuba est.

XCVII.

IN ENSIFERUM GRYPHA.

Stemma J. Car.. Chodkievicii M. D. L.
supremi exercituum Ductoris.

Hic, qui supinos defluentibus plumis
Investit armos, et bicorporis plantae
Effultus ungue rectus imminet coelo,
Et letiformi Marte proeliaturus
Explorat ensem providus duellator,
Non Atticarum flexili chorearum
Proludit orbe, non rotatili plausu
Reciprocante verberat solum planta:
Cuniculosis non Amazonum silvis
Inhospitales Arcton appulit gressus:
Sed e trophaeis laetus Imperatorum
Chodkevicanas transmigravit in ceras,
Suisque clarum stemma laudibus fulsit.
Nunc ad Poloni Martis aereos cantus,
Tubaeque gratum murmur exsoporatus,
Formidolosos ense fulminat Turcas.
Avertat isthinc pervicax Hetruscorum
Et Apulorum veritas Sacerdotum
Victoriarum nuntias coturnices,
Vates columbos, auguresque cornices.
En certiora, magne militum Ductor,
Gryps Lechicorum signa dat triumphorum:
Ut dum per auras fluctuante subsultu

Stat ludibundus, et velut theatrali
Pugil bipenne motat area ferrum,
Spectator ipse nesciat, tuum Grypha
An proeliantem cernat, an triumphantem.

XCVIII.

DE BB. AGAPI ET CHRONIA VIRGINIBUS ET MARTYRIBUS, QUAE SORORES OB CHRISTUM CARCERE MACERATAE, POSTEA IN IGNEM MISSAE, SED INVIOLATAE, ORATIONE AD CHRISTUM FUSA, AD COELUM EVOLARUNT.

Nil juvat includi tenebroso carcere Divas:
Te melius caeco carcere, Christe, vident.
Nil juvat ignitis immergere membra caminis:
Ignoscit casto conscia flamma pedi.
Compositis ambae venerantur sidera palmis,
Et socia Superum culmina mente petunt.
De flamma carcer, de carcere flamma meretur:
Flamma soror, carcer frater utrique fuit.

XCIX.

DE S. LEONE PONTIFICE, QUI ATTILAM HUNNORUM REGEM IN ITALIAM CUM COPIIS INFLUENTEM MONITU SUO ET ORATIONE REPRESSIT.

Attila Pannonicis populatur caedibus Alpes:
Obvia magnanimus tendit in arma Leo.
Adversa gemini concurrunt fronte Leones,
Inde Leo Dacus, Tuscus et inde Leo.
Conscius ille sui, fera repulit arma, furoris,
Nempe tua monitus maxime voce Leo.
O quem te memorem! quo Regem nomine dicam!
Ille Leo raptor, tu Leo pastor eras.

C.

DE S. ARDALIONE, QUI EX MIMO REPENTE CHRISTIANUS EFFECTUS, SUI TESTIMONIO SANGUINIS CHRISTUM CONFESSUS EST.

Ardalio sacros deridet carmine ritus,
Festaque non aequa voce theatra quatit.
Audiit Omnipotens: Non est opus, inquit, hiulco
Fulmine; tam facilem, Gratia, vince virum.
Deserit illa polos, et deserit iste theatrum,
Et tereti sacrum volvit in ense caput.
Sic sic, inquit, abit nostrae Comoedia vitae:
Terra vale, coelum plaude, Tiranne feri.

CI.

DE SS. BASILISSA ET ANASTASIA, QUAE SUB NERONE LINGUA PEDIBUSQUE PRAECISIS, PERCUSSAE GLADIO OCCUBUERUNT.

Fortis Anastasiae comes est Basilissa sorori:
Illa canit Christum voce, nec ista tacet.
Caesareas utriusque sonus dum venit ad aures;
Vulnere lingua, simul pes utriusque cadit.
Utraque sponte genu sinuato vulnera curat,
Et te prociduo poplite, Christe, colit.
Irasci Christo nescis, improvide Caesar:
Quem tacuisse velis, sic coluisse jubes.

CII.

DE S. APOLLONIO SENATORE, QUI, LECTA PRO CHRISTI RELIGIONE IN SENATU APOLOGIA, GLADIO PERCUSUS EST.

Creber Apollonium prona bibit aure Senator,
Dum legit arcano nobile dogma libro,
Aetatemque canit Christi, sanctosque triumphos,
Et stigia nuper capta tropaea domo.
Sed tamen insontem mulctat sententia Divum,
Romanumque jubet tingere caede forum.
Te dubitate novo, Romani, credere libro:
Mucro stilus, sanguis litera, Roma liber.

CIII.

DE S. ADALBERTO GNESNENSI ARCHIEPISCOPO ET MARTYRE, QUI A PRUSSIS LANCEIS REMISQUE APPETITUS, PRO CHRISTO FORTITER OCCUBUIT.

Saepe Tyras, Albertus ait, et saepe Tibiscos,
Istrum saepe peto, navigo saepe Salam.
Ah quando tandem stellantia litora visam!
Ah quando certa sidera puppe petam!
Dixerat, et crudis Prussus dat vulnera contis,
Et creber remis pectora nauta quatit.
Utere jam remis, et largum funde cruorem:
His remis, isto flumine, vise Polum.

CIV.

PUER JESUS TOTUS DESIDERABILIS.

Hyblaei rores, et Hymettia liba, valete,
  Pinguiaque Assyriis deflua mella favis.
Me trahit ille ferax sanctorum vultus amorum,
  Ille verecundo vivus in ore pudor.
Cum mea mens sacrae satiatur imagine formae,
  In desideriis pascitur ipsa suis.
O Jesu, mea sola fames, mea sola voluptas;
  Quam sapis ipse, tui si sapit ipsa fames!

CV.

VOX DILECTI MEI.

Ah! ego tam liquidas surdus non audio voces?
  Alter et infausta cantus in aure sonat?
Clamat, Ede, tellus: respondent aequora, Pota.
  Vasta sitim faciunt aequora, terra famem.
Terra dehisce, cavis arescite flumina ripis:
  Respuit et voces auris, et ora cibum.
Ut solo te, Christe, frui possimque velimque,
  Totus et os posthac, totus et auris ero.

CVI.

IMAGO SANCTISSIMA VIRGINIS PLANCO MISSA.

Misi, Plance, tibi tenerum cum Matre puellum
  Deliciasque meas, deliciasque tuas.
Mittere nobilius, majus comprendere palmae
  Nil potuere meae, nil voluere tuae.
A me plura tamen si munera, Plance, requiris:
  Non a me, a donis plura require meis.

CVII.

DE PLURIMIS CHRISTI MARTIRIBUS, QUI NAVI VETUSTATE IMPOSITI, DEMERSI SUNT.

Degenerem linquunt tenebrosi carceris umbram,
 Ut scandant fragilem mascula turba ratem.
Sunt illic merces, plagae; sunt vota, rudentes;
 Mors pretium, virtus prora, carina salus,
Vincla fides, malus pietas, suspiria venti,
 Spes velum, remus gratia, rector amor.
Tunc Deus, His si navis, ait, mea cingitur armis,
 Typhi, tuam coelo dejice, mitte meam

CVIII.

DE PARMULO ADOLESCENTE SANCTISSIMO IMMATURE VITA FUNCTO.

Vixisti tibi, vixisti quoque, Palmule, Christo,
 Longa tibi fuerat vita, brevisque Deo.
Semper vixisti Christo, tibi, Palmule, raro:
 Longa Deo fuerat vita, brevisque tibi.
Mortuus es victurus: erit tua, Palmule, vita
 Longa brevisque tibi, longa brevisque Deo.

CIX.

DE S. SIMEONE STYLITA.

Est, inquit Simeon, tellus mihi parvula punctum:
 Quis velit in puncto, Christe, movere pedes?
Ergo pedes posthac aeternum stabitis, inquit,
 Ne tam parva meum semita fallat iter.

Constitit: et stanti tricesima vertitur aestas,
Quae tandem merito contulit astra viro.
Si tibi terra fuit punctum, sint circulus astra:
Iam lato choreas plaude per astra gradu.

CX.

CHRISTI IN CRUCE VOX. SITIO.

Ah! sitio, clamas, Princeps pulcherrime rerum:
Non habeo pro te dulcia vina: siti.
Tu tamen, Ah! sitio, clamas: dabo pocula, Sponse:
Heu mihi! sed mixto pocula felle dabo.
Haec, mi Sponse, bibe: quaeris cui forte propi-
Ad me pro mundi, Christe, salute bibe. (nes?

CXI.

De S. Ignatio Martyre, cuius in corde nomen Jesus augustissimum aureis incisum literis post mortem inventum.

Aurea in Ignati fulgent cognomina corde:
Hic tua tu tecum nomina, Christe, locas.
Sparserat effuso Martyr cor sanguine: de quo
Aurea te referens litera facta fuit.
Unde potest fulvum mutari sanguis in aurum?
Sed tamen est sanguis Martyris: ergo potest.

CXII.

IN GRATIAM MARTINI BADACH EX VILNENSI ACADEMIA IN GERMANIAM PROFICISCENTIS.

Si te Theologum judex audiret Aquinas,
Ingenium Thomas diceret esse suum.

Si te oratorem facundo Tullius ore
 Audiret, linguam diceret esse suam.
Quae tua sunt, si forte, Badach, tua dixeris esse;
 Ingenio Thomas, Tullius ore caret.

CXIII.

IN TRES TUBAS, STEMMA JOANNIS RUDOMINAE, QUITIS LITHUANI.

Tres nuper Divae, Bellona, Diana, Thalia,
 De Rudominaeis dimicuere Tubis.
Nostra Tuba est, Bellona inquit; Tuba nostra, (Diana, est:
 Haec, inquit, potius nostra, Thalia, Tuba est.
Audiit, et Getico Mavors subrisit ab Haemo,
 Nil mihi cum vestris, numina docta, Tubis.
Vestra Tuba est, Bellona, inquit; Tuba vestra, (Diana, est;
 Vestra, Thalia, Tuba est; sed Rudomina meus.

CXIV.

De morte Caesaris N. qui scenicum dum lustrat coelum, praeceps inopinò casu ad theatrum datus, exspiravit.

Vivus ubi roseum fulgor mentitur Olympum,
 Et simulant vivas aurea tecta domos,
Picta renidentis dum lustrat sidera scenae,
 Atque alacres Caesar fertque refertque gradus;
Pendula nitentes decepit bractea plantas,
 Atque sua quassum mole necavit onus.
Noxia Caesaribus semper sublimia: quisquam
 Ad superos veniat Caesar, et inde ruet.

CXV.

IDEM LOQUITUR DE SE.

Falsa theatralis dum sidera minor Olympi,
Vera mihi, dixi, sidera pande, Deus.
Dum meus has Lojola Pater modo cerneret oras,
Putida, clamabat, quam mihi sordat humus!
O mihi tam pulchri reserentur morte penates,
Vera mihi reserat, dum loquor, astra Deus.
At quia mors aberat coelo quaesita, cadendum
Ad terram nobis, ut moremur, erat.

CXVI.

DE EODEM.

Scenica mentiti dum forte palatia coeli,
Et dubio Caesar scanderet astra pede;
Aurea quae falsi simulaverat atria coeli,
Scissa ruinosum tela fefellit iter.
Decepto ruit ille gradu; tragicique doloris
Ad sua materies ipse theatra redit:
Et Iesum vocat ore. Pii ne flete sodales,
Non ruit ex astris Caesar, in astra ruit.

CXVII.

DE DUPLICI SENECA, AD PAULUM.

De gemino Seneca pugnat sententia Vatum
Conveniet, si tu, Paule, secundus eris.

CXVIII.

IN PHILIPPUM RHETOREM.

Non poterat jussus tria dicere verba Philippus:
  Si vultis causam nosse, disertus erat.

CXIX.

DE NOBILI ADOLESCENTE IN FERIIS BACCHANALIUM MISERABILITER EXSTINCTO.

Saltantes nuper Mors viderat atra Lupercos,
  Et se festivis miscuit ipsa choris:
Ebria perque domos saltabat, perque plateas,
  Morborum longo praeveniente choro.
Hic uni juvenis dum forte resistere vellet,
  Ebria non meritum messuit ense caput.
Tollite de lautis, juvenes, convivia mensis;
  Quis scit, an ex vestris non bibat illa scyphis?

A D

MATHIAE CASIMIRI SARBIEVII

E SOCIETATE JESU

LYRICORUM

LIBROS EPICITHARISMA

S I V E

ERUDITORUM VIVORUM

AD AUCTOREM POEMATA

Summi viri Math. Casim. Sarbievi e societate Jesu incomparabilem Musam Erycius Puteanus admiratur.

Quis Mysta Apollinis nonus? quis proximo
Accedit Urbanum gradu
Thraissa docte fila carpens barbiti,
Et Pindari ciens melos?
Romanus ore natione Sarmata,
Cultissimi vir Ingenii,
Ab ore flammam frigido Sarbievius
A nocte lumen invehens,
Vertit quadrigas orbita Phaebi nova,
Nivesque mundi calfacit.
Aut saecla barbaram exuunt aruginem,
Aut prisca redeunt saecula.
Tantum potest, qui carmen aureum sonat,
Qui totus ipse est aureus;

Severa pangens dogmata Sapientiae,
 Castosque sermonis iocos:
Qui mella spargit et salem Sarbievius,
 Generosi honesti semina.
Si dignitati mixta amoenitas inuat,
 Musaeque flores fructibus;
Ridere tristem mentem lata Palladem,
 Ridere rugas dixerim.
Sic inter omnes praestat unus Sarmatas,
 Inter Quirites Sarmata:
Unus Latina Pindarum vates Lyra
 Et aliquid Urbani exprimit.

Σηκδαίως ἐῆν ἄρισον

Ter Io Horatio et Sarbievio Lyrae Latinae geminis Principibus plaudit Maximilianus Habequius e Societate Iesu. Nunc capit Regnum duos.

Portenta Vatum! non patitur duos
Soles Olympus, stellifero licet
 Atlante fultus: non amorum
  Fert comites Hymaeneus ardor.
Celso Melampus Taygeti iugo
Venatus aprum, dentibus invidis
 Latransque frendensque involansque
  Participes abigit molosios.
Clitumnus albam si videat bovem
Errare, tauri cornibus advolant
 In bella, rivalisque pugnae
  Vulneribus fluvium cruentant.
Taedae iugales, purpura Caesarum,
Trophaea belli, dona Cupidinis
 Et ambitas cretati honoris
  Dividuos vetat in fascies.

Non fert secundum Caesar, et aemulum
Pompeius odit; cum genero impius
Socer duellat, involant con-
sanguineis Aquilae maniplis.
Fraterna Thebis funera dissident
Discorde busto. Sanguine tingeris,
O Roma, fratrum, quando primi
Caede mala maduere muri.
Unus subacta Rex Asia potens
Dario habenas divitis Imperi
Secare Pellaeus recusat:
Non animo satis orbis unus.
Omnis Potestas impatiens furit
Consorte iuncto; Laetitia salit,
Consorte pulso, qualis ardet
In vacuo basiliscus antro.
Portenta Vatum! nunc patitur duos
Reges bisulco vertice Phocidos
Parnassus; et Reges Latinae
Sceptra Lyrae gemini tenebunt:
Unus sonantem natus ad Aufidum,
Alter rigentis margine Vistulae.
Ter euge, Castor, euge Pollux;
Vos Gemini, puerique Ledae.
Alterna vitae fata rependitis:
Polluce, Castor; Castore, Castore
Pollux beatus! regna Coeli
Unanimes secuere fratres.
Horatianam Sarbivius Lyram
Regnante dextra tradit, et accipit;
Horatius gaudet teneri
Sarbivio sua regna Plectro.
Augustus, unum Numen Horatio;
Urbanus, alter Sarbivio Deus:

Hos Barbiti Reges adorant
Ad numeros saliente chorda.
Quantum profanis sacra super volant,
Minore maior Caesare Pontifex;
Urbanus, Augusto triumphat
Sarbivius meliore lauru.

Joannis Tolenarii e Societate Jesu ad Math. Casim. Sarbievium S. Theologiae Professorem.

ODE.

Fallor? Sarmaticis an novus arbiter
Plectri silvicolis carmina dividens
Per confinia Thracum
Terris reddidit Orphea?
Quisnam Pegaseae crederet ungulae
Potandos latices gurgite Viliae?
Quis Teumessia Tempe
Propter stagna Borysthenis
Et vatum Aonium delicias nemus
Florens sub gelidae plaustro Erymanthidos?
Haec miracula Phaebo,
Sarbievi, tua dat chelys.
Cui nec praetulerit, quam Ogygiis vetus
Structis nobilitat fabula moenibus,
Aut ad sidera vectam
Coniux Euridices lyram:
Quamvis melliflui carminis artifex
Auritas modulis duceret ilices,
Formaretque canendo
Silvae monstra puerperae.
Certe flexanima tu potior cheli
Cunctis imperitas: et fide Teia

Torques mentis habenas,
Suadae laude superbior.
Nam seu Pieria Martem acuis tuba;
Ignescunt animi condere nubilo
Thressae cornua Lunae,
Byzantique securibus
Faedatam Odrysio sanguine lauream
Disturbare manu: seu alite Hymettio,
Urbanique tiara
Signas mellea saecula;
Dum belli iaculis pungimur, ungimur
Doctrinae liquido nectare, et efferi
Inter pila Gradivi
Hyblaeis alimur favis.
At quis te in Libanum proripit entheus
Ardor Castalidum, dissimilem tui?
Aut campos Galaadi, aut
Engaddi viridaria,
Sponsae delicias dum Sunamiditis
Plectro sollicitas? O quibus auream
Ex hortis Heliconis
Sponsi caesariem rosis
Coelestis decoras: ut fidium tenes
Miraclo attonitos, dum artifici lyra
Pontum findis Erythrae,
Sternens Isacidis iter!
Ni me, Sarbievi, ludit amabilis
Error, depereat iam citharae potens
Jessides tua plectra,
Jessaeusque nepos tuis
Applaudat modulis. Me stupor occupat,
Inter Sauromatas dum Boreae accolas
Doctae Phocidis hortos
Efflorescere conspicor.

Has rerum ancipites esse reor vices.
Nec vernis stabilis floribus est honor:
Nec mansura perennis
Claris gloria gentibus.
Nunc terras rosei fax hyperionis
Late conspicuis tollit honoribus:
Nunc caligine mersas
Nocturno sepelit chao.
Quandoque et studiis occiduas vices
Excultisque vehunt tempora gentibus:
Spelaeisque ferarum
Surgit lux sapientiae.
Quondam Niliacae lumina Mempheos
Densa barbaries sub nebula premit:
Nec iam Bellerophontis
Thebas nobilitat liquor.
Jam nudis Helicon fabula rupibus.
Quid Pandioniae moenia Palladis
Exculti orbis ocellum,
Doctrinaeque Sacrarium.
Perlustro? Heu tenebris Cimmeriis latens,
Fatorum series! nil reliquum exhibet
Tanti nominis umbra
Praeter culmina cespitum.
Sic Fatis placitum. Sed bene, quod novo
Solatur radians lumine Carpates
Haec dispendia lucis:
Pimplaeisque opibus suum
Ditat nobilius Vilia gurgitem:
Et Pandioniis aemula honoribus
Gestit Vilna Minervam
Coelo tollere praesidem.
Certe dum Sophiae Mysta sacer fides
Docto, Sarbievi, pollice temperas;

Nec facunda Lycaeis
Pallas Sauromatum deest.
Nec coelo genitae lux sapientiae
Sed nec Pierii gloria verticis ,
Nec, qui proluat ora
Vatum , Castalius latex.

Jacobi Hortensii e Societate Jesu ad Lyram Math. Casim. Sarbievii Urbano VIII. dedicatam.

ELEGIA.

Ite, et Romanuieos inter resonate Quirites
Carmina Sarbivia deproperata Lyra
Ad nova septeni salient modulamina colles,
Tybris et auritas stare iubebit aquas.
Urbanusque aliquid de Maiestate remittens
Ad pia Reginas carmina mittet Apes.
His amat ille rosis et casto gramine pasci,
Otia pauca gravis dum sinit esse labor.
O te felicem nimium Casimire Poetam!
Sic tibi propensum qui Caput Orbis habes.
Hunc Lyra non meruit Venusini Vatis honorem,
Non ita Dircaeum Pindarus urget ebur.
Hoc sciat Alcaeus, digitos damnabit inertes;
Abdere se tenebris Lesbia Nympha volet.
Pierios dicent alio fluxisse liquores
Quin et Apes sanctas carminis esse Deas.
Nobilis o Vates! qui nectare potus ab illo
Permessum obscuri nominis esse facis.
Nam tibi nec divinos ea suscitat unda furores
Non Aganippaeae gloria pulsat aquae:
Sed Magnae mellis favere ex aethere Matres,
Urbani quae sacros exhibuere favos.

Sed Veri sedes, et Christo proxima virtus
Insolitam docti Carminis afflat opem.
Esse quid hoc dicas, nisi Numinis igne calere,
Spiritibusque Dei sollicitantis agi?
Esse quid immodicos nisi ducere nectaris haustus,
Et sibi praefixas non habuisse colos?
Grande tuae o pretium mansuraque gloria Musae,
Urbani poterunt cui tholus esse Pedes!
At mihi si tanto fas quidquam appingere posti,
Aut signare aliqua pendula dona nota;
Non ego pro corda tenuem cantare cicadam;
Non aliud cupiam pectinis esse vice:
Sed fingam Urbanas illic sua condere mella,
Et dare pro cantu nobile murmur, Apes.
Picturaeque brevi subscribam lemmate causam:
Tantus amor nostrae est gloria tanta Lyrae.

Lucae Dierix e Societate Jesu in Lyram Math. Casim. Sarbievii.

Paucula Maeonio meditabar ludere versu,
Succinerem fidibus quae Casimire tuis.
Arripio longo distentos tempore nervos,
Filaque suspensae pulverulenta lyrae.
Excutio, tendo chordas, adduco, remitto,
Exploro dubios pectine, et aure sonos:
At subito male compositis lyra dissona chordis
Sic mihi confuso est murmure visa queri:
Quid teretes tentas obtuso pollice nervos?
Desine nos humili sollicitare manu.
Musa Casimiri altius, altius extollenda est:
Illius in laudes non satis ista chelys.
Nec tua sufficiet lyra, Pindare, nec tua, Flacce
Sufficiet, quantus, dicere, quantus hic est.

Ipse sibi vates solus sibi sufficit unus:
  Se capere, et solus se cecinisse potest.
Nil igitur, Casimire, canam, nam digna cani te
  Non possunt, digne, tu potes, ipse cane.

Joannis Bollandi e Societate Jesu ad Math. Casim. Sarbievium Pontificiae Poesios imitatorem.

ODE.

Desueta pridem tendite barbita, et
Virente rursus cingite Laurea
  Frontem Camoenae, rursus, io!
    Castalios feror in recessus.
Atqui vetusto squallida pulvere
Amor fuit defendere inertibus
  Divum Acta blattis, inque Patrum
    Ferre novam monumenta lucem.
Urbanus hinc me Maximus Optimus,
Ad antra Cirrhae, et Pegaseos specus
  Reducit et novos calores
    In gelidis animat medullis.
Dum qua ruentis fata prius manu
Suffulsit orbis, mox animat fides
  Micante pulsu, quem secundo
    Attonitus vehit amne Tibris;
Ultraque terras et maria et latus
Utrumque mundi, solis et ultimi
  Primique limen, et remotas
    Oceani emorientis oras
Tulisse gaudet. En proprior Polo
Qua flectit Arctos, Vistula corniger
  Musaeque cantu Barbarinae,
    Personuit glaciale littus

Noster quod isthic ludit Horatius,
Quod lapsa retro saecula colligens,
Vocemque spiritumque Flacci
Pindarico iubet ire cantu;
Quod inter Ursae frigus et hispidae
Telluris oras turbinibus graves,
Et grandinum sonante foetas
Progenie, Casimirus auras
Tepente Coelo provocat igneas,
Terraeque fibris promit aquas, quibus
Vel ipse Musarum bicornis
Gaudeat immaduisse Vertex:
Quod ver beatum sentit Hiems: novo
Quod victa cantu mollior incubat
Natura; quod repente nato
Germine luxuriantur horti;
Quod mel, quod udo Pierium fluit
De fonte nectar; nectar amabili
Quod rore sudat quod vel uno
Sarbivii lyra tacta nervo,
Quamvis feroces debilitat minas
Tumultuantium fortiter hostium
Et arma bellorumque nubem
Pulveream meliore miscet
Ludentis aura (si satis assequor
Quod augurando mens canit, entheae
Virtutis admirata numen)
Inde venit, Apis unde sanctum
Urbana nectar hausit, et aemulo
Horatianae murmure tibiae,
Terrasque mirantesque coelos
Attonuit, calor omnis illo
De fonte fluxit, numinis hos tui
Afflavit aestus aura beatior

Urbane, dum sacrata gentis
Romuleae iuga lustrat hospes.
O quis volentem me quoque patrio
Exesse coelo, quis sinat in tuos
Me Roma Barberina Colles
Sarbivio comitem venire!
Subsiste Musa, et vota decemplici
Substringe nodo, augustior est sinus
Mentisque, virtutisque nostrae
Quam penitis queat ut medullis
Urbanianum ducere spiritum
Unius hoc est Sarbivii: cui
Impune trans nubes sereno,
Calliope dedit ire Coelo.

Gilberti Jonini e Societate Jesu ad Math. Casim. Sarbievium.

O testudinis aureae,
Qui fila ingenuo pollice temperas,
Et solis Rhodopes iugis,
Aut in Sarmaticae littore Vistulae
Doctam sollicitas chelyn,
Quam prono toties audiit alveo
Tibris defluere immemor,
Et septem geminis non semel extulit
Echo Romula montibus:
Seu mundi dominas Principis insulas
Dicentem audierat pari
Tantis ingenio laudibus, aut Apes
Coeli roribus ebrias,
Quae cura artifici mellea condiunt
Puro nectare saecula:
Urbani arbitrio Lechica principem

Cum laurum meruit lyra.
Seu bellata gravi pectine diceres
Septem bella trionibus;
Audacemque acies ducere Martio
Nigrum pulvere Caesarem, et
Gaudentem in mediis, hostibus aspici:
Dum fatis melioribus
Iracunda parem dextra superbiam,
Ferro vindice fulgurat.
Seu vinci faciles cedere Tartaros
Cogis indecori fuga
Dum victor rapido terga fugacium,
Sigismundus equo premit:
Aut Lunae Scythicae sanguineum iubar
Formidabile Regibus,
Curvari facili circuitu vetat.
At quo te rapit insolens
Ardor froena pati per vacuum aethera?
Dum Coelo sapientiam
In terras facili carmine devocas,
Et caligine patria
Celari cupidam non pateris, pie et
Praeclare temerarius,
Cantas aetherei tela Cupidinis,
Et quae non dubia manu
Castis pectoribus vulnera destinat:
Et taedis melioribus
Mentes virgineas urit; et aurea
Certus figit arundine,
Extinguitque suis Idalias faces:
Nec cantus meretricios
Musas virginea ludere barbito,
Et castis fidibus iubes:
Quae torva trepidus fronte legat pudor;

Quae velata Modestia,
  Et verso iugulet pollice castitas.
Clari gloria Phasidos,
  Nec vates patrio degener Orpheo,
Et plectro et fidibus potens
  Monstrandus digito praetereuntium
Romane fidicen lyrae
  Sarbivi, et Latiis fabula nobilis
Enarrande nepotibus;
  Dicam (Roma licet torvior audiat)
Nemo pectine Romulo
  Tentavit citharae fila decentius
Uni cedis Horatio,
  Qui Musas Latiis montibus intulit:
Et, ni aurem mihi vellicet
  Jam praeiudicio fama potentior,
Et cani capitis nive,
  Marcentes rigido vertice laureas,
Et myrtum quatiens manu;
  Sarbivi fidibus, iudice me, tuis,
Vates natus ad Aufidum
  Et primis citharae cedat honoribus.

Michaelis Mortierii e Societate Jesu
Jambi.

Ut illa prima ter beata saecula
  Pater Satorque Temporum
Ter invidenda, ter dolenda, posteris
  Sinu profudit ubere,
Diesque finxit et refinxit aureos
  Sereniore lumina;
Brevi refugit, aureique germinis
  Suave messuit decus.

Ab amne pendet, et liquoris ebria
  Suave concinit melos;
Clientiumque labra fonte proluens
  Poeticique spiritus.
Furore complet, aureumque faucibus
  Dat imbibisse saeculum
Paterna laurus ab loquace barbito
  Perenne personat nemus,
Amoena fata, pura, laeta grandius
  Tonante praeloquens coma.
Sed haec fuere, namque sicut aureum
  Maligniore lamina
Adulterantis aera prima germinis
  Fremit perire saeculum;
Jugum bicorne, flos et umbra Daphnedis,
  Et omne Phocidos nemus.
Et ipse Phaebus, et novena numina
  Et Hippocrena Pegasi
Peraruere, vix stetere saeculo
  Horatiana tempora;
Sub haec virebat, inclytoque promicans
  Poesis alma vertice
Decus perenne germinabat, integros
  Apollinis vicario
Lirae tenente spiritus Horatio,
  Sed hoc repente condito
Suisque subter abdito rosariis;
  Sub occidente laurea,
Sepulcra vatis implicare carduos
  Rubeta pullulascere,
Jacere nomen, interire gloriam
  Culminis palatii,
Et inter arma barbarumque militem
  Situ pigro senescere

Fidem rigere, lacrymare pectinem,
  Chelyn silere cerneres,
Iere lustra, ferreique temporis
  Iere multa saecula,
Poeta nullus, aut Poeta barbarus
  Qui inter ista ganniat?
At unus alter, aut subinde tertius
  Horatiana barbita
Paratragoediante strinxerit manu,
  Cavo fragore turgidus,
Inane nomen ad lyram quid obstrepat?
  Et hoc per astra circulo
Trecentiesque milliesque voluitur
  Revoluiturque Cynthius;
Suprema donec et polita vidimus,
  Et erudita tempora;
Quibus redisse Pegaso suus vigor,
  Suusque fontibus liquor,
Sororibusque ter tribus suus decor,
  Suusque laureae color
Suusque mille mille Vatibus calor,
  Perennitasque credita;
Et eliquante iam stupore plumbeo
  Nihi morante ferrei
Furore Martis, aeneoque verbere
  Dies notantur aurei.
Per arma regnat, horridosque turbines
  Salus amoena temperat;
Per arma Belga, Batavos per impetus
  Amica ducit otia;
Per arma Scaldis, aggeresque perfidos,
  Mosaeque vapulans latus;
Per arma Rhenus, heu! per arma decolor
  Novis probrosa cladibus,

Cruentus Ister, impiumque sanguine
  Mosella verticem trahens,
Cruore mixta, dabidisque fluctibus
  Fluenta Pegasi vehunt,
Et entheata mollius poetico
  Rigant calore pectora.
Per arma Gallus, et per arma Celtiber
  Per arma vivit Italus,
Et ingruentis hosticis sub ictibus
  Canit vel ipsa praelia.
Et est Maronis, est cliens Horatii
  Habet Catullus asseclas;
Et erudita, casta, blanda, vivida
  Cedroque digna carmina,
Appollinisque non pudenda barbito,
  Eburneoque pectini,
Et aureo super futura saeculo
  In omne saeculum serunt.
Sed haec nequisse, pro decore pristino
  Vetusta pugnat aevitas.
Minore semper et minore dividens
  Fluenta prima rivulo;
Novusque nemo sic Poeta natus est,
  Ut illa prisca numina,
Horatiique Principem lyram pari
  Secutus expleat lyra;
Sed impos artis, et canore dissonus
  Stylo vacillet impari
Quod unus ille (stringe livor impetum,
  Fremente dente ringere)
Quod unus ille (vivat aeviternitas;
  Io parate lauream,
Parate serta, myrteaque textile
  Ligate lilium coma)

Quod ille Sarbievus unus unicus
Libro peregit unico.
Hic omne quid quid est Poeta vel fuit,
Metro volante transilit;
Horatioque Pindaroque par (procul
Metu cadentis Icari)
Per ora currit et per astra voluitur,
Supervolatque sidera;
Polonus ille certus aridam novo
Replere fonte Castalin;
Et obsoleta nobilis Bimontii
Refabricare culmina;
Polonus ille per Borea frigora
Acinacesque Thracicos,
Beata Veris atque Pacis otia
Perenne vatibus novans
Per efferata Martis aere saecula
Dies reducit aureos.

Sidronii Hoschii e Societate Jesu ad Math. Casim. Sarbievium.

Elegia.

Romanae fidicen citharae, qui sidera praepes
Visis et ignavam Flacce relinquis humum:
Pace tua, quamvis nec certius alta Cleanthis,
Nec fuerit Samii lingua locuta senis;
Semita Dircaei non est tamen invia cygni,
Ivit et hanc pennis repperit alter olor.
Nec minus est aurae, qua se levat aemulus ales,
Nec spatio nubes inferiore secat.
Par abit et forsan cursum sublimius urget,
Et quo non potuit Pindarus, ille volat.
Nec male ceratis ad sidera nititur alis
Nec dabit aequoreis flebile nomen aquis.

Aethereas animas testor, Zephyrosque Notosque,
Et quaecumque sacros detulit aura modos:
Si tua, Sarbievi, sperasset carmina (quale
Non fieri merito posse putavit opus),
Pindaricas laudes pressisset Horatius; et tu
Materies illi, primaque cura fores.
Felix, credibili maior quem concitat ardor;
Judicium superas Vatis et Orbis idem;
Non abit in peius semper vitiosior aetas ,
Nec quamvis semel est ferrea, semper erit.
Se fugit haec certe, priscumque recurrit in aurum
Illa est carminibus gloria parta tuis.
Haec ego vos, Musae, vestroque in monte viren-
Jam pridem lauros edidicisse reor. (tes
Haec ubi cantantur,nec saxa, nec aequora surda,
Nec sunt indomitae turba timenda ferae.
Vos eritis testes Getico sub sidere cautes,
Quique Licaonio Ponte sub axe iaces.
At neque sola videt properare Polonia rupes.
Mirantes nec aquas Vistula sola tenet:
Et Rhodope , et scopulis veniunt plaudentibus
(Alpes
Nullaque, non montes gens videt ire suos.
Haec Rodanumque Padumque tenent, et carmina
Oblitos notas, ut prius, ire vias. (Rhenum
Haesit saepe Tagus, fulvaque reclinis in urna
Dixit: Eunt auro purius illa meo.
Saepe aliquis nulla vates haec legit in umbra;
Et circumviridis protinus umbra stetit.
Cuilicet, haec gelida nemorum securus in umbra;
Belga sed heu ! lituos inter et arma sonat
Si sic in patriis cantasset montibus Orpheus,
Cum silvis melius saxa secuta forent.
Promptius Aoniam lapis ascendisset in arcem

Evectus numeris, magne Poeta, tuis,
O quanto Delphin pernicius ille natasset
Per mare tam blandae raptus amore lyrae!
Haec animum certe mihi sic demulget, ut illum
Auferat, et memorem non sinat esse sui.
Saepe fui, ceu vaticinans, aliena locutus,
Et fuit abrepti carmen in ore tuum.
Saepe locuturus diuturna silentia feci,
Aut tenuit medios lingua repente sonos.
Mens abit, et subito tacitum mirantur amici;
Me rapiunt numeri, cygne canore, tui,
Sive iubes in Threicium capere arma tyrannum,
Paene minax digitis sumitur hasta meis.
Sive super nubes sublimis et aethera tendis,
Sollicitat nostros protinus aura pedes.
Sive per Ausonios spatiaris lauriger hortos,
Me Zephyri et Florae regna subire puto.
Seu maerente canis testudine flebile carmen,
Palleo nec fletu lumina nostra carent.
Seu tristes ilari solaris pectine curas,
Defluit ex animo cura dolorque meo.
Sive pios castae suspiras mentis amores,
Urimur: ardentes sunt tua verba faces.
Denique me formas subito convertit in omnes
Qualiscumque operis pagina lecta tui.
Hoc est et volucres cantu, fluviosque morari,
Hoc est aeria ducere saxa via.
Hoc est fulmineas auferre leonibus iras,
Hoc agnis rabidos conciliare lupos.
Pegasides Divae, vestro date debita Vati
Quae possint Clarium serta decere Deum.
Quid precor! exiles lauro redimite poetas;
Vos mihi, si merui, nectite serta Deae.
Nam tua, Sarbievi, cum silvae plectra sequantur,
Ad crines properat laurea sponte tuos.

Nicolai Kmicii e Societate Jesu

Dithyrambus.

Nam me quis melior corripiat calor?
Jam tollor Ales trans liquidum aehera,
Canisque praeter nubibus hispidas
Sublimis oras, irretorto
Splendide pernix oculo, revolui
Immodicum gyrabilis orbis
Crystallum adspicio, nec piger impetus
Ardor in celsas vehit usque sedes,
Abiungitque animum corporeae mora
Molis, et pennas timidas resolvi:
Insolita subter levat aura.
Ut volvi placidi sedulus aetheris
Tranquillas vigilum Currus in ignibus
Siderum rotas agit!
Audimus? an nos ludit amantium
Ignium cantus? solidos ad orbes
Nam repercusso recinit iocosa
Rursus imago.
Audimus? resonant carmina non prius
Accepta aethereis choris.
At quo perpetuis aurea sedibus
Sidera migrant! nec labor, ultro
Sequitur rapidum temo Booten.
Jamque et Virgo venit vecta curulibus
Quae niveis flavam digitis exerat aristam,
Uberis neque impotens
Nec parca glebae, aut dulce nitentium
Florum, quos siculis faeta Favoniis
Hyblae iugera nutriunt.

Illam mellilegae caelibe murmure
Adstipant animae, et suavibus attonant
Circum susurris, et loquace
Urbanum repetunt voce, per aureos
Atlantis orbes, atque volumina
Machinae decemplicis.
En Herculei stella leonis
Superbiore concutit flammas iuba,
Magnumque spirat Sarmatici decus
Principis, et profugam repulsi
Cynthiam Thracis, viduasque caesi
Concani amissis pharetras sagittis.
Quis ille torva fronte iacit minas
Semifer, et veterem servat sub pectore Achillem,
Altaque quondam quos monitus dedit,
Secum revolvit mente per improbum
Ut mundum armigeram circumagat ratem
Immunis, et fati dolosas
Effugiat sine lite Syrtes.
At vos minorum lumina gentium
Plebesque haud humilis beati
Imperii, ardentes revocate densarum
Undas stellarum: venit ecce
Maortis ignis, cuius ahena
Fumant ingenuis arma vaporibus,
Et pulcra belli vivit in ignea
Tempestas facie; ut iam capulo manus
Respirat, pronasque ad Carmina porrigit aures,
Turbidum laetatus, ut obsoletos
Rubiginosi sordibus otii
Dardanos enses revocari in orsus
Audit avitos,
Quis mirante Polo, quot properent faces,
Pulchrosque stellarum tumultus,

Dum trepidant, numero reponat?
Sequamur populos agglomerantium
Ignium, non haec sine destinatis
Gaudiis fiunt, trahit et sequestras
Latente motu lampades voluptas.
Saepe dum pectus taciti fatigant
Cupidines, et conscii calores,
Prodidit murex inopinus oris.
Non solus orbes Aligeri impetus
Urget, cadentis sive obitus super,
Seu prima ad cunabula Solis:
Ast inclusus Amor saepe decemplicem
Intus agit molem circum versatque sequacem.
Eamus, astrorum alipedes choros,
Utcumque labuntur, secuti.
Ut mihi percussis salierunt pectora fibris!
Quis hic canoro barbito moratur
Detinetque sidera?
Agnosco voces, nosco sonantium
Sarbievii errores digitorum,
Pectinis et laudabile murmur
Ut prona astrigerae domus
Plebs aure arripiunt sonos!
Et nixa avidis sidera flammis
Consumunt totas cantantis in ore medullas
Ut cervice sinistra
Acclinis, melior Threicii alite
Carminis, aethereos lyrae
Committit ignes, seu quibus Arbiter
Terraeque Caelique ictus amabili
Longum laborat in Charybdi:
Sive ut Virgineos Amor
Summa parte animos nectaris imbuat
Non erubescendasque flammas
Castis versat in ossibus 18

O vatem nimium Deo!
O dulces strepitus, o bene Caelitum
Gaudia digne Olor occupare
Tibi seu citatus iter
Languescit Zephirus flexanimas fides,
Seu bellicoso fortior Ethere
Immugit sonus, aut clangit in auribus
Heroum, quoties aut adamantinum
Mavortem memoras, aut resides novorum
In orsa bellorum resorbes
Respondent tacitis sidera nutibus,
Incensoque magis vota cupidine
Sese in carmina porrigunt.
En Apes circum tibi Barberinae
Tempora alludunt tibi nectar omni:
Abditum Coelo properant; sed illae
Dulcius ore tuo lucrantur,
Tenduntque cellas ut sitientibus
Mella saeculis nova,
Queis et aeternae ambrosiae Deorum
Et quae minister Phryx puer aethere
Miscet capaci blandus amystide,
Deterioris
Damnata notae Massica cedunt,
Iudice Mundo.
Hac celso quoties cardine defluae
Innuptae volueres nota Palatia
Urbani repetent; ut solitis suum
Pontificem relevent susurris:
Late dispostis ordinibus, super
Aut mixtam nebulis comam
Cupressum, aut vitreo margine fontium,
Per myrtos, per et aureas
Rosas, et calthas liliumque densum,
Urbano referent, tuae

Quem citharae addidicere cantum,
Hic ille, sudo dum fremit aere
Mellita pubes, et reperit tuae
Nectar Thallae, non Caleno
Sobrius accipitur Lyaeo.
Gratius nullis ita fervet uvis
Candida Naxos alumna Bacchi,
Quas Barberinus duceret uvido
Nectare Sarbievii prius.
Cedunt Eois intonatae fluctibus
Conchiliorum deliciae breves,
Cedunt et Afris quas alit in iugis
Benigna tellus alites;
Mullique stultae damna pecuniae,
Et scarus fatuo pretiosus auro
Quoties mensis accinet illis
Sarmata cycnus.
Audimus? (atrae cedite lividi
Cocyti nebulae, quas Notus invida
Halante Ditis de palude
Eductas, avidis obstruit auribus.
Audimus? ut iam pectine concita
Illa terrarum superumque custos
Maiestas, solio vatem dignatur ab alto.
Subsequi nostras, ait, o Poeta
Non piger, chordas, facilisque Cynthi
Suffecisse Deo, fers medius gradum
Nostrique, Apollinisque.
Servabis ergo tu bene mutuis
Fidum pectus amoribus,
Pontificisque, et Vatis amicus
Aeterna reges tempora lauro.
Vix ominato vox ea murmure
Vulgata rotis diditur Italis,
Qua tauriformis Rhenus et Albula ,

Qua serus undas Baetis in aequora
Ibera volvit, nec paternae
Vistulae cessat geminare nomen
Fama Poetae.
Continuo ingentes anima decora alta, vel Tiarae
Vel sceptra parvo quos populo eximunt,
Venam benigni protinus ingeni
Sive ille certis verba legibus liget
Seu velit aureae
Liberas linguae reserare ripas
Attonito stupuere sensu.
O Vates, placidos fortiter occupa
Portus, o quid agis? iam nova puberis
Vulgi fluctuat unda.
Tu mentis ultra culmen et ingenii
Evectus expertusque, raris
Auditum enarrabis Acumen.
Clamatur! aurae plausibus assonant:
Plaudit totis Roma lyceis.
O quos tunc tibi Tarquini
Sensus de tacitis ossibus eduxit hanelitu?
O quos Oddo tibi?
Quos tibi Petrucci, quos Godefride tibi
Aut quisquis Lechicum pronus in Orphea
Et morum facilis, dives et ingenî?
Utcumque pubes Romula nobiles
Ardet per artes, Sarbievium sonat,
Et sibi saecula retro
Quaecumque magnis vatibus tumebant,
Seu sale laetas spargere mentes
Seu Lesboa lubet tendere barbita, et
Voce cieres viros, et pulchris funera in armis
Dicere in uno Dardana pubes
Sarbievio revocata gaudet.
Quis me tunc italo sub Iove poneret?

Ut magnos fremitus inter et auspices
Clamores, aliquis tuus
Monstrarem pariter manu
Quo duce fontes petii Cyrrhae,
Et praecipitis iuga Parnassi,
Longe antecedentem secutus.
Daphnides lauri, quibus impeditus
Aurea Vates tempora tollit;
Thespii montes, et amica Musis
Unda Pimplae, volucris Bellerophontis
Ungula excussi latices volante
Quorum non expalluit haustus
Sarbievius, faciles colono
Favete vestro; quosque velit iugis
Sistere Pieriis, pronos submittite colles.
Ite florentes animaeque magnae
Passibus laetis, Juvenes, parentem
Irrumpite audaces Heliconis arcem,
Doctarumque hederas praemia frontium
Vittasque lauri avellite postibus
Assurgente choro Dearum.
Nunc tempus arcana Aonidum pede
Lustrare regna, atque irrevocabilem
Aetatis occasum, et facilem errori
Vitam, Pieridum sistere munere,
Et longum diffundere in aevum
Magni nominis Ortum.
At nos lentae animae, dum super ardua
Mentis pennigerae vos rapit impetus
Et tantas Aquilae subitis alas
Dantis se in spatia aetheris,
Et liquidum per inane Coeli
Seu molles Elegos littora ad hospita
Fugientes patrii forte Borysthenis

Arguto Iberam seu sale Bibilin
Provocabimus rudes:
Aut, si quando calor fortior incidet
Simplici chordas quatiemus oestro.
Vobis, dulcia pectora,
Seu mane Phoebus surget ab aequore
Seu sera lassum Doris in humido
Componet ostro, rite vocabimus
In vota coelum, ne bene praepetem
Abrumpat mora cursum:
Ne ductor Ales vester in avias
Sublatus Avias, non sine conscio
Agmine, vel vitiis iniqui
Laboret astri, vel supino
Aere deiiciat caducas
Lentior alas.

Guglielmi Boelmans e Societate Jesu ad Math. Casim. Sarbievium sacri adversus Turcas belli hortatorem.

Audiimus? quaenam illa alto generosa canore
Aut Martis longe sonuit chelys, aut tuba Phaebi?
Audimus? neque adhuc conspirat Gallia Ibero
Odrysias lacerare acies, atque impia Thracum
Agmina et infandas ferro rescindere lunas?
Non arma arripiunt? non telorum aerea campis
Bistoniis late riguit seges? at mihi dudum
Byzanti circum turreis, et moenia Budae
Circum, cannarum grando horrida ferratarum,
Et clamosa gemant tormenta tonantiaque aera,
Cur non Austriadumque aquilas, villosque Phi-
(lipporum
Auratos, Superi! mistimque micantia cerno
Lilia? me miserum! cur non Rhenoque Tagoque

Et Rhodano vecti unanimes ventosa per alta,
Ostia Bistonii coenosa irrupimus hebri,
Inque caput fractis curvatum cornibus amnem
Trans Aemumque Istrumque Boristhencasque (procellas
Sarmaticas ultra ferimus pia signa paludes ?
O decus antiquum! Byzanti o moenia! et o tu
Arx alta, Eoas late regina per urbeis !
Infelix, quae te crudeli compede vinctam
Eripere atque Italae rursum componere Romae
Fortunata dies poterit ? quae dextra levare
Servitio ? Vosque o Solyme, Iordaniaque arva !
Vos sacri colles, Silvaeque, habitataque Divis
Moenia, divino tellus dignata cruore !
Sed si tanta piget momenta inquirere rerum ;
Debemus etiam foedae ludibria genti ?
Pro pudor ! opprobrium telluris, et impia magni
Proluvies Orbis, Coelique et Numinis ira
Dicimur, obscoenique canes, damnataque turba.
Ipse ego per Schiticas acies, Casimire, per arma,
Ipse per obstantes arcus; per saeva Gelonum
Spicula, per latos enses, per scuta, virosque
Vividus, et pulchro letli inflammatus amore,
Parte aliqua ante alios; queis aspera praelia curae,
Devicti Ditis tendens insigne cruentum (sens)
(Dextra insigne , hostem laeva mortemque laces-
Par cuneo irrumpam par Pellae aque phalangi
Flammivomae ballista, et fulminis acrior igne.
Eveniat ! tantum coelo mihi spiritus almo
Suppeditet, nec Musa mihi Sarbievia desit
Iniectura faces animis, et nobile robur. (brusque
Non mihi , si circum , quidquid videt Aemus, He-
Perluit, atque Hypanis, Strymonque et inhospita
Flumina, Sithonias tendant inferre sarissas; (Nessa

(Quamvis torva micent oculi, fronsque aerea quam-
Ora super duplici facies stet ferrea barba, (vis
Setarumque alae ingentes, rictusque iubati;
Non si Barbarico coelum fremat omne tumultu,
Nec mihi si clamor terras et verberet astra)
Ora genasve timor notet, aut praecordia tentet
Martius interea coelo calor influat ossa
Ingentesque in bella animos Sarbievius addat
Et pavidum incuset Pontum, et Neptunia segni
Aequora servitium minus indignarier aestu;
Quod vinctae Cyclades, quod moeret Achaica
(Thetis;
Aethiopumque domos nigras, quaeque oppida
(Ganges
Praefluit, et cunctis captivum Bosporon undis;
Atque alia, Amosidae, Solymaeique aemula Regis:
Tantum ardet, tantumque animo vim spirat ab
(alto.
Tu ne pone manu citharam, Casimire, nec ulla
Cura vetet maior grandes convellere nervos,
Et sacra in diros accendere praelia Thracas.

JACOBI WALLI E SOCIETATE JESU

ODE.

Ad lyram Sarbievianam, saepius Europaeos Principes ad recuperandum Orientis Imperium animantem.

Quae Martiales barbitos incitat
In arma turmas? quos strepitus canit,
Bellique caussas? quas coire
Principum amicitias, et enses.

Pingues amico sanguine barbara
In terga verti iustius imperat?
An rursus Alcaei minaces
Classica personuere Musae?
Sceptrique et irae Pittacus impotens
Urbem insolenti servitio premit,
Saevumque detrectat superbi
Ferre iugum Mitylena regni?
Fallorne? tristi Luna Othomanidum
Pallescit umbra: cornua contrahit:
Plenumque desperavit orbem;
Omne iubar minuente Vate,
Sic nocti lucis pallida cornibus
Phaebe laborat, ter, Magicis sacris
Spargente succos, terque Marsas
Canidia recinente voces.
Praesagus horror quem Lyra Thracio
Incussit astro, sanguineas aquas
Pro rore sub noctem coegit
Aemoniis fluitare cultis.
Tantisne credet posteritas minis
Natos in usum laetitiae modos
Feruere, ut augusti maligna
Regum apices violentur umbra?
Ite, ite, fortes, quo cithare vocat
Sarbevianae clangor amabilis
Ite et triumphatis Idumes
Ad numeros volitate campis.
Non molle quiddam, non quod Jonicis
Aptum choreis; auribus accinunt:
Docent in adversas phalangas
Ferre pedem bene temperatum.
Ordo, Gradivi nervus, aheneas
Stringit catervas. Ite canentibus

Plectris, Quirites: ordinatos
Fila regent numerosa gressus.
Lycurgus olim sic Lacedaemone
Pugnae imminentis signa dedit lyra:
Et miles observens modorum
Ibat ovans, placidoque veros
Mortis timores carmine temperans,
Promptus ruebat pro patriis focis
Per tela, confusasque strages,
Per cineres, per acuta belli.
Ite, ite sancto pulvere sordidos
Mavors coronis vestiet: hactenus
Nilique Jordanisque ripae
Palmiferis viruere silvis,
Vestrosque poscunt caedua vertices
Palmeta. Quin et barbita munere
Vestros adornabunt labores
Nobilibus potiore sertis.
Accendit omnes Martia buccina
Cantu: sed, ehu! non nisi funera,
Vocesque supremas cadentum
Docta sono tenuare rauco.
At illa, quae vos increpuit, lyra
Bene ominato signa receptui
Datura, vulgabit decore
Vulnus hians, obitasque mortes.
Non solus olim lusit Olympica
Digno palaestra carmine Pindarus:
Est qui Palestinis subactis
Sacra pari canat arma laude.
Nec sola Dirce vidit Hymettiis
Tebana tingi labra liquoribus:
Apum Quirinarum labores
Obstupuit Tiberinus amnis,

Et hospitalem Vistula nectare
Madere ripam, quod sibi Romula
Stipavit Urbanus Tiara
Mellifluos glomerante rores.
O magne Vates, o Heliconidum
Mystes sororum, quem Deus incola
Musaeque, securum pericli;
Pindaricos docuere nisus;
Pars quanta laudum, mella liquentibus
Stillasse labris? pectoris aluco
Dives refundis mellis agmen,
Nectareaque ruens procella.
Sonora vincis flumina, quae Notus
Spumansque Nereus auxiliaribus
Dum iuvit undis, versa secum
Tecta trahunt pecudesque sorbent.
Talis superbos colligis impetus
Altosque ripae diruis obices;
Effrenis, et foedam Gelonis
Perniciem meditatus arvis.
I, perge, grandi mellifluos lyra
Devolue fluctus. Mox ubi publicas
Impleris aures, Mortis ardor
Crescet equis, equitumque turmis,
O quanta servo restitues gregi
Emenda totis pilea sarcinis!
Quot victor innectes Latinas
Argolico populo catenas!
Io, ter io! Si quid Apollinis
Divina quercus fatidicum sonat;
Verosque praesagit triumphos,
Vaticinis lyra tacta Musis.
Dicentur olim Sarmaticae fides,
Vicisse mistas cum lituis tubas

Credetur excantata Thracum
Luna tuo trepidasse plectro.

Guglielmi Hesii e Societate Jesu ad Math. Casim. Sarbievii victricem Musam.

EMBLEMA.

Philomela inter lyrae fides mortua
Animata canentem
Exanimat.

Cum teneri Philomela comes placidissima veris
Dulcibus Auroram sisteret illecebris.
Et modo lenta trahens veluti suspiria fleret,
Sorberet fractas garrula mox lacrymas,
Forte sub herbosa recubans testudine Vates
Dicitur innocuas increpuisse fides.
Audiit has vicina canens Philomela canentes,
Coepit et hic primum displicuisse sibi.
Ut tamen auderet, cantu perstabat inani
Cominus argutam sollicitare lyram,
Jamque susurrantum sonitus imitatur aquarum,
Mox veluti aerata provocat arma tuba:
Deinde sepulcrales singultat Praefica lessus,
Carmine concisas adnumerante preces.
Donec languida sensim et mortua suspirando
Terruit attonitam lapsa repente lyram.
Namque fides inter iucunda pericula quaerens,
Concidit, et visa est dicere, Cedo lyrae.
Hactenus haec fuerit, non est modo fabula, postquam
Huc Casimire tuos detulit aura modos,

Detulit, et toto siluerunt carmina Pindo,
Moestum nescio quid visa subinde queri,
Non equidem invideo: nec si philomela supersit,
E meritae cupiam bella movere lyrae.
Et tamen hic aliquid tenui protrudimus aura,
Et tamen hic audebo dicere, si qua via est,
Si quis in hoc Praebi tenuatur spiritus ore
Si qua vel extremis vox agit in labiis.
Fundimus hic: si forte lyra moriamur in ista,
Dulce mihi fuerit te modulante mori.

Eiusdem in Math. Casim. Sarbievii Lyram novos in cantus ab Urbani VIII. Pont. Max. gentilitiis Apibus animatum.

EMBLEMA.

In tensis Lyrae fidibus tres Apes,
Apes vitam dant animosque lyrae,

Daulias Aonium moriens sortita sepulcrum,
Liquerat in tensa corpus inane lyra:
Mellifer en geminis exercitus advolat alis;
Terna sed ante omnes accelerabat Apis.
Si bene perspexi, majora quae murmura sensi,
Rustica non fuit haec turba, forensis erat.
Nata sub Urbano fuit haec feliciter orbe,
Et tamen externam comis amare lyram.
Vix bene concussis voluerum trepidaverat alis,
Et tenui impulsu moverat auro fides,
Jamque per incertos strepero cur murmure ner-
(vos
Ad numerum positis ibat Apis pedibus;
Ocyus insonuere fides vocemque dedere,
Carminaque ad lyricos accinuere modos.

Res nova (per Musas) et numquam cognita dixi.
Phaebeum, dixi, numen habetis Apes?
Vosque lyrae graciles, vos fila tenerrima nervi
Vivitis, et vivam cogitis esse fidem?
State, micate fides, opibusque sonate secundis,
Exuperate meos, saecula parvà, dies,
Altera promerito donec Lyra credita coelo
Obscurum terris non sinat esse Polum,

Jacobi Libens e Societate Jesu Parnassus biceps Poetis binis Horatio et Sarbievio.

Forte levem viridi captabam cespite somnum
Quem facilem ventus lenis et umbra dabant,
Cum mihi Apollineis visus consistere campis.
Hic ubi bina sacra fons iuga lambit aquis,
Culmine sublimis cantabat Horatius uno;
Colle nec opposito quae resideret erat.
O ego! Calliope votum sed inutile risit:
Est meritis sedes celsior illa tuis.
Serpe humilis, tenuesque elegos ingloriusimo
Pangere turbam inter sub pede montis ama.
Ille meus (laeto respectans signat ocello
Lauricorum serto luxuriante caput.
Ibat ovans celso, quisquis fuit ille, cothurno,
Jamque Venusino multa timendus erat)
Ille meus superis Vates caput inseret astris;
Deque duobus apex qui vacat, huius apex
Dixit. At ille celer superato colle parabat
Dulce locuturas sollicitare fides.
Et iam plectra movens vocat in certamen honoris
Fila venusinae non superanda lyrae.
Audieras; numeros neque spernere visus, Horati,
Nobiliore animas aemula plectra sono.

Sic mediis certans philomela reciproca silvis
Ardet inexhaustum deproperare melos.
Laudis amor stimulabat, et artis conscia virtus,
Quaeque aderat pressis turba novena labris
Arbiter ipse animos Phaebus tacito ore mini•
(strans.
Alternum pura combibit arte melos.
Hic tonat Actiacos numero maiore triumphos
Ille per audacis signa Bohema Ducis,
Per Fernandeas acies, Aquilasque perennes
Austriadum, numero bellisonante volat.
Alter et alter agros, silvas canit alter et alter.
Hic cito mutatis blandus, et ille modis.
Arte pari teneros canit alter et alter amores;
Arte pares ambo, non et amore pares.
Flamma duellantes animos vorat aemula; neuter,
Quo dici possit nomine Victor, habet.
Donec colle pari geminos in honore locavit
Pro paribus meritis Phaebus utrumque pari.
Quam bene divisi geminata cacumina montis!
Signarunt Vates scilicet illa duos.
Sicerat in fatis, annos quandoque daturos
Par Vatum paribus nobile verticibus.
Olim hoc fatidicus praeviderat augur Apollo,
Hinc gemino montem duxit in astra iugo.

FINIS.

Imprimatur ad usum Seminarii Aversani.

A. S. E.

Il Presidente della Pubblica Istruzione.

Eccellenza

Onofrio Paci tipografo vico S. Severo num. 7 dovendo ristampare l'opera intitolata: *Mathiae Casimiri Sarbievii*, e dovendone tirare copie 1000 per fogli 18, ne domanda all' E. V. l'analogo permesso.

Lo spera e l'avrà.

CONSIGLIO GEN. DI PUBBLICA ISTRUZIONE

Vista la domanda del tipografo Paci con che à chiesto ristampare l'opera intitolata *Mathiae*.

Visto il favorevole parere del Signor D. Giuseppe Canonico.

Si permette che la suddetta opera si ristampi però non si pubblichi, se prima non si vedrà, esser l'impressione uniforme all'originale approvato.

Il Presidente Francesco Saverio Apuzzo.

Il Segretario. Giuseppe Pietrocola.

Napoli 17 novembre 1852.

Concorda coll' originale dalla pag. 1 a 323

Giuseppe Canonico Regio Revisore.

SI PUBBLICHI

Il Presidente Francesco Saverio Apuzzo.

Il Segretario Giuseppe Pietrocola